

odborný časopis

cena: 50 Kč / 2 €

sociální služby

Kancelář VOP:
Zveřejňování
fotografií

Felinoterapie
není kočka
jako kočka

Téma čísla:
Dobrovolnictví

Výhody dezinfekce rukou alkoholovými přípravky

- odstraní z rukou až 1000x více mikroorganismů než mytí vodou a mýdlem
- šetrnější k pokožce rukou než opakované mytí vodou a dezinfekčním mýdlem
- použitelné kdekoli a kdykoli, nezávisle na zdroji vody

Sterillium®

**Alkoholový dezinfekční přípravek
na hygienickou i chirurgickou
dezinfekci rukou.**

- obsahuje velké množství zvláčňujících přísad
- účinný na bakterie (vč. MRSA) i viry (vč. HIV, HBV, HCV)
- působí velmi rychle – 30 s
- pokožka jej velmi dobře snáší i při dlouhodobém používání

Více informací na bezplatné lince +420 800 100 333

HARTMANN

Odborný časopis Sociální služby
 Měsíčník vydávaný Asociací poskytovatelů
 sociálních služeb ČR
 Adresa: Kotnovská 137, 390 05 Tábor
 Tel./fax: +420 381 213 332
 www.socialnisluzby.eu
 www.apsscr.cz
 IČO 604 458 31

Ročník: 12
Číslo: 6–7/2010 ČERVEN–ČERVENEC
Cena: 50 Kč / 2 €
Roční předplatné: 500 Kč / 20 €
Objednávky: www.send.cz („Časopisy odborné“).
 Členové APSS ČR objednávají časopis písemně,
 e-mailem nebo telefonicky na adrese vydavatele
 nebo redakce, případně na www.socialnisluzby.eu.

Vychází: V Táboře 10 x ročně, 20. den v měsíci,
 resp. nejbližší následující pracovní den

Redakce:
 Šéfredaktor: Zdeněk Kašpárek
 sefredaktor@apsscr.cz
 + 420 606 832 551
 Zástupkyně šéfredaktora: Mgr. Magda Kocábová
 redakce@apsscr.cz
 + 420 606 751 156

Jazyková korekce:
 Mgr. Jana Hanousková

Redakční rada:
 Mgr. Petr Brázda
 JUDr. Pavel Čámský
 Mgr. Petr Hanuš
 Mgr. Irena Heřmánková
 Ing. Jiří Horecký B. A. et B. A. (Hons)
 Ing. Renata Kainráthová
 Zdeněk Kašpárek
 Mgr. Miroslav Sklenář

Grafické zpracování a tisk:
 RUDI, a. s., Komenského 1839, 390 02 Tábor

Distribuce:
 SEND Předplatné s. r. o., Ve Žlábku 1800/77,
 hala A3, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice,
 www.send.cz., tel.: 225 985 225, GSM: 777 333 370,
 fax: 225 341 425, e-mail: send@send.cz,
 SMS: 605 202 115

Objednávky a distribuce na Slovensku:
 MAGNET PRESS, SLOVAKIA s. r. o.,
 P. O. Box 169, 830 00 Bratislava, Slovensko
 Tel.: 00421/2/67201931-33 predplatne
 email: predplatne@press.sk, www.press.sk

Fotografie a ilustrace:
 Není-li uvedeno jinak: www.iStockphoto.com
 a archiv autorů příspěvků

Foto na titulní straně:
 M. Kocábová: Cena Křesadlo 2006
 (cenu k fotografování laskavě zapůjčila Marie Dřevová)

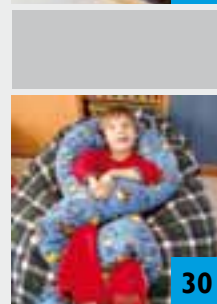
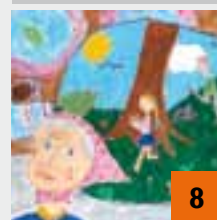
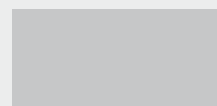
Příspěvky a inzerce:
 Příspěvky mohou být redakčně upravovány a kráceny.
 Inzerce, PR články a příspěvky do rubrik Štřípky
 z domova a Pro inspiraci přijímá zástupkyně šéfredaktora.
 Za obsah inzercí a PR článků odpovídá zadavatel.
 Nevyžádané rukopisy, fotografie a další podklady
 k příspěvkům se nevracejí. Přetiskování krátkých úryvků
 článků je možné pouze s uvedením přesné citace včetně
 názvu a jména autora článku, ročníku, čísla a strany.
 Přetiskování celých článků či jejich částí přesahujících
 jeden odstavec je možné pouze se svolením redakce.
 Šíření kopií článků je možné pouze zdarma. Uzávěrka
 je vždy 15. dne předchozího měsíce. Další pokyny pro
 autory a inzerynty naleznete na www.socialnisluzby.eu

Registrace:
 Povoleno rozhodnutím MK ČR E 11018
 ISSN 1803-7348

Z obsahu čísla:

- ▶ **Šťastné stáří očima dětí** 8
- ▶ **Představujeme Pardubický kraj** 10
- ▶ **Rozhovor s J. Tošnerem
na téma dobrovolnictví** 12
- ▶ **Anketa o dobrovolnictví** 14
- ▶ **Co je to Křesadlo?** 19
- ▶ **Dobrovolnictví v sociálních službách** 20
- ▶ **Jak se stát dobrovolníkem** 22
- ▶ **Facebook a ti druzí – hledání
dobrovolníků přes sociální sítě** 24
- ▶ **Dobrovolnictví v Rakousku** 26
- ▶ **Diferenciální diagnostika,
stupně regrese a formy péče** 28
- ▶ **Somatická stimulace
v konceptu Bazální stimulace** 30
- ▶ **Možnosti komunikace
a navázání vztahu** 32
- ▶ **Pečovatelka roku** 33
- ▶ **Felinoterapie** 34
- ▶ **Zveřejňování fotografií
uživatelů sociálních služeb** 38
- ▶ **Mohou dobrovolníci
nahradit zaměstnance?** 39
- ▶ **Jednání o smlouvě s osobou,
která nemůže samostatně jednat, IV.** 40
- ▶ **Výrobky z keramické hlíny** 42
- ▶ **Štřípky z domova** 45

Příští číslo vychází 20. září

Sami cítíme,
že to,
co děláme,
je jen kapka
v oceánu.
Ale oceán by
byl menší,
kdyby
postrádal tyto
kapky.

Matka Tereza

ÚVODNÍK PREZIDENTA APSS ČR

Vážení kolegové,
v době uzávěrky červnového vydání odborného časopisu Sociální služby, kdy píšu tento úvodník, jsou výsledky parlamentních voleb ještě velkou neznámou. Až dostanete toto číslo do rukou, bude již vše zřejmé. Ovšem bez ohledu na složení Poslanecké sněmovny – jejíž struktura bude do jisté míry ovlivňovat směřování a rozvoj sociálních služeb v ČR – zůstávají prioritami Asociace poskytovatelů sociálních služeb pro příští čtyři roky změna a zefektivnění systému financování sociálních služeb, změna, zjednodušení a zrovnoprávnění úhrad zdravotní péče v sociálních službách a dále pak jakákoliv opatření a aktivity vedoucí k rozvoji a zvyšování kvality sociálních služeb v ČR.

Jde o zásadní a velké transformace, bez kterých se však sociální služby budou i nadále pohybovat na úrovni stavu, který lze označit s trochou nadsázky za provizorní či „předkolapsní“, a zcela jistě pak na úrovni stavu, jenž brání systematickému rozvoji sociálních služeb a jejich přizpůsobování poptávce uživatelů.

Mým přáním, nadějí a vírou je, že se nám v příštím období podaří přesvědčit dostatečný počet politiků o tom, že úroveň sociálních služeb je měřítkem vyspělosti každé moderní, a tedy i české společnosti.

S přáním klidného léta
Ing. Jiří Horecký, B. A. (Hons)

EDITORIAL

O jednom elementu s velkým potenciálem

Červno-červencové vydání časopisu Sociální služby se od těch předchozích liší ve dvou podstatných věcech. Jelikož je prvním ze dvou letních dvojčísel (to druhé, pokrývající další dva měsíce, vyjde v druhé polovině září), obsahuje o 8, resp. o 12 stran více než ostatní.

Druhá změna ovšem již není jen „prázdninová“ a přináší do koncepce časopisu zcela nový rys, ve kterém bychom rádi pokračovali i nadále – od této chvíle bude mít každé naše vydání jedno ústřední téma, kterému bychom chtěli věnovat vždy minimálně 6-8 stran a podle možností mu přizpůsobit obsah alespoň některých pravidelných rubrik.

Jak jste si jistě všimli už na titulní straně, první naší volbou bylo téma dobrovolnictví. Proč právě ono? Důvodů bylo více. Jednak se nám za poslední rok dostalo do rukou několik materiálů a námětů na toto téma, které považujeme za příliš obsáhlé, než abychom se mu věnovali jen na jedné či dvou stranách. Druhým důvodem je to, že letní měsíce jsou ideálním časem pro promyšlení strategie získávání a práce s dobrovolníky, na kterou lze začátkem školního roku navázat smysluplnou kampaní např. na středních školách. No a za třetí jsme přesvědčeni, že právě kvalitnější propagace a větší využití dobrovolnické služby poskytovateli sociálních služeb je jednou z odpovědí na výzvy k zvyšování jejich kvality a kvality života jejich uživatelů, stejně jako na snahy přiblížit stav sociálních služeb u nás situaci v jiných vyspělých zemích. Ačkoliv dobrovolníci nemohou nahradit každodenní práci odborného personálu, mohou svou činností a přístupem ke klientům radikálně změnit atmosféru v jednotlivých zařízeních. Schopnost empatie, touha být užitečný a připravenost k obětování času ve prospěch jiných bez nároku na odměnu vytvářejí z dobrovolníků element, který má potenciál ozdravit duše mnohých z uživatelů služeb i klima služby samotné. Čas s respektem, láskou a vstřícností věnovaný vyprávění, naslouchání, předčítání, zpívání, hraní, procházení, dotýkání a vůbec všem činnostem, které dobrovolníci dělávají a na které zaměstnanci poskytovatelů zpravidla nemají čas ani sílu, je skvělou investicí. Investicí přinášející druhým lidem radost, pokoj, štěstí a zdraví.

A jak to bude s ústředními tématy dál? V září se budeme věnovat kvalitě sociálních služeb, v říjnu syndromu vyhoření, listopadové vydání bude zaměřeno na průběh a výsledky Týdne sociálních služeb ČR a v prosinci budeme opět bilancovat celoroční činnost Asociace a zabývat se financováním.

Ale než se k těmto tématům dostaneme, máme před sebou (nebo alespoň většina z nás) dva měsíce, během kterých si budeme vybírat dovolené a snažit se odpočinout a nasbírat nové síly. Nezbyvá než si přát, aby nám je nepokazily sopky ani islandské ani ekonomické ani politické a všichni jsme se po dovolených ve zdraví vrátili na místo, odkud jsme na ně vyrazili. Šťastné cesty a bezpečné návraty!

Zdeněk Kašpárek
šéfredaktor

50+

Měsíčník pro aktivní čtenáře po padesátce!

revue 50plus.cz

Již šestým rokem s Vámi.

Motto časopisu:
„Život v padesáti nekončí“

Široký záběr témat:

zdraví, cestování, zábava,
trénování mozku, křížovky

Mezi autory, kteří publikují

v Revue 50+, patří takové autority
jako např. **Ondřej Suchý**
či **Pavel Taussig**

KDE REVUE 50PLUS NAJDETE?

Ve vybraných prodejnách
tisku po celé ČR.

**Ale nejlépe ve vlastní poštovní
schránce!**

Dárkovým certifikátem

na předplatné potěšte
své blízké.

**Roční předplatné
350 Kč.**

Předplaťte si časopis přímo v redakci na tel. č. **233 322 855**
nebo na **www.revue50plus.cz**

Adresa redakce: Ostružinová 3, Praha 10, 106 00.

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR pořádá
2. Výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb

7. - 8. října 2010 v Táboře

1. den:

plenární zasedání za účasti politiků, předních odborníků, výrazných osobností a mezinárodních účastníků, slavnostní představení knihy Pečovatelská služba v České republice, vyhlášení Ceny Unie zaměstnavatelských svazů ČR za inovaci v sociálních službách 2010, společenský galavečer

2. den:

čtyři workshopy s rozdělením na terénní služby, provozně ekonomickou oblast, sociální a zdravotní pro pobytové služby; prohlídka zařízení poskytovatelů sociálních služeb

Více informací naleznete v příštích týdnech na www.apsscr.cz

Asociace poskytovatelů
sociálních služeb ČR
a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
vyhlašují na
4.—10. října 2010

**TÝDEN
SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
ČESKÉ REPUBLIKY**

pro prezentaci poskytovatelů
sociálních služeb
pro lepší informovanost zájemců
o tyto služby
pro kvalitně a obětavě
poskytovanou péči
v České republice

Bližší informace naleznete na
www.tyden-socialnich-sluzeb.cz.

Členové APSS ČR k 7. 6. 2010: 717 organizací • 1627 registrovaných služeb

Přehled uzávěrek vybraných grantových
a výběrových řízení a programů

ČERVENEC–ZÁŘÍ 2010

NEZISKOVKY.CZ
vzdělávací a informační centrum

31. července 2010

**Open Society Institute
OSI Roma Decade Matching
Fund 2010**

Oblast podpory: sociální/zdravotní/
humanitární, lidská práva,
ostatní

Působnost programu:

Česká republika

http://dbfz.neziskovky.cz/program.aspx?id_prog=2765

Kontaktní osoba: není uvedena

Kontakt:

roma@osi.hu

31. srpna 2010

**European Commission,
DG EMPL/D.I
Pracovní vztahy
a sociální dialog**

Oblast podpory: regionální/komunitní
rozvoj, ostatní

Působnost programu:

Česká republika

http://dbfz.neziskovky.cz/program.aspx?id_prog=1470

Kontaktní osoba: není uvedena

Kontakt:

empl-04-03-03-01@cec.eu.int

Adresa: J54 01/004, B
– 1049 Brussels, Belgie

3. září 2010

**European Commission
– DG Employment DI
Informace, účast
a konzultace mezi
zaměstnanci a
zaměstnavateli**

Oblast podpory: regionální/komunitní
rozvoj, ostatní

Působnost programu:

Česká republika

http://dbfz.neziskovky.cz/program.aspx?id_prog=1188

Kontaktní osoba: není uvedena

Kontakt:

empl-04-03-03-03@ec.europa.eu

Adresa: ARCHIVE Rue Joseph II 54,
B 1049 Brussels, Belgie

15. září 2010

**International Visegrad Fund
Standardní granty**

Oblast podpory: kultura, vzdělávání,
volný čas, ostatní

Působnost programu:

Česká republika

http://dbfz.neziskovky.cz/program.aspx?id_prog=1854

Kontaktní osoba: není uvedena

Kontakt:

smallgrants@visegradfund.org;

(tel.) +421 2 59 20 38 11

(fax) +421 2 59 20 38 05

Adresa: Kralovské údolí 8,
811 02 Bratislava,
Slovenská republika

Čerpáno z Grantového kalendáře Neziskovky.cz, o.p.s. Více informací na www.neziskovky.cz

RESOURCE[®]

Vždy, když potřebujete energii

S příchutěmi ovoce, vanilky, čokolády a kávy.

Potravina pro zvláštní výživu – potravina pro zvláštní lékařské účely. Doplnková výživa.

Více informací na www.vyzivaprinemoci.cz

 **Nestlé
Nutrition**

Šťastné stáří očima dětí

pondělí 3. května oficiálně odstartoval tiskovou konferenci (TK) na půdě Ministerstva práce a sociálních věcí další z řady projektů, jejichž vyhlášovatelem je také Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. Projekt „Šťastné stáří očima dětí“ si klade za cíl podívat se na stáří očima dětí, poznat jejich představy o starých lidech a stárnutí, propojit dětský svět se světem seniorů.

Na TK v Praze byli přítomni zástupci institucí, které se na projektu podílejí. Marián Hošek, náměstek ministra práce a sociálních věcí, hovořil o zanedbání výchovy mladé generace k mezigenerační solidaritě a snaze MPSV reagovat na ve společnosti sílící ageismus. Zdůraznil, že naším cílem by nemělo být zajistit seniorům jen život delší, ale také kvalitnější.

Prezident APSS ČR Jiří Horecký poté představil organizaci celého projektu, podmínky zapojení jednotlivých škol a způsob hodnocení soutěžních prací.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na TK zastupovala vrchní ředitelka sekce speciálního vzdělávání Klára Laurenčíková, která ocenila možnost spolupráce a prolínání aktivit obou zapojených ministerstev i dalších subjek-

tů. Vyjádřila přesvědčení, že projekt přispěje k eliminaci zaběhnutých stereotypů a předsudků vůči starým lidem. Jedním z cílů MŠMT je budování respektu k jedinečnosti každého člověka a výchova k respektování jeho práv. Projekt Šťastné stáří očima dětí do tohoto úsilí plně zapadá.

Za další participující subjekt, Svaz měst a obcí České republiky, hovořil Petr Schlesinger. Také pro SMO je téma mezigenerační soudržnosti jednou z důležitých náplní činnosti. Zodpovědnost SMO v projektu Šťastné stáří očima dětí bude spočívat především v jeho propagaci na školách, jejichž jsou obce zřizovatelem.

Jako poslední na TK hovořil akademický malíř Kristián Kodet, který je odborným garantem soutěže a předsedou odborné poroty.

A o co tedy v tomto projektu vlastně běží? Jde o celorepublikovou výtvarnou soutěž pro žáky základních škol a víceletých gymnázií ve věku od 6 do 15 let. Děti mají za úkol ztvárnit a uchopit ve výtvarných dílech téma „Šťastné stáří“. Cílem projektu je pozitivně medializovat stáří jako plnohodnotnou etapu lidského života v souladu s Národním programem přípravy na stárnutí na období let 2008 až 2012 (Kvalita života ve stáří), pomoci s odstraňováním stereotypů a předsudků o stáří u široké veřejnosti, přivést děti k zamyšlení nad stárnutím a prostřednictvím výtvarných děl poznat jejich vnímání starší generace, přispět k propojení generací a navázání spolupráce škol a poskytovatelů sociálních služeb.

Každá škola, která se do projektu přihlásí, si vyhlásí vlastní výtvarnou soutěž. Nejpozději do 15. července pak zašle na adresu tábořské kanceláře APSS ČR ke zhodnocení odborné porotě až 10 nejlepších dětských prací – maleb, kreseb, grafik, koláží apod. – ve formátu max. A3. Školy mohou zrealizovat také vlastní výstavu spojenou s medializací výtvarných děl a projektu Šťastné stáří na místní a regionální

Obrázek D. Kopecké, ZUŠ Lysá n. L. Fotografováno na výstavě Šikovné ruce našich seniorů

Zapojení členů APSS ČR do projektu Evropské unie „Prevence násilí na pracovištích“

úrovni. Zde se nabízí možnost jejich spolupráce s místními poskytovateli sociálních služeb.

V odborné porotě soutěže zasedne jeden zástupce každého z vyhlášitelů projektu (APSS ČR, MPSV, MŠMT, SMO) a dále výtvarníci v čele s akademickým malířem Kristiánem Kodetem. Porota bude hodnotit především nápad, zpracování a uměleckou úroveň a následně vybere 10 nejlepších děl. Další 10 výtvarných prací pak vybere veřejnost prostřednictvím hlasování na webových stránkách projektu www.stastne-stari.cz. Jejich autoři budou odměněni při slavnostním vyhlášení výsledků soutěže, které se uskuteční 4. října 2010 v Praze při příležitosti zahájení Týdne sociálních služeb ČR. Vítězné výtvarné práce budou vyvěšeny v prostorách vyhlášitelů soutěže a postupně otištěny v časopise Sociální služby. Odměněno bude i dalších 300 autorů a základních škol. Z nejlepších prací vyhlášitelé projektu uspořádají po celé ČR putovní výstavu. Díla budou vystavována v domovech pro seniory a domech s pečovatelskou službou.

Zdeněk Kašpárek

A

PSS ČR je jedním z realizátorů projektu financovaného z operačního programu EU „Lidské zdroje a zaměstnanost“. Projekt nazvaný „Posilování sociálního dialogu s důrazem na zvládání krizové situace při vzniku násilí na pracovištích, zejména zdravotnických zařízeních a zařízeních sociálních služeb“ bude probíhat po dobu 24 měsíců od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2012.

Cílem je vytvořit vzdělávací programy zaměřené na znalosti a dovednosti nezbytné pro předcházení vzniku násilí – rozpoznávání násilí a stresu na pracovištích, výškolení pracovníků v uvedené problematice a návrh vhodných opatření. Cílovou skupinou jsou zaměstnanci nemocnic, zdravotnických záchraných služeb a poskytovatelů sociálních služeb – členů APSS ČR, kterých je do projektu přihlášeno 45.

V současné době probíhá první etapa projektu – zmapování stavu formou dotazníků. Na základě požadavků, které vzejdou z jejich vyhodnocení, budou vytvořeny vzdělávací moduly a zahájeny kurzy pro účastníky projektu. Konečným přínosem projektu by mělo být zvýšení informovanosti zaměstnanců i zaměstnavatelů, získání nových znalostí, dovedností a kompetencí pro zvládání krizových situací, konfliktů a násilí na pracovištích, zvýšení bezpečnosti a kvality pracovního života a v neposlední řadě zvýšení kvality a efektivity poskytovaných služeb.

Ing. Kateřina Endrštová, výkonná ředitelka Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

Ministerstvo školství a podpora seniorů

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy plní v rámci Národního programu přípravy na stárnutí řadu úkolů. Některé z nich plní již dlouhodobě: například na webovém portálu pro podporu vzdělávání (www.rvp.cz), který vytvořil Výzkumný ústav pedagogický, je řada konkrétních možností, jak zařadit problematiku mezigeneračních vztahů do výuky. Na portále lze také nalézt analýzu médií a informace o různých projektech, například o projektu Předsudky a stereotypy o stáří (v rámci workshopu jsou účastníkům rozdány fotografie známých i neznámých starých lidí, poté probíhá diskuze k prvním dojům z tváře na fotografii atp.). V rámci vzdělávání byly podporovány projekty zaměřené na spolupráci a vytváření pozitivních mezigeneračních vztahů – populární je výuka seniorů na PC žáky, objevují se i projekty v muzeu – děti společně s prarodiči zapůjčily muzeu staré předměty a vytvořily výstavu (konkrétně se jednalo o Muzeum jihovýchodní Moravy, projekt Kaleidoskop).

V současné době je do vzdělávání zařazeno v souladu s úkolem Národního programu téma finanční gramotnosti. V rámci tohoto úkolu se vytvářejí publikace, internetová podpora či se navazuje spolupráce s Ministerstvem financí. MŠMT nezapomíná ani na fyzické zdraví seniorů – v rámci Národního programu rozvoje sportu pro všechny jsou financovány projekty

celostátního rozsahu zaměřené na pohybové aktivity občanů starších 60 let. Dalším úkolem, který MŠMT plní, je podpora vzdělávání dospělých v síti škol a zakládání center celoživotního učení, která budou podporovat jak nabídku, tak poptávku po celoživotním učení.

Na některých úkolech spolupracujeme s jinými resorty. Jedná se mimo jiné o úkol v gesci Ministerstva zdravotnictví „podporovat edukační a další aktivity zaměřené na prevenci chronických nemocí a podporu zdraví (např. prostřednictvím zvýšení pohybových aktivit a zdravé výživy)“. MŠMT se dlouhodobě zabývá výchovou ke zdraví a zdravému životnímu stylu, zveřejňuje publikace k problematice zdraví, zařazuje tuto problematiku do povinného obsahu vzdělávání, podporuje semináře s tímto obsahem, popř. se na jejich organizaci přímo podílí (například semináře „Možnosti prevence vadného držení těla“ či „Přijmi a vydej“).

MŠMT také spolupracuje na soutěži „Šťastné stáří očima dětí“. V říjnu tohoto roku budou ve Velkém zrcadlovém sále sídla MŠMT v Karmelitské ulici předány ceny výhercům této soutěže.

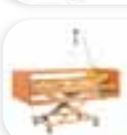
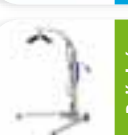
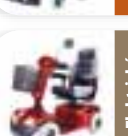
Na závěr bych chtěla zdůraznit, že oblast přípravy na stárnutí a aktivity zaměřené na seniory a mezigenerační soužití považujeme za velmi významné.

Mgr. Klára Laurenčíková

Vrchní ředitelka sekce speciálního vzdělávání MŠMT

INZERCE

	Hole a berle		Chodítka
	Sedačky do vany		Toaletní křesla
	Křesla do sprchy		Nástavce na WC
	Polohovací lůžka		Pojistné zvedáky
	Dětské kočárky		Mechanické vozíky
	Elektrické vozíky		Elektrické skútry

www.dmapraha.cz
 K dostání ve zdravotnických potřebách po celé ČR a v našem eshopu.

Představujeme kraje

Rozhovor s PhDr. Miloslavem Macelou,
členem Rady Pardubického kraje pro oblast sociálních věcí

PhDr. Miloslav Macela

Můžete nám stručně představit aktuální situaci v poskytování sociálních služeb v Pardubickém kraji? Kolik evidujete zařízení poskytujících sociální služby a jaký je rozpočet na tuto oblast?

Sociální služby v Pardubickém kraji se navzdory krizi, která postihla veřejné rozpočty, paradoxně nalézají v poměrně stabilní situaci. Pomohly tomu zejména finanční prostředky Evropské unie. V letošním a následujících dvou letech půjde díky tzv. individuálnímu projektu kraje především do služeb sociální prevence přes 250 mil. Kč. To je významný objem prostředků, uvážíme-li, že celkový objem dotací pro cca 220 sociálních služeb, které v našem kraji působí, se pohybuje ročně kolem 400 mil. Kč. Pozitivní dopad to bude mít na všechny služby, nejen na ty, pro které jsou evropské dotace přímo určeny. Pardubický kraj pro rok 2010 také zachoval objem grantů určených pro neziskové organizace působící v sociální oblasti. Svědčí to o tom, že si Rada Pardubického kraje uvědomuje důležitost těchto služeb – u všech ostatních grantových programů došlo kvůli výpadku příjmů ke krácení rozpočtu. Letošní stabilita je samozřejmě velmi křehká – s napětím budeme sledovat přípravu státního rozpočtu na příští rok. Dramatické vyjednávání o objemu dotací pro sociální služby se stalo každoročním „folklorem“ schvalování rozpočtu. Bez převodu dotačního řízení ze státu na kraje, které umožní zavést víceleté financování, však k významnější změně bohužel nedojde. Po třech letech fungování nového systému financování nastal myslím čas na vážnou debatu o reformě příspěvku na péči. K tomu je však nutná velká politická odvaha. Nechám se překvapit.

Jak v Pardubickém kraji vypadá aplikace požadavků zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách? Jaká je situace v zavádění standardů kvality a jak probíhá inspekční činnost?

Situace je zřejmě obdobná jako ve zbytku republiky. Zákon o sociálních službách je v mnoha ohledech velkým přínosem. Tato norma vstoupila do oblasti, která se od roku 1989 bouřlivě a často chaoticky vyvíjela. Do oblasti mnoha protichůdných zájmů. Proto je kolem zákona neustále tolik diskusí. Systém standardů a inspekcí je jistě nedokonalý, jejich hlavní přínos však spatřuji v tom, že jsou nastavena alespoň nějaká pravidla. O těch lze diskutovat, lze je zlepšovat, aplikovat na ně poznatky z praxe, ale každopádně existuje zachytý bod, o němž je možno se opírat. Pardubický kraj se významně angažuje na poli transformace v oblasti sociálně právní ochrany dětí,

což je oblast, kde standardy zcela chybí. A dopady na konkrétní osudy dětí a rodin jsou mnohdy velmi závažné. Po této zkušenosti se můj dříve skeptický přístup ke standardům velmi změnil.

Jaké jsou cíle a cesty rozvoje sociální sféry ve vašem kraji?

Jednu z priorit jsem naznačil v odpovědi na předchozí otázku. Pardubický kraj se stal pilotním pracovištěm pro aplikaci dvou velkých reforem v sociální oblasti. První se týká transformace pobytových zařízení v sociální oblasti, konkrétně domovů pro zdravotně postižené. Snažíme se o důslednou integraci obyvatel domovů do běžné společnosti. Po etapě nutných oprav domovů a výstavby chráněného bydlení poblíž nebo uvnitř areálu domova přistupujeme k výstavbě menších domků a nájmu bytů v běžné zástavbě. Z dosud největšího ústavu v republice ve Slatiňanech se během dvou let vystěhuje 144 obyvatel do bytů a domků v Chrudimi, Pardubicích a blízkém okolí. Tento způsob integrace, i když ne v tak velkém rozsahu, provádějí postupně všechna zařízení, která Pardubický kraj zřizuje. Druhý transformační proces je mnohem složitější, protože zasahuje i do oblastí školství, zdravotnictví, do rezortů spravedlnosti, vnitra a dalších. Jde o zásadní změnu systému péče o ohrožené děti. V rámci této reformy chceme výrazně posílit preventivní služby a systém náhradní rodinné péče tak, aby se předcházelo zbytečnému umístění dětí do pobytových zařízení. Změnou budou procházet i sama pobytová zařízení, která se začnou orientovat na terénní a ambulantní péči. Některé principy jsou však v obou transformačních procesech podobné. Za velkou výzvu do budoucna považuji otázku péče o seniory. Vzhledem k demografickému vývoji je naprosto jasné, že cesta povede pouze přes domácí péči a posílení terénních služeb. Kapacity pobytových zařízení nelze donekonečna navyšovat. Můžeme čerpat řadu zkušeností ze zahraničí, mně osobně se například velmi líbí německý systém, protože je velmi propracovaný a variabilní. Čekám, jestli se tohoto tématu někdo ujme, zda se najde některý z krajů, který by se s podporou ministerstva této problematice systémově věnoval a poznatky předával do ostatních regionů. Pardubický kraj bude u této problematiky v roli příjemce informací, realizace dvou velkých pilotních projektů je pro kraj naší velikosti už tak velkou zátěží. Ale skutečně otázku péče o seniory cítím do budoucna jako velký celospolečenský problém, jehož neřešení může vést až k narušení mezigenerační solidarity.

Děkuji za rozhovor.
Magda Kocábová

Představujeme kraje

Popsat pár slovy Pardubický kraj znamená na něco zapomenout nebo něco zajímavého záměrně neuvádět. Patří sice počtem čtyř okresů mezi menší kraje, ale rozhodně tomu tak není z hlediska významu. Za staletí zde lidé i příroda vytvořili celou řadu přírodních, kulturních a historických hodnot - například renesanční zámek Litomyšl je součástí kulturního dědictví Unesco. Nelze pominout zámecký areál v Moravské Třebové, hrady jako Rychmburk nebo Svojanov, historická města Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Svitavy, Ústí nad Orlicí a další.

Jedním ze symbolů kraje jsou koně nejen proto, že polovina koně ve skoku je částí znaku kraje. Pardubice mají nejtěžší dostih na kontinentu Velkou pardubickou steeplechase. Císařský dvorní hřebčín Kladruhy nad Labem je spolu s kmenovým stádem běloušů národní kulturní památkou. Letos je tomu patnáct let, co se starokladrubský kůň jako jediný živý tvor u nás stal kulturní památkou. Slatiňany znají lidé ze seriálu Dobrá voda, ale málokdo ví, že hippologické muzeum na zámku je druhé nejuznávanější v Evropě. A Pardubice byly od roku 1841 až do světové války centrem parforsních honů bývalého Rakouska-Uherska.

Úrodné Polabí, kterému vévodí Kunětická hora, skvěle definovaná v knize Vladimíra Párala „zelenou bábovkou na teplé míse Polabí“, je jen zlomek Pardubického kraje, většinu tvoří kopečky, kopce a hory. Například Železné hory na jih od prastarého královského města Chrudim, zamlklá oblast prastarého osídlení, po kterém u Nasavrk zůstalo keltské opiddum. Celý severovýchod kraje zabírají Orlické hory a masív Kralického Sněžníku. A schválně, znáte jiný kraj, který hlídá na hraniční hoře socha slona?

Jižní část kraje je geograficky středem republiky a celý kraj je vlastně křižovatkou, kudy doslova kráčely dějiny této země. A s nimi kráčeli lidé. Někteří jen prošli, někteří zůstali. A právě ti, kteří zůstali a potřebují pomoc jiných, nás zajímají. Nás – tím myslím členy krajské organizace Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

Krajská organizace APSS ČR v Pardubickém kraji má momentálně 29 členů a skládá se z opravdu značně různorodých zařízení. Jsou v ní domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, stacionář, domovy s pečovatelskou službou, městské pečovatelské služby, organizace sociálních služeb velkých měst, centra sociální pomoci, denní nízkoprahové centrum, aktivizační služby pro rodinu s dětmi, krizové centrum a dokonce jedno město, jehož pečovatelská služba je přímo složkou městského úřa-

du. Jedná se o velké zavedené organizace, jako jsou Domov sociálních služeb Slatiňany nebo Domov u fontány v Přelouči, které tvoří stovky klientů a stovky zaměstnanců, stejně jako o nevelké organizace, které s necelou desítkou pracovníků zajišťují specifické cíle sociální péče ve své oblasti.

Zařízení krajská, obecní i občanská sdružení se pravidelně 4 – 5 krát ročně setkávají na pracovních setkáních, mimo to se pořádají různé vzdělávací akce a výjezdní semináře s doprovodným programem. Ale nejen o práci je život a nejlepší zbraní proti vyhození je kamarádství kolegů. Každoročně děláme DUG – Diskuzi u grilu, tradiční neformální setkání vedení sociálních zařízení s vedením kraje, hlavními sponzory a významnými příznivci sociálních služeb kolem grilovacího altánu zahrady Domova u fontány v Přelouči. Jediná výjimka byla předloni, kdy se diskutovalo na hradě Rychmburk v souvislosti s dokončením rekonstrukce hradních teras.

Krajská organizace APSS ČR v Pardubickém kraji se skládá z podnikavých lidí, má podporu vedení kraje i většiny zřizovatelských měst, žije a sílí. Pardubický kraj, to jsou staré památky a duchem mladí lidé, kteří pomáhají potřebným.

Ing. Zdeněk Slováček

ředitel Domova u fontány, Přelouč
a předseda krajské organizace APSS ČR

Ing. Zdeněk Slováček

» **Pardubický kraj,
to jsou staré památky
a duchem mladí
lidé, kteří pomáhají
potřebným.**

Rozhovor o obyčejných kteří

s PhDr. Jiřím Tošnerem, předsedou občanského Národního dobrovolnického centra

PhDr. Jiří Tošner se narodil 31. 3. 1947. Vystudoval pedagogiku a psychologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Působil jako samostatný odborný referent na MPSV a jako psycholog a ředitel v manželských a rodinných poradnách. V současné době je předsedou a projektovým manažerem občanského sdružení HESTIA, zabývá se lektorskou a supervizní činností v oblasti řízení lidských zdrojů s důrazem na oblast pomáhajících profesí, managementem dobrovolnictví, teorií a praxí dobrovolnických programů. Je členem Rady vlády ČR pro nestátní neziskové organizace, členem Stavovské rady Asociace manželských a rodinných poradců ČR, členem České psychoterapeutické společnosti ČLS JEP a hodnotitelem projektů SF EU z oblasti vzdělávání a lidských zdrojů.

Jak jste se vy sám k problematice dobrovolnictví dostal?

Byla to trochu náhoda. Někdy v polovině 90. let minulého století se na mne a na kolegyni, jako na psychology, obrátila Nadace OSF, zda bychom nemohli odborně podpořit a supervidovat dobrovolnický program přicházející z USA pod názvem „Big Brothers, Big Sisters“. Zpočátku jsem byl skeptický jak k názvu „Velký bratr“, tak k vlastnímu záměru, tedy že se najdou dospělí dobrovolníci, kteří budou trávit svůj volný čas s dítětem ze základní školy, které má navíc různé sociální či psychické potíže. Ale dnes je tento program pod názvem „Pět P“ rozšířen do několika desítek měst ČR. Každoročně se ho zúčastní stovky dětí a dobrovolníků a je vzorem profesionálně vedeného sociálně preventivního programu pro děti, který je postaven na dobrovolnictví.

Co vás k úsilí o propagaci a rozvoj dobrovolnictví v ČR motivuje?

Bude to znít trochu nadneseně, ale jsem přesvědčen, že rehabilitaci dobrovolnictví přispíváme zároveň k rehabilitaci české společnosti stále ještě narušené obdobím totality.

Méně nadneseně řečeno je dobrovolnictví o otevřené a rovnocenné komunikaci s dobrovolníkem, o tom, co on umí a rád dělá a co my potřebujeme, jinak by to nefungovalo. No a komunikace je můj obor, který jsem si cvičil na rozváděných manželských a partnerských dvojicích 15 let v rodinné poradně ...

Existuje nějaká definice toho, kdo je a kdo není dobrovolník? Jaké jsou osobní charakterové, vědomostní aj. předpoklady pro to, aby se jím někdo mohl stát?

Dobrovolníkem může být kdokoli. Každého člověka potká v životě období, kdy by ho oslovilo pomáhaní jiným a otevřelo mu novou životní cestu, ale ne každý člověk si tuto chvíli uvědomí a využije ... - a to je role dobrovolnických center.

Samozřejmě, že se vyskytnou výjimky, kdy se jako dobrovolník hlásí člověk, který má v současné době potíže sám se sebou, s rodinou apod. V některých náročnějších programech se stane, že dobrovolníka odmítneme. Takové odmítnutí by ale mělo být rozhovorem s dobrovolníkem na téma, proč právě nyní a právě tato činnost není vhodná jak pro něj, tak pro klienta či pacienta. Tak na příklad do hospice přichází nabídka pomoci od člověka, který nedávno ztratil někoho blízkého a sám s tím není zdaleka vyrovnaný – zde zvažujeme všechna pro a proti.

Jak vnímáte vývoj organizovaného dobrovolnictví u nás v posledních 10-15 letech? Zápasí pořád s důsledky a myšlením naší předlistopadové minulosti?

Některé předsudky z minula stále přežívají a paradoxně je podporuje současný trend společnosti volného trhu, tedy umět se o sebe postarat a vydělat dost peněz. Přitom v zemích, které mohou být vzorem kapitalismu volné soutěže, jako je USA a Velká Británie, je dobrovolnictví i dárcovství samozřejmou součástí života lidí.

Možná to svědčí o stavu naší společnosti, která je ještě jednou nohou v minulosti a současnost pro ni stále není zažitá. Domy se opraví rychleji než lidské duše ...

Ale když se dnes ohlédnu zpět, je situace v dobrovolnictví znatelně lepší, než byla v 90. letech minulého století.

Jak kvalitní je pro dobrovolnictví aktuální legislativní rámec? Vyhovuje současným potřebám, nebo jsou podle vás nutné nějaké zásadní změny?

Současná legislativa – tedy především zákon o dobrovolnické službě – upravuje pouze jeden vybraný druh dobrovolnictví, a to manažersky a soustavně vedené dobrovolnictví ve prospěch potřebných lidí nebo činností. Pro tyto účely je legislativa vyhovující, pouze je nyní v oběhu novela upravující některé nepřesnosti.

Také zákon o sociálních službách bere v potaz dobrovolníky, a to ve dvou režimech: buď v akreditovaném programu podle zákona o dobrovolnické službě, nebo podle personálního standardu kvality č. 9d), kde se praví: „Poskytovatel, pro kterého vykonávají činnost fyzické osoby, které nejsou s poskytovatelem v pracovním právním vztahu, má písemně zpracována vnitřní pravidla pro působení těchto osob při poskytování sociální služby; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje.“

V praxi potom mezi oběma formami dobrovolnictví v sociálních službách nemusí být patrný rozdíl. Dobrovolníci se dobře uplatní zejména v sociálně aktivizačních službách terénních, ale i jako součást řady pobytových služeb, v sociálním poradenství, v nízkoprahových klubech i jinde.

I ve zdravotnictví jsou již stanovena od roku 2009 pravidla pro působení dobrovolníků ve zdravotnických zařízeních. V současné době v rámci běžícího projektu „Klíče pro život“ se připravují podobné systémové úpravy v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání dětí a mládeže.

lidech, dělají neobyčejné věci

sdružení HESTIA –

Celkem se dá říci, že tam, kde je to třeba, je již dobrovolnictví upraveno a v řadě dalších případů svépomocných spolků, klubů a dalších aktivit může být i nadále realizováno na přátelské a sousedské úrovni.

O dobrovolnickou službu se většinou zajímají mladí lidé, studenti. Nezřídka však jejich prvotní nadšení vyprchá a vytrvalá a pravidelná dobrovolnická služba chybí. Co podle vás brání masovějšímu rozvoji dobrovolnictví a co může pomoci zvýšit jeho atraktivitu a význam ve společnosti?

Tak, jak běží čas, se do dobrovolnictví zapojují již nejen studenti humanitních oborů a ještě navíc převážně ženy, ale přibývá i dalších věkových kategorií. Podobně jako jinde v Evropě to jsou ženy, kterým odrostly děti, nebo muži, kteří dlouhé hodiny sedí u obrazovky svého počítače, a postupně se začínají o dobrovolnictví zajímat i senioři, pro které to může být velmi dobrá příležitost být ještě užitečný tam, kde je to baví a kde si jich váží.

To, že dobrovolníci odcházejí a přicházejí, není až tak neobvyklé. Může to být způsobeno jejich nevyhraněnou motivací, ale také za to někdy může nedostatečná péče o dobrovolníky tam, kde právě působí.

Jste iniciátory projektu Křesadlo. S jakým cílem vznikl?

Myšlenka každoročního ocenění dobrovolníků vznikla v rámci Mezinárodního roku dobrovolníků v roce 2001. Na mezinárodní konferenci o dobrovolnictví v Kroměříži na jaře 2001 řekla Arlene Schindler, dlouholetá propagátorka dobrovolnictví v USA: „Je to ocenění pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci“ – a motto bylo na světě. Hledali jsme ještě název ceny a shodli jsme se na názvu Křesadlo.

První křesadla navrhla akademická malířka Alena Šrámková, která ale nemohla nalézt žádný vzor. Nakonec výtvarnice udělala několik návrhů, komise jeden vybrala a student pražské VŠUP Jiří Papcun dva roky křesadla vyráběl. Byl to předmět hodný Jára Cimrmana – zapalovač bez benzinu v dřevěném stojánku, ale podstatné bylo jeho poslání: dobrovolníci pomáhají vykrešat jiskry lidství.

Na podzim 2003 nám napsal Josef Porsch – dobrovolník oceněný Křesadlem 2002, že můžeme předávat skutečné křesadlo, tedy předmět, který by spojoval současnost s dávnými tradicemi. Rozdělat oheň je myšlenka služby pro druhé.

Pravé křesadlo je vykováný kus železa stočený konci k sobě. Křesadlem, které používali staří Slované i Kelové, se křeše o pazourek. Od roku 2003 vyrábí podle starých vzorů opravdová a funkční křesadla kovář Jaroslav Zíval. Atmosféra hradu Křivoklát, kde jsme byli poprvé nové Křesadlo objednat, byla působivá a každé křesadlo si ji nese v sobě.

Cílem udělování ceny Křesadlo je ocenit dobrovolníky, zviditelnit dobrovolnictví a neziskový sektor, vzbudit v lidech zájem o dobrovolnou činnost i respekt k těm, kteří ji vykonávají.

Jaká je úroveň organizovaného dobrovolnictví u nás ve srovnání s vyspělými západoevropskými zeměmi či např. s USA?

Myslím, že řada našich dobrovolnických programů je dnes již na úrovni srovnatelné s dalšími zeměmi. Ukáže se to také při akcích roku 2011, který byl vyhlášen Radou EU jako Evropský rok dobrovolných činností na podporu aktivního občanství.

Budou v budoucnu dobrovolníci také u nás hrát významnější roli v řešení personálních a finančních problémů poskytovatelů sociálních služeb? Mohou nahradit jejich zaměstnance a do jaké míry?

Dobrovolníci nemohou nahradit profesionální úkony pečovatelek, sociálních pracovníků, rehabilitačních specialistů a dalších odborníků. Mohou ale vykonávat řadu běžných laických či občanských činností, kterých se právě uživatelům sociálních služeb, pacientům ve zdravotnických zařízeních i dětem v dětských domovech výrazně nedostává. Tím mohou docela výrazně ulehčit práci profesionálům. Jinak řečeno: půlhodinka rozhovoru nebo čtení knížky dobrovolníkem či pohlazení a nabídnutí sušenky jeho psovi se odrazí na pohodě člověka upoutaného na lůžko tak, že u něj prokazatelně klesá spotřeba léků na spaní i množství nočního zvonění na službu konajícího pracovníka.

V jakém stavu byste chtěl vidět dobrovolnictví u nás za dalších 10–15 let?

Abychom se přiblížili stavu běžnému v řadě zemí EU i jinde ve světě, kde je dobrovolnictví, ale i dárcovství, zcela běžnou občanskou činností a nikdo se nediví, že někdo někomu zadarmo a rád pomáhá ...

Děkuji za rozhovor
Zdeněk Kašpárek

» Půlhodinka

rozhovoru nebo čtení
knížky dobrovolníkem
či pohlazení
a nabídnutí sušenky
jeho psovi se
odrazí na pohodě
člověka upoutaného
na lůžko tak, že u něj
prokazatelně
klesá spotřeba léků
na spaní i množství
nočního zvonění
na službu konajícího
pracovníka.

Zkušenosti s dobro

Anketa s poskytovateli sociálních služeb, se zástupci dobro

Poskytovatelé sociálních služeb

V anketě jsme požádali několik zástupců poskytovatelů sociálních služeb, aby nám popsali, jaké je věkové složení dobrovolníků v jejich zařízení, jaké činnosti se věnují a aby se vyjádřili, jaká úskalí a jaké výhody přináší dobrovolnická práce pro klienty i pracovníky.

V současné době v Domově seniorů Dobříš mají naši klienti možnost setkávat se celkem s 8 dobrovolníky, se kterými máme řádně sepsanou "Dohodu o dobrovolnické činnosti". Složení dobrovolníků je různorodé a i zaměření dobrovolníků je rovněž rozmanité. Dobrovolnice ve věku 25-45 let, které chodí pravidelně 1-2krát týdně, jsou nápomocny klientům při osobní asistenci - vyřizování osobních záležitostí a vycházkách. Tři dobrovolnice ve věku 60-70 let z místní fary se klientům věnují po duchovní stránce. Jejich návštěvy jsou pravidelné - 1 krát týdně. Stejně často přicházejí 2 dobrovolníci, muž a žena, ve věku 65-80 let s hudebními nástroji, aby oživilí klientům muzikoterapii. Nepravidelně ke klientům dochází 2 studentky místního gymnázia, které nejčastěji doprovázejí imobilní klienty na procházkách. V rámci canisterapie do zařízení dochází dobrovolně 1 canisterapeutka se svými psy.

Ze složení dobrovolníků je patrné, že zastupují různé potřeby našich klientů, tím pádem je jejich přínos značný a různorodý. Byli bychom rádi, kdyby dobrovolníků bylo více, nicméně i tak patří dík všem těm, kteří dobrovolně dochází ke klientům a věnují jim svůj čas a zpestřují pobyt klientů v zařízení.

Katarína Drábková

vedoucí sociálních služeb, Domov seniorů Dobříš

V Domově seniorů Jankov pracuje 15 dobrovolníků. Denně docházejí do domova 2-3 dobrovolníci. Věkové složení je 18-60 let.

Dobrovolníci jsou pro domov velkým přínosem. Pomáhají se zabezpečováním různých kulturních akcí (jednorázové akce), někteří se věnují individuálně klientům (doprovod do divadla, na bohoslužbu, výlet apod.).

U nás se vytvořil tzv. komunitní model dobrovolnictví - podařilo se navázat kontakty s obcemi, školou, obcí a zapojit je do akcí domova. Domov se tak stává centrem dění, obce a dobrovolníci se stávají součástí týmu.

D. Hlavatá, Domov pro seniory Jankov

D o našeho zařízení docházela vloni jedna dobrovolnice k osamělé paní, která bydlela v našem DPS. Po jejím odchodu do Domova pro seniory za ní dochází stále, ale už není naší dobrovolnicí. Jsme však rádi, že kontakt mezi "děvčaty" se nepřerušil. Jednalo se o studentku 3. ročníku gymnázia (18 let), která chce studovat na VŠ psychologii nebo něco podobného.

Dobrovolnictví se studentům „započítává“ do přijímacího řízení. V tom vidím i hlavní úskalí tohoto typu dobrovolnictví, že může skončit nástupem studenta na studium. A to nemluvíme o hoře papírů, které s ním musíte sepsat!!

Ing. Alena Zahradková

vedoucí Pečovatelské služby Slaný

V současné době máme jednoho dobrovolníka ve věku 18 let. Pomáhá klientům naplnit volný čas, např. čtením, poslechem hudby apod. Dále nám pomáhá při doprovodu klientů mimo zařízení, vycházky apod.

Úskalím pro samotného dobrovolníka může být nedostatek informací o omezeních klientů, nedostatek zkušeností, nevhodná dobrovolnická činnost, chybějící supervize pro dobrovolníka, nejasné (nepřehledné) podmínky pro dobrovolníky, nejasné vymezení hranic v rámci organizace apod.

Další úskalí vidím ze strany personálu organizace - např. nedostatek času, nedostatek informací zaměstnanců o dobrovolnictví a jeho formách apod.

Mgr. Irena Slavičková

Domov Pod Kavčí Skálou v Říčanech

D o našeho zařízení docházejí 2 dobrovolníci předdůchodového věku, 5 střeďáček, dále spolupracujeme se 4 žáky 9. tříd ze Základní školy v Hostomicích a při jednorázových akcích pomáhají rodinní příslušníci zaměstnanců. Také občané, kteří mají do budoucna zájem o zaměstnání v domově, mohou předem vyzkoušet jako dobrovolníci, zda by jim tato práce vyhovovala. Eliminuje se tím ukončování pracovního poměru ve zkušební době. V současnosti v domově působí tímto způsobem 1 dobrovolnice.

Přínos dobrovolnictví spatřujeme především v kontaktu uživatelů služby s lidmi, kteří nejsou personálem domova, nejsou zatíženi pracovními povinnostmi, přinášejí uživatelům nové informace, možnosti využití volného času a zpřijemňují čas jako společnici u lůžka nebo

doprovod při vycházkách. Při jednorázových aktivitách zajišťují jejich organizaci, hudební doprovod apod.

Úskalí dobrovolnictví v našem domově spočívá zejména v lokalitě - domov je vzdálen od města 3 km, bez dopravní obslužnosti, musíme tedy zajišťovat dopravu dobrovolníků. Dále se v Hostomicích nenachází žádné střední ani vyšší odborné či vysoké školy, což bývá dobrý zdroj dobrovolníků, tudíž je velmi náročný nábor. V současné době se nově potýkáme s náboženským přesvědčením jednoho z dobrovolníků, který vkládá své názory do rozhovorů s uživateli, což jim vadí.

Alena Káčová

ředitelka, Domov Hostomice - Zátor

D o domova Na Zámku v Lysé nad Labem dochází pět dobrovolnic. Průměrné věkové složení dobrovolnic je 37 let.

Věnují se klientům dle jejich individuální potřeby. Jedná se o klienty, kteří z různých důvodů potřebují více kontaktu, rozptýlení apod. Dalším přínosem dobrovolnictví v našem domově je canisterapie, která je velice oblíbená mezi klienty. Pravidelně u nás probíhá Univerzita volného času. Dobrovolnictví je velice důležité, zvláště v takovém zařízení, jako je to naše. Je zde 120 klientů a 45 pracovníků v přímé péči, a proto každý nový dobrovolník je zde vítán. Největším problémem je nedostatek dobrovolníků, zejména mužů, kteří by lépe zvládali fyzickou námahu, která je spojena s manipulací s klienty.

Další úskalí vidíme v hrozícím syndromu vyhoření, neboť klient se může na dobrovolníka upnout a vyžadovat stále častější kontakt.

Mgr. Jiří Hendrich

Domov Na Zámku Lysá nad Labem

D obrovolníci jsou pro klienty našeho domova velmi významným přínosem už od roku 2007, kdy tuto činnost prováděly 3 dobrovolnice. V současné době dochází do domova 6 žen - dobrovolnic různého věku.

V roce 2006 -2008 se domov zapojil do projektu „Management dobrovolnictví v zařízeních sociálních služeb“. Základem naší práce s dobrovolníky je vyškolený koordinátor, který organizuje a řídí činnosti dobrovolníků tak, aby byly plně součástí poskytované služby. Součástí komplexu dobrovolnictví v domově je vlastní vypracovaná metodika pro dobrovolníky

volnictvím

dobrovolnických center a dobrovolníky

Tématem tohoto čísla je dobrovolnictví. Požádali jsme proto několik zástupců různých subjektů i samotné dobrovolníky, aby se podělili se svými zkušenostmi s touto činností.

(metodika byla zpracována v rámci kurzu pro koordinátory - Hestie), s vlastní realizací programu v získávání dobrovolníků, výcviku, zahájení činnosti, supervizi, motivaci, spoluprací a snahou o spokojenost jak ze strany klientů, tak i samotných dobrovolníků.

Dobrovolníci se v domově účastní většiny velkých akcí (ples, sportovní hry, soutěže ve zpěvu aj), hrají na hudební nástroje, klientům předčítají, doprovázejí je do města, jsou součástí individuálního plánování, dávají podporu při dosahování přání a potřeb klientů.

Mgr. Miluše Jünová

ředitelka, Dům seniorů Nové Strašce

Dobrovolnictví v pečovatelské službě přechází spíše na sousedskou výpomoc. Nejsme ústavní zařízení, takže rozhodnutí o tom, koho si kdo pustí do bytu je na klientech. My, jako organizace, můžeme pouze přihlížet, popřípadě upozornit na rizika takového počínání.

Rizika mohou být různá. Můžeme napomoci ve zjištění totožnosti dobrovolníka, ale pouze v rámci ochrany osobních údajů.

S dobrovolníky máme zkušenosti hlavně v případech mimořádných situací, například zřizujeme „Školičku internetu pro seniory a tělesně postižené občany“.

Naděžda Matějková

Pečovatelská služba města Dobříše

Do Domova Jílové u Prahy pravidelně dochází dvě dobrovolné pracovnice ve věku 45 a 60 let. Jejich činnost spočívá v kondičním cvičení, procházkách s uživateli, předčítání denního tisku, povídání si s klienty a individuálních návštěvách na pokojích.

Naše pětileté zkušenosti s prací dobrovolníků jsou pouze pozitivní.

Jaromír Kaplan

ředitel, Domov Jílové u Prahy

V našem domově trvá dobrovolnictví od r. 2006. V současné době máme 6 dobrovolníků, kteří docházejí buď na pravidelné schůzky, nebo skupinové schůzky, a nebo jednorázové akce s klienty. Věkové rozmezí našich dobrovolníků je přibližně od 45 do 65 let.

Dobrovolnická činnost v našem zařízení obohacuje poskytované služby a přispívá k příjemné atmosféře. Vyplňuje svojí kvalitou volnočasové aktivity klientů a nabízí nové podněty do života. Uspokojuje i potřebu kontaktu

Foto: Domov pro seniory Luhačovice

s vnějším okolím a rovněž potřebu dobrovolníků pomáhat.

V dobrovolnické činnosti žádná úskalí nepocítujeme. Naopak spolupráce s dobrovolníky v našem domově je velmi přínosná, v této práci hodláme nadále pokračovat.

Irena Bláhová, Eva Holková

Dům seniorů Mladá Boleslav

Do našeho zařízení docházejí celkem 4 dobrovolníci, ve věku 25 - 65 roků,

členky PESSOSu Příbram. Zpřijemňují dny našim uživatelům doprovodem při vycházkách a rozhovory s nimi, PESSOS plní funkci canisterapie.

Vnímám nezáměr z řad společnosti, v našem městě není žádná střední škola, studenti, pokud vykonávají dobrovolnictví, činí tak v místě své školy.

Dagmar Šimánková

*vedoucí oddělení sociálních služeb
Centrum Rožmitál*

Do DS Luhačovice, p. o. dochází jedna dobrovolnice (ve věku 50-55 let), která se věnuje práci s klienty, a protože je profesí kadeřnice, nabízí klientům i tyto služby a besedy. Dále k nám pravidelně přichází další dobrovolnice (věk 35-40 let), jež zároveň poskytuje

klientům velmi oblíbenou službu – canisterapii.

Dále naše organizace spolupracuje s probační službou. Dalo by se říci, že výkon alternativních trestů je svým způsobem také určitou formou dobrovolné práce. Je sice spojena s větší administrativou a dalšími nároky, přesto se nám tato spolupráce osvědčila a jedna osoba, která takto u nás pracovala, k nám posléze nastoupila do hlavního pracovního poměru.

Dobrovolnická služba se v našem zařízení velmi osvědčila. Uživatelé tak neztrácejí kontakt s okolím a velmi pozitivně vnímají změny a další události, jež narušují stereotyp jejich života.

Setkáváme se i s negativním ohlasem na dobrovolnictví. Každý člověk je osobnost více nebo méně otevřená změnám, cizím lidem. Proto je důležité najít optimální vztah mezi dobrovolníkem a uživatelem, aby jeho činnost nesklouzla k přemíře péče, vnucování vlastního názoru, myšlenky nebo jiných aktivit denního režimu. Ale stává se i opačná situace – že uživatel zneužívá pomoci dobrovolníka a klade si čím dál větší nároky, pověřuje jej úkoly a vyhrazuje si jeho návštěvy pouze pro sebe.

Ing. Marie Semelová

ředitelka, Domov pro seniory Luhačovice

Zkušenosti s dobro

Anketa s poskytovateli sociálních služeb, se zástupci dobro

Dobrovolnická centra

Dále jsme oslovili tři zástupce dobrovolnických center, aby zhodnotili vývoj v této oblasti v posledních letech, a napsali, co by se dalo udělat pro rozvoj dobrovolnictví do budoucna.

Dobrovolnické centrum Ústí nad Labem

Dobrovolnictví se věnuji od roku 1998 a vidím významné milníky, které ovlivňují zájem o dobrovolnictví jak ze strany organizací a institucí, tak ze strany dobrovolníků. Začínala jsem se studenty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a ještě před pěti lety tvořili 70 % našich dobrovolníků. Postupně se na nás obrací více pracujících a vlivem novelizace zákona o hmotné nouzi významné množství občanů na dávkách v hmotné nouzi. Novelizace jim umožňuje zachovat nebo zvýšit si dávku také formou dobrovolnické služby.

Mezi důležité impulsy řadím Mezinárodní rok dobrovolnictví 2001, který tehdy dobře uchopilo MPSV. Následoval zákon o dobrovolnické službě u Ministerstva vnitra ČR a jeho akreditace spolu s malými, ale důležitými granty podporující systém akreditovaných dobrovolníků.

Posláním DC je být kvalitním centrem pro dobrovolníky a poskytovat servis organizacím, které mají jiné poslání, ale k jehož naplnění mohou významně přispívat právě dobrovolníci. Proto vznikla před 3 lety Manažerská akreditace dobrovolnické služby, ve které je nyní v Ústeckém kraji zapojeno 14 organizací, z toho 11 jsou poskytovatelé sociálních služeb, např. Městský ústav sociálních služeb v Jirkově, Centrum sociálních služeb v Děčíně či Domov pro seniory v Doběticích nebo ve Velkém Březně. Mezi „nesociální“, partnery patří např. Kojenecké ústavy Ústeckého kraje nebo Dětský domov na Střekově.

V partnerské organizaci máme tzv. pověřeného koordinátora, který pod naším metodickým vedením spravuje dokumentaci a řídí svůj dobrovolnický tým. Koordinátoři dojíždějí na pravidelné supervize a my naopak navštívíme jejich pracoviště. V neposlední řadě dobrovolníky hromadně pojišťujeme a aktualizujeme dokumentaci podle platných předpisů.

Již dvakrát jsme si vyzkoušeli průchodnost zapojení dobrovolníků v rámci inspekci sociálních a zdravotnických služeb a závěry jsou

pozitivní, dobrovolníci mají v systémech dostatečný prostor a jsou platnými sociálními partnery pro zlepšování podmínek našich uživatelů a pacientů.

Konkrétně v Ústí nad Labem dnes již samostatně vyhledává své dobrovolníky možná 10 organizací, a přesto nacházíme množství spoluobčanů, kteří dosud o nás nevěděli, jsou touto možností zaujati a nabídnou svoje znalosti, dovednosti a čas tam, kde identifikujeme jejich vhodné uplatnění. O dobrovolníky není nouze, spíše se ještě hodně musíme učit, jak je přijímat, uvolnit jim ve službách prostor, přijímat jejich impulsy, dostatečně je oceňovat a respektovat.

V letošním roce klade Evropa akcent na téma chudoby. Podařilo se nám získat grant zaměřený na dobrovolnickou službu nezaměstnaných dobrovolníků. Vzniknou jednoduché metodiky pro úřady práce, pracovníky působící v rámci dávek v hmotné nouzi a organizace, které mají zájem nezaměstnané dobrovolníky zapojovat.

Měsíčně takto máme v terénu okolo 35 nezaměstnaných dobrovolníků a máme s jejich společenským uplatněním výbornou zkušenost. Procházejí povinným motivačním školením a dále docházejí obvykle na jeden celý den v týdně do smluvní organizace. Největší skupina nám v současné době dochází do DPS v Doběticích, kde doprovázejí uživatele k lékaři, jsou společníky na procházkách, podílejí se na skupinových aktivitách a pokud si netroufnou na přímý kontakt s uživatelem, asistují personálu ve zlepšování prostředí domova. V kojeneckém ústavu máme nyní 19 dobrovolnic a, hurá, prvního muže. Je první „chlupatou tetou“ a doufám, že získáme další.

Rok příští je Evropským rokem dobrovolnictví a i bez prostředků se tento impuls dá významně podpořit. Bylo by užitečné, kdyby každá konference v roce 2011 dala prostor také problematice dobrovolnictví, příkladům dobré praxe nebo měla speciální zadání, například zapojení dobrovolníků při mimořádných událostech, seniorští dobrovolníci, dobrovolníci pro seniory či význam individuálního kontaktu dobrovolníka s uživatelem v zařízeních sociálních služeb.

Mgr. Lenka Černá, ředitelka

www.dcul.cz

Předsedkyně RADY dobrovolnických center

regionu soudržnosti Severozápad

Členka Výboru Asociace Pět P v ČR

Autorka dobrovolnického Programu KOMPAS®

Dobrovolnické centrum ADRA, Frýdek-Místek

Organizováním dobrovolnické činnosti se naše dobrovolnické centrum věnuje od roku 2004. Od té doby prožíváme trvalý růst dobrovolnických programů i počtu dobrovolníků. Jsme vysílající organizací do dvou desítek zařízení poskytujících sociální služby (domovy pro seniory apod.).

Pro větší rozbor by bylo třeba více místa. Je totiž rozdíl, zda program je u dětí nebo seniorů, v jaké se nachází lokalitě apod. Celkově ale vnímám, že je velký potenciál na straně dobrovolníků (ve většině případů jsme neměli problém sehnat požadovaný počet dobrovolníků - to nemluvíme o zájemcích o dobrovolnictví, kterých se týká zákon o hmotné nouzi, protože tam je poptávka enormní, ale je to velmi problematické téma) a stále roste zájem o zapojení dobrovolníků v zařízeních poskytujících sociální služby.

Rozvoji dobrovolnictví by pomohla změna zákona, kde lidé, kteří řeší dávky v hmotné nouzi, budou zařazeni do jiné kategorie než dobrovolníci. Samozřejmě máme řadu velmi pozitivních příkladů zapojení těchto lidí do dobrovolnictví, ale celkově si myslím, že to spíše degraduje myšlenku dobrovolnictví.

Potřebujeme také finanční zdroje pro management dobrovolnictví. Jak jsem napsal, vnímám, že je zájem o dobrovolnictví i poptávka po dobrovolnících. To, co jednoznačně chybí, jsou zdroje, aby byly dostatečné kapacity managementu dobrovolnictví. A to v obou rovinách. Za prvé dostatečné zdroje pro vysílající organizace (dobrovolnická centra). Stále se na nás obražejí nové organizace, které chtějí pomoci s rozvojem dobrovolnictví. Z kapacitních důvodů nejsme řadě z nich schopni vyhovět. Za druhé v přijímajících organizacích (domovy pro seniory atd.) často fungují lidé věnující se koordinování dobrovolníků sami jako dobrovolníci. Což není dobře pro dlouhodobé fungování této práce. Limituje to další rozvoj dobrovolnictví.

Michal Čančík, vedoucí

www.dcfm.cz

Občanské sdružení TOTEM – regionální dobrovolnické centrum, Plzeň

V roce 2003 se do projektu občanského sdružení Totem „Management dobrovolnictví“ zapojilo 31 dobrovolníků a byli vysíláni

volnictvím

dobrovolnických center a dobrovolníky

Foto: ADRA

do 7 přijímajících organizací. V roce 2010 je to 133 aktivně pomáhajících dobrovolníků v rámci vysílání do 33 organizací. Počet dobrovolníků do dobrovolnictví zapojených postupně vzrůstá a také vzrůstá počet zařízení, která dobrovolníky ke zkvalitnění služeb využívají. Nejvíce dobrovolníků je z řad studentů, především humanitních oborů, jako jsou sociální práce, psychologie nebo sociologie. Dobrovolníky jsou ale také např. maminky na mateřské dovolené a v poslední době se objevují i lidé starší - senioři, kteří chtějí být užiteční. Tak jako studenti přinášejí do nemocnic a domovů pro seniory mládí a energii, přinášejí starší dobrovolníci znalosti a zkušenosti, které posbírali během svého života.

Dobrovolník výrazně pomáhá proti samotě a smutku, pacienti a klienti domovů se díky němu necítí tak opuštěni. V některých organizacích ale stále přetrvává obava, že příchod „neprofesionálního“ dobrovolníka s sebou přinese nevhodnou změnu zaběhlého pořádku. Dobro-

volníci ale v žádném případě nejsou konkurenti personálu, jsou jeho pomocníky a přinášejí možnost časové úlevy pro zaměstnance.

Pro další rozvoj dobrovolnictví je třeba najít co nejvíce zaměstnanců organizací, kteří myšlenku dobrovolnictví věří a podporují ji. Tak budou moci dobrovolníci začít docházet k dalším seniorům, nemocným dětem nebo dlouhodobě nemocným dospělým.

Další neméně podstatnou podmínkou správného fungování a dalšího rozšiřování myšlenky dobrovolnictví je poskytnutí prostředků a podpory pro nestátní a nevládní organizace. Tato podpora je možná od státu či města, ale myšlenka dobrovolnictví se nemusí vyhýbat ani podnikatelé, kteří mohou povzbuzovat své zaměstnance v dobrovolnictví a vyčlenit lidské i finanční zdroje pro rozvoj a pro podporu dobrovolnictví v sociální sféře.

Bc. Ivana Štruncová

koordinátorka projektů, www.totem-rdc.cz

Tématem tohoto čísla je dobrovolnictví. Požádali jsme proto několik zástupců různých subjektů i samotné dobrovolníky, aby se podělili se svými zkušenostmi s touto činností.

Tématem tohoto čísla je dobrovolnictví. Požádali jsme proto několik zástupců různých subjektů i samotné dobrovolníky, aby se podělili se svými zkušenostmi s touto činností.

Zkušenosti s dobrovolnictvím

Anketa s poskytovateli sociálních služeb, se zástupci dobrovolnických center a dobrovolníky

Dobrovolníci

Se svými zkušenostmi s dobrovolnickou prací se s námi podělili i několik dobrovolníků. Těch jsme se zeptali, proč se rozhodli pro tento způsob trávení volného času a čím je tato činnost naplňuje.

Jitka Brožová, studentka, Tábor

K dobrovolnictví jsem se dostala prostřednictvím Střední zdravotnické školy v Táboře. Hned na začátku prvního ročníku za námi přišla paní učitelka Kmínková s nabídkou od ředitelky Farní charity a zástupkyně Dobrovolnického centra paní Ivany Hašplové chodit do G-centra, domova pro seniory v Táboře. Nejprve jsem myslela, že to bude nějaká náročná činnost a tak trochu i ztráta času... Přesto jsem se rozhodla na tuto nabídku kývnout a dnes vím, že jsem udělala dobře. Přece jen se mi vyplatila zásada, že se má v životě zkusit naprosto vše.

První mou „svěřenkyní“ se stala sympatická paní, která hůře viděla. Časem mi neskutečně přirostla k srdci. Chodila jsem za ní jednou týdně. Povídky jsme si a já jsem k ní cítila něco víc než jen ke klientce. Jednou jsem ale přišla jako obvykle a zjistila, že té paní našli rakovinu. Po pár měsících jsem se dozvěděla, že již není mezi námi. Nesla jsem to těžce a odmítala se ke G-centru jen přiblížit. Maminka mi však řekla, že ví o jiné paní, která by stála o společnost. Zkusila jsem za ní zajít a okamžitě si ji zamilovala. Je to báječná žena a skvělá přítelkyně, se kterou se mohu bavit o čemkoliv. Možná to zní neuvěřitelně, ale opravdu si s tou devadesátiletou „babičkou“ rozumíme, jako kdybychom se znaly od nepaměti. Když je pěkné počasí, chodíme ven, a když je v domově nějaká akce, ráda ji doprovodím, pokud má náladu jít mezi lidi.

Dobrovolnictví mi přineslo hodně. Jsem šťastná, když přijdu za klientkou a vidím tu radost a úsměv na její tváři. Je pro mě nejkrásnější odměnou rozdávat štěstí, být někomu nablízku a vidět, že má přítomnost není zbytečná a dělá někoho alespoň o trošku šťastnějším a veselejším. Vždy jsem chtěla dělat něco pro ostatní, pomáhat jim a tohle je vážně výjimečný pocit.

Pavla Krejčová, studentka, Tábor

Dobrovolnickou činnost vykonávám ve sdružení volnočasových a terapeutických aktivit Kaňka o. s. Tábor. K dobrovolnic-

ké práci jsem se dostala skrze povinnou praxi. Protože mě toto sdružení oslovilo a zalíbila se mi jeho náplň a cíle, rozhodla jsem se docházet sem pravidelně. Kaňku navštěvuji čtvrtým rokem.

K dobrovolnictví mě motivovala obyčejná lidská potřeba být nápomocná druhým, pakliže je to jen trochu možné, a smysluplně využít volný čas.

Můj přínos klientům? Na to nedokážu s jistotou odpovědět, rozhodně však vím, co klienti přinášejí mně - kolik věcí se lze od nich naučit a kolik legrace si přitom užijete.

Jarmila Košařová, účetní, Zruč- Senec

Dobrovolnictví vykonávám od jara roku 2008, kdy jsem zjistila, že ne všechen čas je třeba věnovat práci a rodině. Vlastně to přišlo tak nějak samo. Začala jsem zjišťovat po známých, kde bych mohla pomáhat potřebným. Měla jsem zájem hlavně o práci s dětmi, protože jsem 16 let pracovala jako učitelka v mateřské škole. Zmínila jsem se své kamarádce Mgr. Alici Kozákové, která pracuje jako ředitelka ZŠ a MŠ při FN v Plzni, a od té jsem dostala kontakt na pracovníci Dobrovolnického centra Totem, které spolupracuje s dětským oddělením při FN. Potom to šlo už rychle. Navštívila jsem organizaci Totem, vyplnila krátký dotazník a podepsala jsem smlouvu. Byly mi nabídnuty dvě možnosti -- práce se seniory, nebo práce s dětmi. Zvolila jsem si práci s dětmi a začala docházet na dětské oddělení při FN. Snažím se na oddělení docházet alespoň jednou týdně.

Co mě inspiruje a motivuje? Je to hlavně čistota dětské duše, dětská upřímnost a radost, i když jsou děti zrovna upoutány na lůžko. Nejvíce mě potěší, když odcházím a ony se ptají: „A teto, přijdeš zítra zase?“ Mimo činnost v nemocnici také pomáhám Totemu při pořádání různých akcí pro děti jako např. den pro děti na Slovanech, den pro děti v Lobzích, den pro děti v Chrástu.

Kateřina Maňásková, studentka, Tábor

Když mi bylo 15 let, stala jsem se křesťankou a začala jsem mít nutkání pomáhat lidem a začít sloužit těm nejpotřebnějším. Dozvěděla jsem se, že mohu dělat dobrovolnici v G-centru a starat se o staré lidi.

Moje první setkání s paní Svačinovou, kterou mi doporučili, bylo vážně úžasné. Nevěděla jsem, že setkání se starým člověkem může být tak naplňující. Hned na začátku jsem věděla, že se nemusím ničeho bát. Paní Svačinová je skvělá a taky upovídaná. Dává mi spoustu radostí a pomoci. Člověk si říká, že ho starý člověk musí vyčerpat, ale je to právě naopak. Vnese do vás pokoj a taky dodá sílu snášet bolesti. Naučila jsem se trpělivosti a také pozitivismu.

Bylo pro mě taky zajímavé setkat se s tématy, jako je smrt a touha jít do nebe. Jsem ráda, že to mohu s těmi lidmi prožívat a vyslechnout jejich srdíčko.

Při našich setkáních si často povídáme, čteme z Bible nebo navštěvujeme místní kapličku.

Bohu díky za tyto lidičky! Myslím, že nám toho mohou hodně předat!

INZERCE

**Akreditované kurzy konané
V ZAŘÍZENÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB**

**INDIVIDUÁLNÍ PLÁNOVÁNÍ:
základní metody a techniky /2 dny, 16 hod./**

Kurzy jsou zaměřené na osvojení praktických dovedností a technik pro zjišťování potřeb uživatele, stanovování cílů, plánování jednotlivých kroků, vyhodnocování plánů, komunikaci s uživatelem, práci v týmu.

Pět výhod kurzů v zařízeních: přizpůsobení obsahu kurzu potřebám zařízení, efektivní proškolení celých týmů, lepší využití poznatků v praxi, výrazná finanční úspora, žádné cestování.

Více informací: **www.adpontes.cz**

tel. 739 057 840 (Petra Wünschová), e-mail: wunschova@adpontes.cz

„Křesadlo“ – ocenění práce dobrovolníků

„Dobrovolníci jsou odvážní lidé a jsou ochotni se za něco postavit. Jsou ochotni zasvětit své ruce, svou mysl a především své srdce službě ostatním. Tím přinášejí lidem naději a dodávají jim sílu k překonávání jejich slabostí. Odměnou za to jim je vědomí, že jejich činnost má skutečný význam. Jejich odvaha a odhodlání by měly být pro nás pro všechny inspirací k činům.“

Dobrovolníci mohou transformovat naši společnost ku prospěchu svých spoluobčanů. Aby se tak stalo, společnost musí považovat dobrovolnou činnost za významnou hodnotu a podporovat působení dobrovolníků doma i v zahraničí.“

(Z poselství generálního tajemníka OSN Koffiho Annana k zahájení Mezinárodního roku dobrovolníků – 2001)

► Vznik a smysl ceny Křesadlo

Cena Křesadlo vznikla bezmála před 10 lety jako reakce na potřebu oceňovat lidi, kteří se nezištně zapojují do práce prospěšné pro ostatní. Je každoročně udělována v mnoha městech České republiky.

Název ceny nebyl vybrán náhodou – křesadlo je symbolem vykřesané jiskřičky lidství a smyslem jeho udělování je nejen ocenit dobrovolníky, ale zároveň šířit myšlenku dobrovolnictví do hlubšího povědomí veřejnosti. Myšlenka udělování ceny Křesadlo je duševním vlastnictvím Národního dobrovolnického centra Hestia, o. s. První Křesadlo byla udělena v prosinci roku 2001 v rámci Mezinárodního

roku dobrovolníků (tento rok vyhlásila OSN) v Praze. Od roku 2003 se cena Křesadlo vyrábí podle starých vzorů (křesadlo používali už staří Slované a Keltové) coby opravdový a funkční předmět a je autorským originálem z dílny Jaroslava Zívala, kováře z hradu Křivoklát. Je to vykováný kus železa stočený konci k sobě, kterým se křeše o pazourek.

Udělování ceny Křesadlo se během let rozšířilo z Prahy i do mnoha dalších měst v celé České republice (například Ústí nad Labem, Kroměříž, Karlovy Vary a další). Cena Křesadlo je udělována vždy v první polovině roku (zpravidla v rozmezí leden – duben), a to za rok předchozí (to znamená, že letos byla udělena cena za rok 2009).

Každý ročník začíná nominací dobrovolníků, a to buď organizací, ve které dobrovolník svoji činnost vykonává, nebo kteroukoli osobou. Podmínkou je, že nominovaný musí s nominací souhlasit.

Všechny nominované pak vyhodnocuje pětčlenná komise složená ze zástupců neziskových organizací (kteří nenominovali dobrovolníky v tom daném roce), veřejné správy a veřejnosti.

► Křesadlo v Jihočeském kraji

V Jihočeském kraji byla cena poprvé udělena za rok 2002 v Českých Budějovicích. Od té doby se Křesadlo koná každoročně – slavnostní předávání cen celkem třikrát hostily České Budějovice, jedenkrát Písek a Jindřichův Hradec a letos již podruhé byla ocenění předávána ve Strakonici.

V Jihočeském kraji byli již poosmé oceněni dobrovolníci, kteří věnují svůj čas a energii prospěšným aktivitám. Akci pořádalo občanské sdružení BEZ a INKANO Písek společně s Komunitní nadací Blanicko-Otavskou z Protivína.

Dne 27. 4. 2010 si při slavnostním vyhlášení v reprezentativních prostorách strakonického zámku cenu převzalo pět dobrovolníků a pět dalších bylo uděleno čestné uznání.

► Dobrá parta

Specifikou udělování ocenění pro dobrovolníky v Jihočeském kraji je udělování ceny týmové s názvem „Dobrá parta“. Ta byla poprvé udělena za rok 2005.

Důvodem vzniku této ceny byla skutečnost, že některé organizace, které dlouhodobě a dobře spolupracovaly s dobrovolníky, se zdráhaly nominovat dobrovolníky na individuální ceny. Zdůvodňovaly to tím, že je pro ně důležitý tým dobrovolníků a nechtějí z něho vyzdvihnout jen jednotlivce.

Na cenu „Dobrá parta“ mohou být nominovány týmy dobrovolníků z projektů, které jsou cíleně postaveny na spolupráci skupiny dobrovolníků (např. při organizaci letních táborů, ozdravných pobytů, obnově kulturních památek), dále z projektů, které systematicky pracují se skupinou dobrovolníků (linky důvěry, atd.) nebo organizací, jejichž celá činnost je postavena na dobrovolnické veřejně prospěšné činnosti.

I letos byla udělena cena v této kategorii, a to dokonce hned třem týmům.

Romana Kotrbatá, INKANO Písek

ted' dospělí lidé. Po odchodu do důchodu jsem si nedovedla představit, že zůstanu doma, proto jsem začala pomáhat v Klíčku, stacionáři pro mentálně postižené.

Jak jste se dostala k práci se seniory?

Když se před 12 lety dokončila stavba domova důchodců, cítila jsem potřebu nějak pomoci. Původně jsem si myslela, že se zapojím do práce jako pomocná síla, že budu roznášet čaj po pokojích apod., ale hned od počátku se to vyvíjelo jinak. V jedné ze společenských místností G-centra jsem se začala pravidelně scházet s velkou skupinou seniorů a tato setkání trvají dodnes. Povídáme si, zpíváme, čteme duchovní literaturu, vzpomínáme na dětství. Během let se mezi námi vyvinulo silné pouto. Už se tam cítím jako doma.

Učíme se být lidmi

Rozhovor s Marií Dřevovou (77 let), nositelkou ocenění Křesadlo 2006, dobrovolnicí v G-centru, domově pro seniory v Táboře.

Paní Dřevová, jaké je Vaše původní povolání?

Celý život jsem pracovala s malými dětmi, nejdříve jako učitelka v mateřské škole, pak jako ředitelka. Dodnes mě těší každé setkání s „mými“ dětmi, ze kterých už jsou

Co vás k této službě motivuje?

Věřím, že každý člověk má na světě nějaké poslání. Během let jsem pochopila, že můj životní úkol je služba lidem. Že mě Bůh povolal, abych pomáhala nejdříve dětem, pak mentálně postiženým a teď i nejstarší generaci.

Jaký význam má Vaše práce pro účastníky těchto setkání?

Velmi hezky to zformulovala jedna z účastnic, která na otázku „Co vám tato setkání přinášejí?“ odpověděla: „Učíme se být lidmi.“

Před třemi lety jste obdržela za svou dobrovolnickou práci cenu Křesadlo. Co pro Vás tato cena znamená?

Byla to pro mě velká pocta a překvapení, protože čas strávený mezi seniory přijímám jako veliký dar a obohacení svého života. Zároveň jsem při této příležitosti mohla potkat a poznat mnoho vzácných lidí, zvláště mladých, kteří naplňují svůj život a čas prací s lidmi překonávajícími veliké překážky fyzické i mentální.

Děkuji za rozhovor
Magda Kocábová

Dobrovolnictví

» Zařízení
možná
dobrovolníky
nepotřebuje,
ale lidé v tomto
zařízení zcela
určitě.

Foto: Z. Kašpárek

Pojem dobrovolnictví není v českých realitách používán dlouhou dobu. I když bylo dobrovolnictví, zvláště v období první republiky, poměrně rozšířené, což dokladuje mimo jiné i veliký počet různých zájmových sdružení, nelze zatím ještě stále hovořit o jeho renesanci v České republice.

Ačkoliv je situace s dobrovolnictvím a dobrovolníky daleko lepší než v první polovině 90. let, je tento pojem stále ještě vnímán spíše s negativními či pejorativními představami, ať již vědomými či nevědomými, a to zvláště u neodborné veřejnosti.

Dobrovolnictví lze rozdělit dle více kritérií. Podle místa a intenzity vykonávání této činnosti jej můžeme členit na dobrovolnictví v sociálních službách, ve zdravotnictví, u fyzických osob a v případě jednorázových a jedinečných událostí.

V samotné oblasti sociálních služeb lze dobrovolnictví rozdělit dle dalších specifik, která s sebou přináší jednotlivé typy služeb. Zamysleme se nyní nad problematikou a specifiky dobrovolnictví v pobytových službách sociální péče.

Na otázku, co to vlastně je dobrovolnictví, odpovím citací velkého propagátora této myšlenky v České republice, PhDr. Jiřího Tošnera:

„Dobrovolnictví není obět', ale přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, je zdrojem nových zkušeností a dovedností a obohacením v mezilidských vztazích.“

Analogicky k této definici můžeme jako dobrovolníka označit člověka, který nad rámec svých každodenních povinností, ve svém volném čase využívá svých dovedností, znalostí a zkušeností k prospěchu ostatních, kteří potřebují naši pomoc.

V české legislativě je dobrovolnictví upraveno zákonem o dobrovolnictví č. 198/2002 Sb. a v zákoně o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

Hovoříme-li o dobrovolnictví v pobytových službách, pak nejčastěji o domovech pro seniory a domovech pro osoby se zdravotním postižením.

Předtím, než se vedení domova rozhodne vynaložit úsilí a energii pro získání dobrovolníků a nastartování dobrovolnických aktivit ve svém zařízení, je zpravidla konfrontováno s důvody pro a proti tomuto kroku, stejně tak i s některými předsudky, které o dobrovolnictví kolují.

Mezi základní či nejrozšířenější z těchto předsudků patří špatné chápání osoby dobrovolníka jako např. levné pracovní síly, která

ulehčí personálu, obava z tzv. amatérismu dobrovolníků či domnívání se, že dobrovolnictví je zcela zadarmo (ve smyslu nejen přímých, ale i nepřímých nákladů).

Existují nějaké důvody, proč říci NE dobrovolnictví? Já osobně se domnívám, že nikoliv, a pokud, tak jde převážně o dílčí, možná i regionálně dané problémy. Všechny ostatní považuji spíše za pseudoproblémy. Jmenujme přesto některé z nich. Jedním z takovýchto pseudodůvodů je tvrzení, že zařízení dobrovolníky nepotřebuje. Zařízení možná ne, ale lidé v tomto zařízení zcela určitě. Dalšími důvody často bývají názory, že je to riskantní, organizačně náročné, drahé apod. To je otázkou priorit.

Důvodů, které vedou k ANO vůči dobrovolnictví, je daleko více. Dobrovolnictví vede ke zvyšování kvality poskytovaných služeb, dobrovolnictví vede k naplnění některých standardů, dobrovolnictví posiluje prestiž organizace a způsobuje efektivní reklamu, dobrovolnictví přináší organizaci zpětnou vazbu, cenné podněty, nápady apod.

Po učinění toho správného rozhodnutí následuje další otázka – kde a jak dobrovolníky získat. Tou jednodušší odpovědí je obrátit se na místní dobrovolnické centrum (seznam dobrovolnických center a další metodickou pomoc lze nalézt na webových stránkách Ná-

v sociálních službách

rodního dobrovolnického centra www.hest.cz). Ne ve všech regionech se ale nachází dostupné dobrovolnické centrum. Pak přichází v úvahu druhá možnost – získat dobrovolníky vlastní činností.

Předtím, než organizace začne oslovovat potencionální dobrovolníky, by si měla odpovédět na základní otázky:

- **PROČ** – Proč vlastně chceme dobrovolníky? Jsme o tom přesvědčeni, jsme připraveni a chceme pro naplnění tohoto cíle obětovat svůj čas a energii?
- **KDE** – Kde budou dobrovolníci pracovat? V jakých typech služeb, v jakých provozech, v jakých prostorách, u kterých uživatelů?
- **CO** – Co budou dobrovolníci dělat? Jaká bude náplň jejich činnosti, co jim můžeme nabídnout?
- **KDY** – Kdy a jak často by mohli či měli dobrovolníci do zařízení docházet (kompromis mezi potřebami uživatelů a možnostmi dobrovolníků)?
- **JAK** – Jak bude jejich aktivita vypadat, jak budeme dobrovolnictví v rámci organizace realizovat, jak připravíme uživatele, ale i zaměstnance, na vstup dobrovolníků apod.?
- **KDO** – Kdo bude zodpovědnou osobou za dobrovolnictví v naší organizaci, ale také kdo je vlastně potencionálním dobrovolníkem pro naši činnost? Jaký je profil dobrovolníka?
- **U KOHO** – Ke komu bude dobrovolník chodit? Kdo je vhodnou osobou, resp. uživatelem, který se sám rozhodne, že se chce setkávat a vídat s dobrovolníkem?

Zodpovězením těchto otázek jsme udělali veliký krok a nyní přichází další stupeň. Kde a jak naše budoucí dobrovolníky nalézt, kde je oslovit?

Dobrovolník není většinou paradoxně osoba s prázdným diářem. Dobrovolníci v Čechách jsou převážně mladí lidé, kteří mají spoustu aktivit, a dobrovolnictví bývá jednou z nich.

Je mnoho možností kde a jak oslovit dobrovolníky; osobně bych však doporučil tyto:

- Střední, vyšší odborné, jazykové a vysoké školy (kde jsou studenti otevření novým výzvám a mají relativně čas)
- Místní církve, křesťanská sdružení (kde je pomoc bližnímu samozřejmostí)
- Zájmová sdružení a spolky (jejichž členská základna je vlastně tvořena dobrovolníky)
- „Mladí senioři“ (lidé, kteří odcházejí do důchodu s pocitem, že ještě mohou a chtějí být prospěšní)

Nejlepší forma oslovení potencionálních dobrovolníků je vždy osobní. Nicméně paralelní propagace formou letáků či plakátů nemůže uškodit (je-li dobře zpracována).

Při osobním představení možnosti dobrovolnické činnosti je dobré řídit se podle těchto pravidel:

- Hovořte klidně, jasně, ale s nadšením pro vaši věc. Budoucí dobrovolník z vás musí vycítit, že „to myslíte vážně“.
- Nemluvte příliš krátce a příliš dlouze, 10 – 15 minut pro první setkání stačí.
- Nevyvíjejte na budoucí dobrovolníky žádný tlak, nechtějte odpověď ihned, nechte je přemýšlet o vašem poselství či nabídce (můžete

„Dobrovolnictví není obět', ale přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti.“

přijít znovu nebo rozdat jednoduchý lístek s kontaktním údajem, kde každý napíše, zda má či nemá zájem o další informace apod.).

- Řekněte jasně, co by dobrovolníci mohli dělat.
- Definujte a dobrovolníkům sdělte výhody či benefity plynoucí z dobrovolnické činnosti ve vaší organizaci. Dobrovolnictví je sice práce bez finanční úplaty, přesto je ale celá řada věcí, které můžete dobrovolníkovi nabídnout:
 - o Zkušenosti, znalosti, informace
 - o Sebepoznání, sebereflexe, seberealizace
 - o Možnost vzdělávání (uspořádání semináře pro dobrovolníky)
 - o Osvědčení o dobrovolnické činnosti (pro VŠ či budoucí zaměstnání)
 - o Pocit potřebnosti, smysluplné činnosti a prospěšnosti
 - o Nové kontakty, přátele
 - o Získání empatie, trpělivosti, moudrosti
 - o Vyzkoušení si práce v sociálních službách

Nyní máme za sebou tzv. „náborovou“ fázi. Dobrovolníka ovšem lze těžko získat, ale snadno ztratit. Získáním dobrovolníka a započítáním jeho činnosti ve vaší organizaci to tedy nekončí. Je velice důležité si dobrovolníka udržet, dávat mu znát vaši podporu, jeho důležitost a vzá-

nost v organizaci, zajímat se o něj, chtít znát jeho názor, který může být pro organizaci přínosným a vést ke zkvalitňování poskytovaných služeb. Jak si tedy udržet dobrovolníka:

- Organizujte pro dobrovolníky pravidelná setkání (1 – 4x ročně), občerstvení bude určitě oceněno.
- Získávejte od dobrovolníků zpětnou vazbu. Uvidí váš zájem o ně (dotazník, rozhovor, setkání, kniha návštěv dobrovolníků apod.).
- Organizujte pro dobrovolníky alespoň jeden seminář ročně (lektory mohou být i vaši zaměstnanci).
- Vydání osvědčení o dobrovolnické činnosti.
- Blahopřání k narozeninám či káva a čaj zdarma určitě potěší.
- Umožněte dobrovolníkům účastnit se společných akcí pro uživatele.
- Připravte, v rámci možností vaší organizace, dobrovolníkům důstojné zázemí.
- Přemýšlejte, jak jinak „zpríjemnit“ jejich práci.

Závěrem mi dovoluťe uvést pár praktických rad:

- Dobrovolník by měl být starší 15 let (od 15 do 18 let je nutný souhlas zákonného zástupce).
- Dobrovolnictví uzavíráte smluvně; záleží na vás, zda bude smlouva ústní (v tomto případě by bylo žádoucí písemně definovat podmínky dobrovolnické činnosti ve vašem zařízení) či písemná.
- Dobrovolníka můžete pojistit (bližší informace naleznete opět na www.hest.cz).
- Nezapomeňte splnit povinnost vyplývající ze Standardu č. 10 – definovat v zařízení pohyb osob, které nejsou v pracovně právním vztahu – tj. dobrovolníků.
- Zaškolte dobrovolníky před započítáním jejich činnosti, ať jsou řádně připraveni.
- Informujte své okolí o skutečnosti, že dobrovolníky využíváte, prodejte tuto skvělou aktivitu, udělejte pozitivní reklamu nejen sobě, ale i jim.
- Podporujte a motivujte i vašeho zaměstnance, který je za dobrovolnictví ve vaší organizaci zodpovědný.
- Připravte vstup dobrovolníků do vašeho zařízení. Informujte zaměstnance a uživatele.
- Získávejte od dobrovolníků a uživatelů kontinuální zpětnou vazbu.

A mějte na mysli slova Alberta Einsteina: „Pouze život, který žijeme pro ostatní, stojí za to.“

Ing. Jiří Horecký, B.A. (Hons)

Jak se stát dobrovol

le zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, se dobrovolníkem může stát osoba starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky, a osoba starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí. Záměrce o dobrovolnickou činnost by měl mít jasno především v tom, že chce z vlastní svobodné vůle pracovat jako dobrovolník a chce svůj čas věnovat ve prospěch druhých lidí bez nároku na jakoukoli finanční odměnu. V tom spočívá i podstata dobrovolnictví.

» Kde získat informace

O dobrovolnickou činnost se ucházejí jak studenti (15 – 18 let) a mladí dospělí (19 – 26 let), tak i občané v produktivním věku (27 – 64 let). Tito „potencionální“ dobrovolníci jsou získáváni několika způsoby. Pro studenty na SŠ a VOŠ jsou organizovány přednášky o neziskovém sektoru, o zdravotně sociální oblasti a o možnosti stát se dobrovolníkem. Mladí dospělí a lidé v produktivním věku potřebné informace mohou nalézt v propagačních a informačních materiálech dobrovolnických center, které bývají k dispozici např. na veřejně přístupných místech, jako jsou městské úřady, úřady práce nebo neziskové organizace v příslušném regionu.

Informace o dobrovolnictví s odkazem na příslušná dobrovolnická centra v jednotlivých krajích jsou též k dispozici na internetových stránkách neziskové organizace *Hestia, o. s. – Národního dobrovolnického centra (Na Poříčí 12, 110 00 Praha 1, www.hest.cz)*.

Propagaci a prezentaci dobrovolnictví napomáhají i místní či regionální média (tisk, rozhlas, regionální televize), která mohou přinášet informace o činnosti center, aktuality a zprávy o potřebě nových dobrovolníků. Též jsou zdrojem kontaktů na konkrétní osoby v dobrovolnických centrech. V neposlední řadě i samotné organizace, které se realizací dobrovolnické činnosti zabývají, mají příslušné informace na internetových stránkách.

Informace o dobrovolnické službě mohou mít na svém webu uvedena i jednotlivá města – pokud mají zpracován Komunitní plán sociálních služeb a dobrovolnictví je jeho součástí (i když ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, se o sociální službu nejedná).

» Jednání v dobrovolnickém centru

Záměrce o dobrovolnickou činnost, který získal příslušné informace na základě některé z výše uvedených možností, by měl posléze učinit další krok, a to navštívit dobrovolnické centrum v příslušném kraji (regionu). Schůzku v centru lze domluvit telefonicky, e-mailem nebo lze přijít i bez předchozí domluvy

a schůzku domluvit osobně. Osoba, která se v centru zájemce ujme, bude *koordinátor dobrovolníků*. Ten také se zájemcem o dobrovolnickou činnost povede první osobní pohovor, jehož cílem je zjistit okolnosti a důvody, proč se dotýčný o tuto činnost uchází, co ho k tomu vede, jaké má své vlastní představy o dobrovolnictví atd. Vůdtkem může být i vyplněný Dotazník dobrovolníka, který poskytne důležité informace týkající se zájmů, zálib a motivace uchazeče. Na základě této skutečnosti se odvíjí i osnova pohovoru, která by měla odpovídat věkové kategorii, zaměření a prostředí, ze kterého uchazeč o dobrovolnictví pochází. Z našich zkušeností vyplývá, že mnohdy nelze spoléhat pouze na jeden osobní pohovor, ale je nutné zrealizovat dvě i více osobních setkání. Uchazeč o dobrovolnickou činnost i koordinátor dobrovolníků by totiž měli mít dostatečný prostor a čas na utřídění získaných informací a na promyšlení dalšího postupu.

V této fázi je základním úkolem koordinátora seznámit uchazeče s programy, které konkrétní dobrovolnické centrum realizuje, poskytnout přehled o tzv. přijímajících organizacích (tedy organizacích, které dobrovolníky přijímají a kde je možné dobrovolnickou činnost vykonávat), dále pak popsat a vysvětlit náplň činnosti dobrovolníka v konkrétním programu, stručně popsat náplň výcviku dobrovolníka (teoretická a praktická část), seznámit uchazeče se Smlouvou o dobrovolnické činnosti, kterou je potřeba uzavřít písemně, atd.

Koordinátor dobrovolníků je zodpovědný za skutečnost, že uchazeči o dobrovolnickou činnost vstupující do výcviku, tj. do další fáze následující po osobních pohovorech, budou mít vyhovující osobnostní profil (tzn., že např. nemají sklony k násilnému chování a jednání, nejsou ve špatném psychickém stavu, mají odpovídající rodinné zázemí atd.).

V této souvislosti se jako velmi účinná jeví pomoc odborníka – psychologa, který prostřednictvím rozhovoru nebo provedením psychotestu může koordinátorovi pomoci výše uvedená rizika odhalit a shledat tak uchazeče nezpůsobilým pro působení v kon-

krétním dobrovolnickém programu nebo nevhodným pro jakoukoli dobrovolnickou činnost.

Koordinátor dobrovolníků může uchazeče požádat také o předložení výpisu z rejstříku trestů.

» Výcvik

Pokud je uchazeč shledán jako vhodný kandidát, vstupuje do tzv. výcviku dobrovolníků. Je obecně známo, že každá organizace realizuje výcviky dobrovolníků vlastním (originálním) způsobem. Výcvik (počet hodin, počet uchazečů ve výcviku) je „šitý na míru“ konkrétnímu dobrovolnickému programu a požadavkům a nárokům, jaké budou na dobrovolníka kladeny v konkrétní přijímající organizaci. To znamená, že dva dobrovolníci, z nichž jeden např. bude pomáhat v domově pro seniory při skupinových aktivitách v hobby dílně a druhý bude docházet do nemocnice za pacienty na onkologickém oddělení, budou mít odlišné náplně i různou náročnost výcviku.

Nicméně každý výcvik by měl začít teoretickou částí, která bude obsahovat obecné pojednání o dobrovolnictví, tzn. co je podstatou dobrovolnictví, údaje o jeho historii, informace k zákonu č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, vztah státu, firem a veřejnosti k dobrovolnictví a informace o neziskovém sektoru, kde je realizace dobrovolnické činnosti důležitou součástí každodenního chodu mnoha organizací.

Praktická část výcviku potom již plně odpovídá budoucí náplni činnosti dobrovolníka. V této části výcviku by měl být budoucí dobrovolník podrobně seznámen s činností, každodenním chodem a s klienty organizace, ve které bude jako dobrovolník působit. Zde mu také budou představeny tzv. *kontaktní* osoby, které jsou zodpovědné za realizaci a fungování programu přímo v organizaci a přidělují a řídí práci dobrovolníka. Tyto osoby jsou pro dobrovolníka velmi důležité, neboť se na ně může obracet se svými dotazy, obavami, problémy, ale i s připomínkami vyplývajícími z jeho dobrovolnické činnosti v organizaci. Kontaktní osoby by měly být nablízku, pokud se dobrovolník ocitne v nesnázích a potřebuje pomoci.

níkem

Zároveň monitorují a hodnotí jeho činnost, poskytují mu zpětnou vazbu. Kontaktní osoby jsou zároveň ve spojení s koordinátorem dobrovolníků v centru – koordinátor je jejich prostřednictvím informován o průběhu programu, o činnosti jednotlivých dobrovolníků i o jejich případných problémech a nesnázích.

Kontaktní osoba v přijímající organizaci a koordinátor v dobrovolnickém centru budou pro dobrovolníka důležitými osobami po celou dobu jeho působení v přijímající organizaci.

» Smlouvy a prohlášení

Před zahájením dobrovolnické činnosti (před samotným vstupem do přijímající organizace) musí koordinátor v dobrovolnickém centru s budoucím dobrovolníkem vyřídít další nezbytné náležitosti. K nim patří především uzavření písemné *Smlouvy o dobrovolnické činnosti*. Součástí smlouvy by měla být také *Mlčenlivost*, dále pak *Prohlášení dobrovolníka* (o respektování zdravotního i psychického stavu klienta / pacienta, dodržování BOZP na pracovišti, respektování práce sociálního a zdravotního personálu, prohlášení o tom, že dobrovolník nenahrazuje práci sociálního či zdravotního personálu atd.) a *Souhlas s poskytnutím a shromažďováním osobních údajů*. Pokud dobrovolník ještě nedosáhl věku 18 let, je ve smlouvě vyžadován i podpis jeho zákonného zástupce (většinou rodiče).

Dobrovolníci se v písemné smlouvě též zavazují, že se budou účastnit pravidelných supervizních setkání, tj. setkání, na kterých se

bude hovořit o jejich činnosti, o problémech provádějících jejich dobrovolnickou činnost, o připomínkách a námětech pro další práci a působení v přijímající organizaci. I tuto skutečnost je dobré budoucímu dobrovolníku dobře vysvětlit.

» Pojištění

Dále je dobrovolník pojištěn. Pokud bude pracovat v dobrovolnickém programu, který není akreditován Ministerstvem vnitra ČR, bude pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou jiné osobě úrazem, nemocí, poškozením, zničením nebo pohřešováním (ztrátou) věci (pojistné v tomto případě činí 90 Kč za 1 dobrovolníka v kalendářním roce). Pokud bude dobrovolník pracovat v programu, který je Ministerstvem vnitra ČR akreditován, pojištění se rozšiřuje ještě o případ úrazu, kdy je pojištěn život nebo zdraví dobrovolníka na riziko smrti úrazem a trvalých následků vzniklých při výkonu dobrovolnické činnosti (pojistné bude činit 336 Kč za 1 dobrovolníka v kalendářním roce). Pojištění většiny organizací zprostředkovává Hestia, o. s. – Národní dobrovolnické centrum, a to na základě písemné *Dohody o spolupráci na programu rozvoje dobrovolnictví*. Hestia, o. s. má následně uzavřenu pojistnou smlouvu s Hasičskou vzájemnou pojišťovnou, a. s.

» Ocenění

Do výše popsaného procesu uchazeč o dobrovolnictví vstupuje s vědomím, že

za svou práci nemůže být finančně odměněn. Od koordinátora dobrovolníků by však měl obdržet informaci, že ocenění jeho práce může být provedeno i jinými (nefinančními) způsoby – osvědčením či poděkováním za jeho dobrovolnickou činnost, nabídkou dalšího vzdělávání (přednášky, kurzy, semináře k aktuálním tématům), letními prázdninovými pobyty, slavnostními setkáními dobrovolníků před vánočními svátky, nominací na cenu *Křesadlo* atd.

» Na závěr

Všechny výše popsané fáze práce s dobrovolníky nemají (a ani nemohou mít) univerzální platnost. Každá organizace má vypracovanou vlastní metodiku práce s dobrovolníky. Záleží také na tom, zda se bude jednat o organizaci tzv. vysílající, která bude vybírat a školit nové dobrovolníky pro potřeby dalších (přijímajících) organizací, nebo zda budeme hovořit o organizaci, která si vybírá a školí dobrovolníky pro své vlastní potřeby.

Následně i realizace mnohdy velmi specifických dobrovolnických programů vyžaduje zpracování příslušné a jedinečné metodiky.

Přesto však tento článek může být zdrojem základních informací pro ty, kteří by se v budoucnu dobrovolníky chtěli stát nebo o tom aspoň přemýšlejí.

Mgr. Ivana Hašplová

Farní charita Tábor

– Dobrovolnické centrum

INZERCE

PŮSOBÍ VÁM SCHODY PROBLÉM?

Stannah Vám nabízí bezpečné a jednoduché řešení - schodišťové sedačky.

Stannah s.r.o., organizační složka
Týn 1049/3, 110 00 Praha 1
tel./fax: +420 272 653 804
mobil: + 420 775 686 686
www.stannah.cz

Téměř na všechny typy schodišť - rovná, točitá, venkovní nebo vnitřní. Složí se tak, aby schody zůstaly průchozí.

ZAVOLEJTE NA NAŠE BEZPLATNÉ TELEFONNÍ ČÍSLO 800 196 196

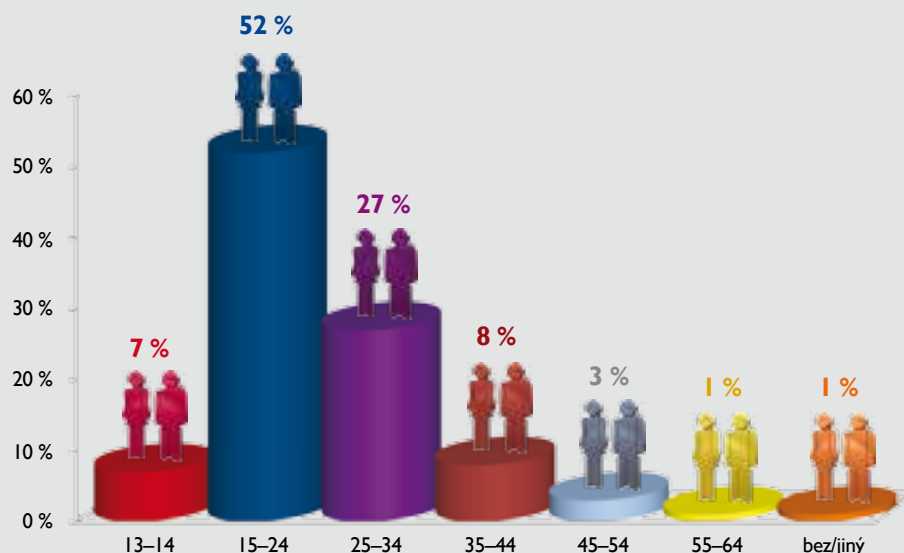
NEJVYHLEDÁVANĚJŠÍ SCHODIŠŤOVÉ SEDAČKY NA SVĚTĚ!

Facebook a ti druzí

aneb Jak využít sociální sítě na internetu pro nábor dobrovolníků

Dobrovolníci tvoří nedílnou součást každé neziskové organizace. Jejich nábor je však někdy těžkým oříškem. Je proto důležité využít všech dostupných kanálů pro oslovení potenciálních dobrovolných pracovníků. Samozřejmě, že většina z vás již internet k jejich náboru používá, ať už prostřednictvím inzerátů na odborných portálech nebo na vlastních webových stránkách. Pojďme se ale podívat na nové nástroje, které internet nabízí, a to zejména v komunikaci směrem k mladší věkové skupině (13 – 25 let). Konkrétně se ve vztahu k náboru dobrovolníků zaměříme na možnosti využití sociálních sítí.

Graf – Uživatelé sociální sítě Facebook dle věku – Zdroj: www.fejsbucek.cz

➤ Změny ve vnímání internetu jako nástroje pro komunikaci

Internet jako médium zaznamenal v posledních několika letech obrovský rozmach. Ve své praxi marketingového konzultanta se stále setkávám s malou znalostí nových nástrojů komunikace, které internet přináší. Nedostatečné je i jejich využití v komunikačních strategiích vzhledem k plnění dlouhodobých i krátkodobých cílů dané organizace. Pozitivní však je, že již nenarážím na prakticky žádné zaryté odpůrce tohoto nástroje a naopak sílí snaha porozumět fungování organizace na internetu se všemi jeho klady i riziky. Po podrobnějším prostudování statistik uživatelů internetu zjistíme, že zde existují dva tábory uživatelů, přičemž každý z nich vnímá využití internetu odlišně. Je to dáno převážně věkem. S nadsázkou řečeno zde můžeme mluvit o generačním rozdílu ve vnímání využití internetu a jeho role v každodenním životě. To je také nutné si uvědomit při využití internetu jako nástroje pro nábor dobrovolníků. Na jedné straně je zde věková skupina od 25 let výše, která vnímá internet především jako nástroj pro vyhledávání informací. Druhá skupina, tedy lidé do 24 let, již na internet pohlíží zcela jinak, a to jako na plnohodnotný nástroj komunikace. Pro tuto skupinu je internet nedílnou součástí živo-

ta. Je to způsob navazování i udržování vztahů a kontaktů s přáteli, známými. Je to jejich osobní zповědnice i místo, kde lze veřejně vyjádřit své názory. Děje se tak hlavně prostřednictvím sociálních sítí. Ať se nám to líbí nebo ne, společenský život mladých se od našeho liší velmi významně. A protože velká část dobrovolníků se rekrutuje právě z této generace, je dobré jim rozumět a vědět, kde máte možnost je oslovit a získat na svou stranu.

➤ Co je sociální síť v moderní internetové podobě?

Sociální síť v té starší podobě definoval například profesor J. A. Barnes v roce 1950 jako sdružení 100 až 150 lidí. V dnešní době se tento pojem díky novým možnostem rozšířil do virtuálního světa internetu. Zde se definuje sociální síť jako budování online komunit, sdílení zájmů a aktivit, možnost vhladu a pohledu na zájmy a aktivity ostatních.

Nejrozšířenější sociální sítí je v západním světě síť zvaná Facebook. Její zakladatel Mark Zuckerberg, kterému je pouhých 27 let a původně tuto síť vyvinul jako nástroj pro komunikaci studentů na univerzitě, kde studoval, nedávno v jednom rozhovoru pronesl zajímavý postřeh, který je velmi vypovídající: „Soukromí

je přežitek 20. století.“ Neříkám, že s ním plně souhlasím, ale vypovídá to o smýšlení nastupující generace, o jejím chování a vnímání komunikace prostřednictvím sociálních sítí.

Pokud se zaměříme na sociální sítě v České republice, jednoznačně je zde nejrozšířenější již zmíněný Facebook. Lidí používajících internet je celosvětově zhruba 1,730 miliardy. Z toho 300 milionů používá Facebook. V České republice má již přes 2 miliony uživatelů. Samozřejmě jsou u nás využívány i další sítě, jako jsou Lidé. cz s 1,9 milionu uživatelů nebo známý Twitter. Ten je však se 180 000 unikátními návštěvníky spíše v pozadí.

➤ Jak to na Facebooku funguje?

V síti vystupujete vždy za sebe. Vše začne tím, že si zde založíte svůj profil. Zdůrazňuji, že míra informací, kterou světu o sobě prozradíte, záleží jen na správném nastavení. Pokud chcete, můžete o sobě zveřejnit jen základní údaje, jako je vaše jméno. Ve chvíli, kdy jste zaregistrováni, můžete se díky jednoduchému vyhledávání spojit se svými přáteli, spolupracovníky a partnery prostřednictvím zaslání žádosti o přátelství a vytvořit si tak svou vlastní síť. Žádost o spojení může samozřejmě kdokoli zaslat i vám, ale vy volíte, zda ji přijmout, nebo ne.

Nyní se dostáváme k tématu článku, tedy tomu, jak v rámci organizace využít síť k náboru dobrovolníků. Ze svého profilu si zde sami můžete založit vlastní skupinu (existuje zde i řada dalších aplikací, ale skupina je pro nás v kontextu náboru dobrovolníků klíčová), na které budete informovat o dění ve vaší organizaci a o vašich akcích. Důležité je, že zde můžete také diskutovat a ostatní vám mohou zasílat své příspěvky, názory i stížnosti. Pokud tedy hledáte dobrovolníky, můžete zde jednoduše, jako na nástěnce, vyvěsit „inzerát“ a podrobně popsat, o co se jedná. Vaše sdělení se dostane všem, kteří jsou do vaší skupiny přihlášení, a může se také zobrazit na profilech těchto uživatelů. V tuto chvíli již začíná fungovat princip sněhové koule, protože stejně jako vy má každý váš známý či spolupracovník svou vlastní síť s kontakty. Pokud bude váš „inzerát“ sdílet na svém profilu, uvidí jej všichni z jeho sítě, dále pak známí známých a tak dále. Potenciál pro šíření vašeho sdělení a zásah široké cílové skupiny je zde tedy značný.

» O nové duše je třeba se také starat

Určitě se mnou budete souhlasit, když řeknu, že získat dobrovolníka je jen první malý krůček. Pro organizaci je nesmírně důležité si tyto lidi také udržet a získat je pro dlouhodobou či

opakovanou spolupráci. Také k tomu je internet jako médium a především sociální síť ideálním nástrojem. Většina uživatelů sociálních sítí je na nich proto, aby vyjádřila svůj názor, podělila se o své pocity a získala informace o tom, co dělají jejich známí a co se děje doma i ve světě. Pokud budete otevření a zvědaví v komunikaci s vašimi dobrovolníky, můžete se touto cestou dozvědět mnoho zajímavých informací a získat kvalitní zpětnou vazbu. A pokud budete vědět, co se lidem na vaší organizaci, respektive na její práci i chování k dobrovolníkům líbí i nelíbí, máte šanci připravit pro ně takové podmínky a nabídnout jim takovou práci, která je bude bavit a bude pro ně smysluplná. Navíc máte možnost budovat si status ne zaměstnavatele, ale partnera, který dokáže naslouchat, diskutovat a ocenit jejich práci. Máte tak možnost stát se součástí jeho / její komunity. A dobré informace i zkušenosti se šíří rychle.

» Budoucnost sociálních sítí a jejich využití pro komunikaci

Jaká je budoucnost sociálních sítí na internetu nám dnes nikdo nedokáže přesně říci. Odborníci však již nyní hovoří o nové formě komunikace, která dost možná ještě několikrát změní formát, ale rozhodně nezmizí z našich životů.

Sociální sítě budou hrát v našich životech stále důležitější roli a musíme s nimi proto počítat. Jako každá jiná věc mají i sítě své dobré a špatné stránky. Z mého pohledu je však jednodušší a efektivnější naučit se, jakým způsobem fungují, než je potírat a pěstovat si vůči nim averzi. Je mnoho lidí, pro které mohou být jedním z klíčových způsobů komunikace s ostatními, a mohou pomoci i vám lépe šířit posláni vaší organizace a oslovit větší skupinu osob, než je možné klasickými metodami, jako je například tištěná inzertce, protože tento způsob komunikace je cílové skupině, dobrovolníkům ve věku 10 – 25 let, rozhodně bližší. A pokud se sami přihlásíte a zaregistrujete například právě na Facebook, zjistíte, že se lze i velmi účinně bránit proti zneužití dat i informací, které o sobě na internetu prozradíte; jen musíte vědět jak.

Doporučuji navštívit seminář či školení, které se zaměřuje na využití moderních forem komunikace v prostředí neziskových organizací nebo na fungování sociálních sítí. Na internetu jich dnes najdete široký výběr. Přeji vám hodně úspěchů ve vaší činnosti.

Kateřina Fadlejičová

marketingová konzultantka společnosti 4INFO
a lektorka ve společnosti Neziskovky.cz
katka@4info.cz, 724 965 981

Dobrovolnictví v Rakousku

vyšování potřeby finančních prostředků ve všech sociálních a zdravotnických službách značně ovlivnilo dobrovolnickou činnost v těchto oblastech. Trend efektivnějšího hospodaření a společenského ocenění poskytuje úrodnou půdu pro vznik nových možností v poskytovaných službách, a to jak v akutní, dlouhodobé, ale i ambulantní péči. Každá organizace musí vypracovat standard pro poskytování dobrovolnické činnosti, kterou řídí koordinátor služeb. Ten je zaměstnán institucí na částečný úvazek a je vzdělán ve speciálním modulu.

Rok 2011 bude rokem dobrovolnické činnosti, a proto se všechny státy evropské unie připravují na zkvalitnění podmínek pro dobrovolnictví, tedy včetně Rakouska, kde je připravován nový zákon o dobrovolnické činnosti na státní úrovni. Budou jasně definovány kompetence dobrovolníků a oblasti pro výkon jejich činností. Organizace, jako jsou Caritas, Diakonie, Hilfswerk, Volkshilfe a Rotes Kreuz Österreich, jsou stěžejními poskytovateli a organizátory dobrovolníků, jejichž počet v minulém roce dosáhl 85 000 a finanční přínos byl ohodnocen na 1,032 miliard euro.

Rakousko je rozděleno na územní celky, které mají svou vlastní samosprávu a zvláště Dolní Rakousko je v koordinaci dobrovolníků velmi aktivní. V roce 2001 začal projekt „**Daruj svůj čas**“, který následně ovlivnil angažovanost občanů. Ti bez nároku na honorář věnovali svůj čas seniorům v institucích dlouhodobé péče. „**Koncept a kvalita**“ je název dalšího projektu v této oblasti, který nabízí seniorům služby dobrovolníků, kdy jen při-

tomnost někoho, kdo pouze naslouchá, přináší novou kvalitu života osamělým seniorům.

Součástí dalšího projektu Dolního Rakouska je vznik **dobrovolnických center**, jejichž základním posláním je propagace a podpora myšlenky dobrovolnictví ve společnosti a spolupráce s dalšími organizacemi v regionu s cílem zapojit co největší počet lidí do této činnosti. Mezi základní aktivity centra patří práce na veřejnosti, spolupráce s médií, obecními úřady, regionálními partnery a nasměrování dobrovolníků do konkrétních dobrovolnických organizací.

Důležitá je také spolupráce s **koordinátorem dobrovolníků** jako klíčovou postavou dobrovolnického managementu. Ten koordinuje dobrovolníky od přípravy, tzn. od prvního kontaktu, až po zapojení se do činnosti, vytváří program aktivit. Koordinuje vzdělávání a supervizi. Zajišťuje smlouvy s jednotlivými organizacemi a zabezpečuje pojištění dobrovolníků. V jeho kompetenci je také práce s veřejností a spolupráce s médií. Tito koordinátoři pracují buď v dobrovolnických cen-

trech, nebo si koordinátora zaměstná přímo organizace. Vznikají tak nové pracovní příležitosti a seniorské domy Dolního Rakouska si tak samy mohou řídit své dobrovolníky a jejich činnost. Jen za loňský rok jich bylo 1500 a věnovali této činnosti 130 000 hodin ze svého volného času.

Geriatrická dobrovolnická služba

Zkušební lhůta pro dobrovolníka je 3 měsíce. Dobrovolník je i v tomto čase pojištěn, a pokud vyhovuje týmu a klientům, je zapsán do tzv. návštěvního týmu dané instituce.

Pracovní doba a doporučená doba je dopoledne od 10 do 11.30 a odpoledne od 12.30 do 16 hodin. Dobrovolník obdrží svou jmenovku, kterou je povinen stále nosit na viditelném místě, aby mohl být vždy identifikován i rodinnými příslušníky.

Nepřítomnost, např. nemoc dobrovolníka, je nutné ohlásit koordinátorovi, který zajišťuje náhradníka. Plánovanou dovolenou je také nutno nahlásit do plánovacího kalendáře ve spolupráci s koordinátorem.

Všichni dobrovolníci jsou vázáni povinností **mlčenlivosti**, ke které se také zavazují v základní smlouvě o výkonu činnosti s organizací.

Žádný dobrovolník **nesmí vykonávat placenou činnost v instituci** a také pracovníkům instituce není dovoleno vykonávat činnost dobrovolnickou.

Veškerou činnost dobrovolníka je nutné **zaznamenávat** do zvláštního dokumentačního systému, který je vlastnictvím organizace

a zůstává přístupný všem pracovníkům. Činnosti, jako je například přinesení jídla klientovi nebo pomoc při příjmu jídla a pití, je nutné vždy zkontrolovat s odpovědným pracovníkem a teprve po jeho souhlasu může dobrovolník vykonat danou činnost.

Dobrovolník nesmí klientovi podat žádný lék ani alkohol, nesmí pro klienta vykonávat žádné finanční transakce, nesmí od klienta přijímat dary ani peníze. Dobrovolník nesmí vykonávat žádné činnosti, které jsou v náplni práce sociálních a zdravotnických pracovníků. Pro dotazy v této oblasti je první kontaktní osobou pro dobrovolníka koordinátor. Koordinátor je povinen plánovat a dokumentovat návštěvy dobrovolníků a je také komunikačním partnerem pro pracovní tým.

Pro veškerou činnost je dobrovolník pojištěn.

Vzdělávání v počtu 8 hodin za rok je organizováno institucí nebo koordinátorem. Dobrovolník se může zúčastnit týmových poradenských rozhovorů a je integrován do týmu. V rámci návštěvních činností dostane dobrovolník oběd a nápoje. Cestovné je propláceno jak pro městskou hromadnou dopravu, tak pro jízdu autem. Pokud si chce dobrovolník objednat léky z lékárny pro svou osobní potřebu, může tak učinit přes koordinátora a je tím osvobozen od povinných poplatků. Dobrovolník se může zúčastnit všech oslav a výletů, které instituce pořádá.

» Hospicová dobrovolnická služba

Hospicové hnutí v Rakousku silně ovlivnilo také dobrovolnictví a nasměrování dobrovolníků do oblasti paliativní a hospicové péče. Příprava na tuto činnost je v tomto případě pod dohledem organizace s celostátní působností. Tato nadstranická a nadkonfesijní organizace vznikla již v roce 1993 jako **zastřešující svaz pro hospicovou práci**. Ve své činnosti spojuje více jak 100 ambulantních a stacionárních zařízení a je hlavním koordinátorem pro hospicovou dobrovolnickou službu. V současnosti má ve smluvním vztahu přes 3000 dobrovolníků, jejichž činnost spočívá z 60% v doprovázení klientů v terminální fázi jejich života. Také tato organizace se podílí na odborné přípravě těchto lidí a poskytuje bezplatný vzdělávací kurz, který obsahuje 70 hodin teorie a 40 hodin praxe a poskytuje jim nejen mnoho informací, ale také je učí, jak aktivně provádět prevenci syndromu vyhoření, která je právě v hospicové a paliativní péči mimořádně důležitá. Následně zařazuje dobrovolníky do hospicových týmů, kde se stávají odborníky na všední záležitosti pacientů a klientů. Jsou těmi, kdo formou návštěv a rozhovorů nabízejí podporu také rodinným příslušníkům a pomáhají jim unést jejich emoční zátěž.

Využití dobrovolnické činnosti nespádá jen do sociálního a zdravotnického sektoru, ale je pozorovatelným fenoménem ve všech dalších

oblastech, jako je například hospodářsko-ekonomický sektor, sektor vzdělávání a další. Pro celé dobrovolnické hnutí platí tyto následující principy:

- Dobrovolnictví přináší užitek komunitě i dobrovolníkovi.
- Dobrovolnická práce není placená.
- Dobrovolnictví je vždy věcí volby.
- Dobrovolnictví není povinné pro získání důchodu a státních příspěvků.
- Dobrovolnictví je legitimní způsob, kterým se občané mohou podílet na aktivitách vlastní komunity.
- Dobrovolnictví je nástrojem pro jednotlivce anebo skupinu, jehož prostřednictvím mohou naplňovat lidské potřeby.
- Dobrovolnictví je aktivita realizovaná výhradně v rámci neziskového sektoru.
- Dobrovolníci nenahrazují placené zaměstnance.
- Dobrovolnictví respektuje právo, důstojnost a kulturu ostatních lidí.
- Dobrovolnictví propaguje lidská práva a rovnost šancí.

PhDr. Eva Procházková

Caritas Wien Rakousko

eva.prochazka@a1.net

Zdroje informací:

www.noehome.at; www.noegv.at;

www.hospiz.at

INZERCE

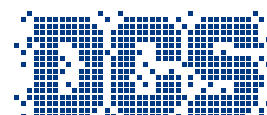
komunikační systém sestra-pacient

HLAVNÍ TERMINÁL MT-07.2 nové funkce

- komunikace s centrálou probíhá prostřednictvím LAN s použitím nejmodernější VoIP technologie
- intuitivní dotykové rozhraní (10,4" LCD color touch-screen monitor)
- ergonomické natáčení ústředny
- variabilita umístění na stole nebo stěně
- LAN rozhraní pro připojení do systému
- USB port pro zálohování dat a upgrade SW
- zobrazení místa zaregistrovaného personálu (NURSE PRESENT)
- režim DEN/NOC
- přímá podpora ve spojování oddělení do větších celků s centrální obsluhou (až 10 oddělení, WARD COUPLING)
- časové filtry zobrazení volání (ZONE NURSING)
- rozšířený záznam historie volání (čas aktivace a vybavení volání)
- PHP server, on-line zobrazení aktuálního stavu centrály a možnost zobrazení a zálohování historie volání do PC

DATAKOM Systems, s.r.o.
Křížkovského 112, 757 01, Valašské Meziříčí
tel.: +420 777 888 462, fax: +420 571 615 920
e-mail: datacom@telecom.cz
www.nurse-call-system.com

DATAKOM Systems, s.r.o.

Psychobiografický model profesora Erwina Böhma

Diferenciální diagnostika, stupně

PhDr. Eva Procházková

Psychobiografický model je obrovským **«**
přínosem a funguje jako tichý
 obhájce seniorů **vyžadujících** specifickou
 formu péče vzhledem k jejich psychickému
onemocnění.

Další stavební kameny, které tvoří teoretický základ psychobiografického modelu profesora Erwina Böhma, jsou diferenciální diagnostika, **stupně regrese a formy péče.**

Počet dezorientovaných a zmatených starších lidí narůstá v souvislosti s prodlouženým stářím, kdy duše a psychika seniora zaostává, kdežto tělo je ještě funkční. Tento paradox je stále více popisován v souvislosti s onemocněním a symptomy demence. V psychobiografickém modelu Böhm ovšem tento termín nepoužívá. Hovoří pouze o lidech se změněným způsobem chování a následně vysvětluje, že termín demence je silně zavádějící a negativně ovlivňuje chování a přístup personálu. Především pak snižuje pozitivní potenciál klienta v očích pečujících a tím i jeho šanci na normální život při zachování automatismů a rituálů v saturaci jeho potřeb. Vzrůstající kvantitativní, ale i kvalitativní náročnost na péči o tyto klienty podmiňuje nároky na odbornost poskytovatelů přímé péče, a to jak v nemocnicích, tak v institucích dlouhodobé péče, ale také v péči domácí. Psychobiografický model péče poskytuje teoretické, ale i praktické návody a strategie, jakým způsobem poskytovat péči odborně, systematicky, kontinuálně, ale hlavně lidsky právě této cílové skupině klientely. Intervence péče jsou prioritně zaměřeny na psychiku klienta a jeho psychické potřeby.

Model podporuje porozumění mezi dvěma generacemi a mezi poskytovateli a příjemci péče. Tzv. **interfusionsální aspekt péče** popsaný Böhmem zrcadlí generační a kulturní rozdíly a následně ovlivňuje kvalitu poskytované péče.

Co nám přináší model péče do praxe?

Nasměřuje myšlení personálu k otázce, jakým způsobem porozumět klientovi a jakým

způsobem mu poskytnout adekvátní odbornou péči. Dosavadní formy poskytování péče byly zaměřeny na uspokojování potřeb klienta, a to speciálně na biologické potřeby a výkon intervenční péče. Nové modely péče jsou zaměřeny především na personál, na jeho vědomosti a aplikační dovednosti v interakci s klientem. Model obsahuje filosofii péče, její prioritní zaměření, pracovní instrumenty a dokumentační systém. Ostatní modely péče byly zpracovány pro psychicky zdravé lidi se somatickým onemocněním a vznikaly v amerických a anglosaských zemích, kdežto tento model péče vznikl v centru Evropy, ve Vídni, a je nejbližší pro středoevropskou mentalitu. Böhmův model je celosvětově uznávaným modelem péče, který je jako první koncipován prioritně na psychiku člověka a jeho změněné psychické potřeby. Proto je tento model využíván u klientů se symptomy demence. Další rozdíl spočívá v tom, že ostatní modely mají statické pojetí, kdežto Böhmův je variabilní, podporující kreativitu personálu v poskytování přímé péče. Dynamický pohyb modelu na ose času je doložen prací s biografií klienta, kdy jsou vzaty do úvahy historické epochy ovlivňující jak saturaci potřeb jednotlivých klientů v oblasti sebezpečí (například v aktivitách denního života, jako je oblékání, a to v roce 1920, 1945, 1975, 2005), tak poskytování péče jako takové ve stejných historických obdobích. Proto je tento model péče variabilní a jeho metody jsou v kontextu s časovou osou jednotlivých generací. Model má permanentní prostor pro další vývoj a zdokonalení. Kdo poskytuje péči podle tohoto modelu, je nucen stále přemýšlet, jak maximálně podpořit klienta v jeho soběstačnosti v souvislosti s jeho celoživotně naučenými zvyky a rituály (Coping).

Cílem modelu je naučit personál pochopit změněné způsoby chování klientů

v kontextu s jejich osobní biografií, poznat, co je pro jednotlivce prioritní, co rozhybe jeho psychiku a následně i tělo, jakým způsobem lze podpořit klienta v jeho autonomii a schopnosti rozhodovat o svých záležitostech co nejdříve, jak aktivizovat a re-aktivizovat jeho psychické schopnosti a dovednosti.

Základním cílem je oživit psychiku klienta. Člověk, který nemá chuť žít, nemá potřebu vstát z postele, umýt se a obléci se. Tento model je někdy také nazýván modelem péče s rukama v kapsách, tzn., že pokud najde pracovník pro klienta z jeho biografie správnou motivaci, on sám přebere iniciativu v sebezpečí. Ale pokud se personál rozhodne plně převzít péči, nepřenechá prostor pro zachovalé schopnosti a dovednosti klienta a určí mu pouze pozici pasivního příjemce péče, hovoříme o tzv. péči betonující, která podporuje regresi klienta a deficit sebezpečí.

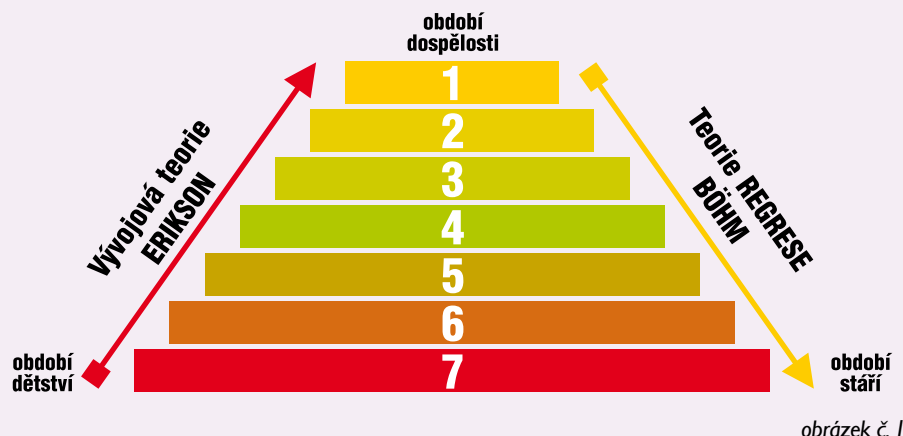
Dalším cílem modelu je oživit psychiku personálu a podnítit zájem o odbornou problematiku, zvýšit odbornou úroveň těch, kteří poskytují přímou péči a jsou také nejvíce psychicky zatíženi. Spokojenost z dobře vykonané práce je preventivním opatřením proti syndromu vyhoření. Tento model je jediným, který zahrnuje do celé koncepce péče i biografii ošetřujícího personálu.

Psychobiografický model poskytuje péči aktivizující, podporující pozitivní potenciál klienta a vnímá klienta jako osobnost, která prožívá životní fázi stáří. Nemoc je sekundární, prioritní je pocit pohody klienta, který má změněné způsoby chování.

Jakým způsobem naučíme profesionály v geriatрии a gerontopsychiatrii porozumět starým lidem se změněnými způsoby chování?

(část 4.)

regrese a formy péče

obrázek č. 1

Na základě vývojové psychologie Eriksona, který popsal jednotlivé životní úseky od narození po období stáří (ovšem stáří fyziologického, bez přítomnosti nemoci), Böhm popsal 7 fází psychické regrese seniora, jež fáze Eriksona zrcadlovitě kopírují, ale v opačném pořadí. (viz obrázek č. 1)

Pro určení stadia regrese je pomocným nástrojem Böhmem vypracovaný diferenciální diagnostický systém, který hodnotí v tabulkové struktuře jednotlivou situaci, kdy je klient ve **stabilní** fázi a jeho chování nevykazuje patologické symptomy. Naprosto odděleně je hodnocena situace, kdy se klient projevuje svým změněným chováním a tento moment je hodnocen jako fáze **nestabilní**. Jsou hodnoceny tyto oblasti: emoce, psychomotorika, schopnost kontaktu, volní chování, orientace, paměť, formální myšlení a komunikace. Výsledné číselné hodnoty určují stupeň regrese klienta, a to ve fázi stabilní a ve fázi nestabilní. Pro každou fázi se volí adekvátní impuls z biografie klienta a odpovídající forma péče.

K čemu se využívá diferenciální diagnostika Böhma (DiDiB) a k čemu je nám nápomocná?

Diferenciální diagnostický systém je například podkladem pro použití prvků bazální stimulace v péči o klienta, pokud je stanovena hluboká fáze regrese č. 7. To znamená, že je indikována forma péče bazálně stimulační a můžeme doložit diagnostikou, že použití bazální stimulace je adekvátní vůči psychickému stavu klienta. Jiný systém, který nám dokladuje správnost ošetřovatelských intervencí, je například Nortonova škála, která hodnotí riziko vzniku dekubitu, ale je zaměřena pouze na somatickou problematiku klienta.

Jinak je tomu u vyšších fází regrese, kdy je indikována a zvolena forma péče aktivizační nebo re-aktivizační. V **1. – 2. stupni regrese** vykazuje klient minimální změny v daných a hodnocených 8 oblastech, klient má zachovalé kognitivní schopnosti, a proto může sám aktivně spolupracovat a podílet se na péči.

Aktivizační forma péče je určena tím, že je klient maximálně integrován do péče. Jde o podporu jeho soběstačnosti, udržení jeho schopnosti sebeurčení a vlastní zodpovědnosti. Postoj personálu zde sehrává důležitou roli, jelikož dosavadní systém vzdělávání zdravotnického personálu zahrnoval pouze výuku péče plně přejímající téměř veškeré úkony místo klienta.

Jinak je tomu u **regresního stupně 3 - 5**, kdy má klient již patologické změny v oblasti formálního myšlení, ale emočně je dostupný. Velmi důležitou složkou v interakci mezi klientem a pracovníkem poskytujícím přímou péči je především nonverbální komunikace. Pro tuto skupinu klientů je zvolena forma tzv. re-aktivizační péče. Jejím cílem je navrátit klienta aspoň o jeden stupeň výše v dané stupnici fází regrese. **RE-aktivizační péče** podle Böhma je charakterizována využitím impulsů z biografie klienta ke znovuoživení psychiky seniora

a tím i schopnosti sebepéče. Jde o to, naučené automatismy a rituály klienta plně využít při poskytování péče. Reaktivizační péče není prováděním aktivizační metody péče využívající poznatků z biografie klienta, ale specifickou formou péče zahrnující reanimaci psychiky a duše starého člověka na základě určení psychobiografické normality seniora, která je následně implementována do péče formou adaptace instituce na danou normalitu klienta. V současnosti je tomu právě naopak: senior se musí přizpůsobovat instituci poskytující péči, kde je pro něj vypracován adaptační plán. (viz obrázek č. 2)

Diferenciální diagnostika Böhma se využívá především v geriatrii a gerontopsychiatrii. Je jedním z pracovních instrumentů tohoto modelu péče a pomáhá nám mj. určit správné oslovení klienta v korelaci s jeho psychickými schopnostmi a regresivním stářím. Jestliže máme např. klientku na psychické úrovni 5letého dítěte, interakční stupeň 6, potom není možné tuto osobu oslovovat například příjmením z jejího posledního manželství, ale klientka bude reagovat na oslovení jménem, které pro ni používala její matka. Takto se dá zvolit i způsob péče pro jednotlivé aktivity denního života, jako je krmení, mytí, oblékání atd.

Nové koncepty a modely péče nám předkládají nové způsoby poskytování odborné péče založené na důkazech prověřených praxí. Personál je nucen přemýšlet o vhodnosti a účelnosti poskytované péče, a to zvláště u klientů s demencí, kdy senior již nemá schopnost hájit svá práva. Vysoký etický a morální aspekt úrovně poskytované péče klade na personál zvýšené nároky. I z tohoto hlediska je psychobiografický model obrovským přínosem a funguje jako tichý obhájce seniorů vyžadujících specifickou formu péče vzhledem k jejich psychickému onemocnění.

PhDr. Eva Procházková
Caritas Wien Rakousko
eva.prochazka@a1.net

7 fází regrese

obrázek č. 2

Stimulační forma péče

Somatická stimulace v kon

Vznik, vývoj a přežití člověka je možné jen v sociálních vztazích. Ve všech životních situacích jsme závislí na společnosti a na výměně informací se svým okolím. Každý člověk má geneticky naprogramovaný určitý jemu vlastní vývoj, který je však možno vhodným způsobem podpořit. Aby se dítě zdárně vyvíjelo po narození, je odkázáno na trvalý přísun podnětů. Ten je předpokladem vývoje diferencovaných mozkových struktur. Dítě, které se narodí postižené, je o to více odkázáno na své okolí, aby mu umožnilo získat podněty, které jsou pro jeho vývoj důležité. Bez dostatečné podnětné okoli dochází k senzomotorické deprivaci a následně k dalším změnám v oblasti vývoje kognitivních schopností. Bazální stimulace zprostředkovává předčasně narozeným dětem, dětem a dospělým s vrozeným somatickým, smyslovým a mentálním postižením či lidem nacházejícím se v těžkém stavu (po mozkových cévních příhodách, úrazech) elementární stimuly. **Dobře strukturovaná zkušenost se svým vlastním tělem je základem pro budování vlastní tělesné identity jako výchozího bodu pro osobní vývoj.**

Prvky somatické stimulace v konceptu Bazální stimulace jsou do péče integrovány s cílem podporovat:

- vnímání vlastního těla, tělesného schématu,
- rozvoj vlastní identity,
- vnímání okolního světa,
- navázání komunikace s okolním prostředím,
- orientaci klienta v prostoru a čase,
- lokomoční schopnosti klienta
- redukci následků imobility klienta.

Profesor Fröhlich vychází mj. z myšlenky Piageta, a sice z tvrzení, že první formy inteligence jsou senzomotorické a trvají po celý první rok života. Tato inteligence je základem veškerého myšlení. Senzomotorika obsahuje aktivity, které se následně týkají vnímání, držení těla (svalový tonus) a pohybu. Popis vývoje schémat jednání senzomotorického inteligenciho vývoje je identický se strukturálním vývojem mozku. Senzomotorikou se miní v této souvislosti proces působící výměnu mezi motorikou a percepcí. **Fröhlich vychází ve svém konceptu z předpokladu, že díky umožnění senzomotorických zkušeností může být provokováno inteligentní chování i u lidí se sníženou či změněnou schopností výkonu v oblasti kognice (mentální retardace, demence).** Senzorické zkušenosti vibrační, vestibulární a somatické, tedy celého těla se týkající informace získané během prenatálního vývoje, poskytují dítěti informace o sobě samém a umožňují mu budovat vnímání tělesného schématu jako základního předpokladu pro jeho psychomotorický vývoj již v intrauterinním období.

Nejranější formy stimulace ještě v prenatálním období jsou:

- stimulace somatická (tlak děložní stěny),
- stimulace vestibulární (pohyby matky),
- stimulace vibrační (transfer ve formě vibračního chvění na děložní stěnu z tlukotu srdce a aorty matky, zvuky z činnosti její střevní peristaltiky).

Vibrační, vestibulární a somatické, tedy celého těla se týkající podněty poskytují plodu dostatek výchozího materiálu – informací, aby si mohl uvědomovat hranice sebe sama a okolního světa. Prenatální podněty mají význam pro rozvoj dítěte a jeho percepčních, kognitivních, paměťových, emočních a komunikativních schopností. Somatické vnímání poskytuje vjemy z povrchu těla prostřednictvím kožního percepčního orgánu. Senzibilita svalů a kloubů je nazývána propriorepcí a úzce souvisí se somatickým a s kinestetickým vnímáním. Somatická stimulace umožňuje zprostředkovat vjemy ze svého těla a stimulovat vnímání tělesného schématu. Vnímání vlastního těla je předpokladem k uvědomění si okolního světa a schopnosti s ním komunikovat. Prostřednictvím schopnosti uvědomit si sebe sama a tento vjem uložit do paměti se vyvíjí u člověka jeho identita – jástvi (uvědomění si svého já). **U lidí s těžkými omezeními v pohybové a také komunikační oblasti (těžká vrozená postižení nebo postižení získaná za života úrazem, nemocí či v důsledku stárí) je nutné postnatálně pracovat především s prvky základní trilogie konceptu, tedy se somatickou, vestibulární a vibrační stimulací.**

Cílem somatické stimulace je stimulovat vnímání tělesného schématu. Při všech výše zmíněných technikách **stimulujeme kožní percepční orgán** klienta a také vnímání pohybu vykonávaného během stimulací. V kůži a podkoží jsou receptory reagující na mechanické, termické a bolestivé podněty. Jsou uspořádány o hustotě 2 (tepelné), 13 (chladové), 25 (dotekové) a 200 (bolestivé) na 1 cm². Vnímání dotyku (tlaku), vibrací a lechtání patří do mechanorecepce. Vnímání rychlejších vibrací umožňují Vater-Paciniho tělíska a vnímání pomalejších vibrací Meissnerova tělíska. Termorecepce umožňuje vnímání teplotních změn a také behaviorální a autonomní reakce, které se podílejí na regulaci tělesné teploty. U klientů s těžkými změnami v pohybové oblasti dochází ke vzniku změn ve vnímání tělesného obrazu již třetí den jejich imobilizace. Z toho důvodu je potřeba u těchto lidí strukturovat péči a sestavit individuální plán s cílem zamezit v co největší možné míře vzniku následků ze změn vnímání sebe sama, a to:

- snížení pohybových a tím sebeobslužných činností

- chybné interpretaci působení okolí
- změně v kognitivní oblasti, neschopnosti přiměřeně rychle a adekvátně zpracovávat přijaté informace
- dezorientaci v prostoru a čase
- stavům neklidu, zmatenosti až agresivity
- autostimulativnímu chování až s prvky sebe-poškozování
- úbytku komunikačních schopností
- ztrátě pocitu bezpečí v důsledku poruch vnímání tělesného schématu
- emocionálním poruchám (depresím)
- ztrátě identity osobnosti

Koncept Bazální stimulace byl pro ošetřovatelské aktivity strukturován tak, aby všechny techniky somatické stimulace byly integrovatelné do každodenní základní ošetřovatelské péče poskytované pracovníky v přímé péči. **Techniky stimulace vnímání tělesného schématu lze tedy integrovat do základních ošetřovatelských činností, jako jsou:**

- polohování
- dechová gymnastika
- celková koupel
- forma pomoci při pohybu a korekci polohy (zejména formou asistované péče)

Koncept nabízí širokou nabídku terapeutických aktivit somatické stimulace integrovatelných do přímé péče. Druhy somatické stimulace volí pracovník v přímé péči dle stavu a potřeb uživatele. Důležité je zohlednění biografické anamnézy uživatele a kooperace celého týmu. Možnosti somatické stimulace, které koncept nabízí, jsou:

- Somatická stimulace zklidňující
- Somatická stimulace povzbuzující
- Neurofyziologická stimulace
- Symetrická stimulace
- Rozvíjející somatická stimulace
- Diametrální stimulace
- Polohování hnízdo
- Polohování mumie
- Kontaktní dýchání
- Masáž stimulující dýchání

Při polohování je nutné vždy zohlednit to, jak pohodlně se klient cítí, tedy jeho komfort a autobiografický faktor. Během polohování lze také pracovat s gravitací, vahou těla klienta a různým tempem změny pohybu. Polohováním lze umocnit stabilizaci vnímání tělesného schématu po předchozí somatické stimulaci (např. prostřednictvím koupele). V konceptu bazální stimulace se pro fixaci tělesného schématu užívá k polohování různých pomůcek, jako jsou srolované deky, ručníky a také perličkové polohovací pomůcky výrazně zvyšující komfort polohování. (obr. vpravo dole)

ceptu Bazální stimulace

Masáž stimulující dýchání je v rytmu a s dostatečným kontinuálním tlakem našich rukou provedená masáž v oblasti zad nebo ventrální části hrudníku. Je součástí dechové gymnastiky. Masáž má také vysokou komunikační hodnotu. Vede k ustálení rytmu dýchání na stejné frekvenci u klienta i ošetřujícího a tím mezi nimi vzniká komunikační proces, který může poskytnout uvolnění, pocit jistoty a blízkosti a vyjádřit empatii. Vědeckými studiemi bylo dokázáno, že dýchání stimulující masáž redukuje stavy neklidu a zmatenosti. Intenzivní tělesný kontakt, klidné a stejné doteky umožňují navodit klientovi pocit jistoty. Naladění na stejný rytmus dýchání mezi terapeutem a klientem nabízí pochopení beze slov a vytvoření vztahu. Cílem je pomoci klientovi přejít na klidné, hluboké a pravidelné dýchání. Kromě toho mu umožníme si opět zřetelně uvědomit své tělo a zvýšit schopnost koncentrace tak, aby mohl reagovat na podněty z okolí. Tato technika vyžaduje kontinuální trénink a musí být především správně provedena, abychom dosáhli terapeutického cíle.

(obr. vlevo nahoře)

Do somatické stimulace integrujeme také prvky paměťových pohybových schémat tak, aby pomocí opakovaných činností byla podporována plasticita mozku. Kvalita somatické stimulace a její účinnost je závislá na kvalitě doteku, který ošetřovatel nebo terapeut aplikuje na těle klienta při stimulaci vnímání tělesného schématu. Koncept Bazální stimulace není doteková terapie a nelze ji s tímto pojmem zaměňovat. Koncept Bazální stimulace ale pracuje se strukturovaným dotekem při modulaci vnímání tělesného obrazu. Jedním z hlavních cílů strukturované somatické stimulace v konceptu Bazální stimulace je poskytnout klientovi orientaci v konaných činnostech. Zvláště pro klienty s výraznými změnami v oblasti kognitivních funkcí (mentální retardace, vegetativní stav, demence) je takto strukturovaný postup důležitý, umožňuje podporovat v maximální možné míře zachování soběstačnosti klienta a respektuje jeho potřebu autonomie a zachování identity. K tomu výrazně přispívá integrace autobiografických prvků klienta do strukturovaných postupů v somatické stimulaci.

PhDr. Karolína Friedlová

ředitelka a odborný garant

INSTITUT Bazální stimulace s. r. o.

odborný asistent:

Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik,

Ústav ošetřovatelství,

institut@bazalni-stimulace.cz

www.bazalni-stimulace.cz

PhDr. Karolína Friedlová

PhDr. Karolína Friedlová

byla 7. května 2010

na Výročním shromáždění

Mezinárodní asociace Bazální

stimulace ve Frankfurtu nad

Mohanem zvolena v tajném

hlasování novou prezidentkou

této asociace.

Možnosti komunikace a navázání vztahu s obtížně komunikujícími

Možná máte sami zkušenost třeba z pobytu v nemocnici, kde jste některé sestřičky nebo lékaře vnímali pozitivněji než ty druhé. S největší pravděpodobností to nebylo způsobeno jejich profesionálními nedostatky či odbornou neznalostí, ale tím, jak přistupovali lidem. Pokud se nás někdo zeptá, jak se máme, jak jsme se vyspali, nebo zhodnotí něco ve vztahu k nám, budeme mít pocit, že tomu druhému na nás osobně záleží a nejsme pro něj jen další „kus“.

Tím ochotněji potom budeme přistupovat k navrženým postupům v naší léčbě, zejména pokud budeme chápat, proč to ten druhý navrhuje a dělá. To platí nejenom ve zdravotnictví, ale i v sociální oblasti, kde také pracujeme s lidmi, kteří jsou v obtížné situaci a jsou ve velké míře odkázáni na pracovníky.

To, jak zvládáme komunikační a vyjednávací dovednosti v interakcích s dalšími lidmi, je do velké míry podmíněno více faktory:

- naučenými komunikačními vzorci
- sociální empatií
- výcvikem a tréninkem v komunikačních dovednostech
- schopností komunikační nápodoby

Někteří lidé dokážou rychle a intuitivně reagovat na komunikační styl druhého člověka. Přijdeme-li např. s dobrou náladou k člověku, který se necítí dobře a dává to najevo neverbálně v rozhovoru, nebudeme mu vnučovat náš optimistický pohled na svět, ale budeme i slovně reflektovat jeho pocity: „Vidím, že se necítíte dobře. Můžu teď pro vás něco udělat?“ A pokud ten druhý od nás nic nepotřebuje, budeme to respektovat a nebudeme se vnučovat. Ne všichni lidé však mají danu dovednost snadné komunikace a je proto jejich úkolem někde získat pro dobrou a efektivní komunikaci nutné znalosti a naučit se tyto znalosti uplatňovat v praxi.

V sociální oblasti se v některých typech zařízení setkávají pracovníci s klienty, se kterými je z různých důvodů komunikace náročnější. Někdy je to dáno třeba jejich omezením v mentální nebo psychické oblasti, ztrátou a poškozením oblastí kognitivních, rozumových a řečových nebo „ustrnutím“ klienta v náročné životní situaci. Velmi často bývají obtíže v komunikaci způsobeny kombinací různých faktorů, které potom způsobují nesnadné situace a přinášejí velké nároky na personál, který s takovými lidmi pracuje. Někdy může těžkosti vedoucí až kablokování v komunikaci způsobit popírá-

ní a potlačování toho, co druhý člověk prožívá. Setkala jsem se s matkou, které při porodu zemřelo jedno ze dvou postižených dětí a reakce personálu (i lékařů!) byly tyto: „Nic si z toho nedělejte, vždyť máte ještě druhé dítě a to vás potěší. Už na to nemyslete...“ V tomto případě byl položen nepřiměřený požadavek na mámu: popřít smutek z úmrtí druhého dítěte. Personál jí nedovolil odžít si svou bolest a komunikovat o tom, protože to považoval za zbytečné.

Jindy může být příčinou obtíží v komunikaci neodhadnutí situace. Pracovník vnímá chování

Velká většina činností a interakcí v našem životě je provázána nutností komunikovat a domlouvat se s dalšími lidmi. Práce v sociální i zdravotnické oblasti je přímo postavena na schopnostech a dovednostech komunikace s našimi klienty.

a projevy klienta jako schválnost mířenou proti němu a to může spustit „odvetná“ opatření, jejichž cílem je dát najevo svou převahu. Příklad z praxe: klient po cévní mozkové příhodě (po níž přestal verbálně komunikovat) projevoval netrpělivost a zlost v interakci s konkrétním pracovníkem a vytrvale shazoval ze stolu podané jídlo. Po rozhovoru s dalšími pracovníky během případové supervize vyplynulo, že se snaží tímto způsobem dát najevo, že pracovník na něj spěchá a nenechá mu čas a prostor k projevení toho, co potřebuje. Pracovník změnil některé pracovní postupy i přístup k tomuto klientovi a „schválnosti“ ustaly.

Platí, že čím náročnější je cílová skupina klientů, kterým se věnujeme, tím větší míru podpory a vzdělávání bude potřebovat i personál, který s nimi pracuje.

Pracovníci potřebují podporu v náhledu na to, jak „číst“ některé klientovy projevy, a také ve schopnosti rozpoznat, zda způsob jejich komunikace je pro klienty vhodný, přijatelný a akceptovatelný. Mnohé organizace s kontinuálním vzděláváním pracovníků a systémem supervizi i intervizi na tom velmi aktivně pracují a pro jejich vedení je to jedna z klíčových věcí v rozvojových plánech. Zkušenosti organizací, které mají nastaven funkční systém supervizi a cíleného vzdělávání pracovníků, jsou většinou shodné – kladné reakce klientů i lepší vnitřní klima v pracovním týmu posouvají kvalitu služeb k lepšímu.

Pro nácvik v běžných situacích a s běžnými typy klientů je ve vzdělávacích nabídkách různých institucí a agentur poměrně dost kurzů a výcviků, ze kterých je možné vybrat to, co nás osobně nejvíce zajímá a co nás oslovuje. Zejména v oblasti poradenství, krizových intervencí a motivačních rozhovorů je v nabídkách vzdělávání mnoho kurzů i dlouhodobých cílených tréninků. Pro komunikaci a navázání vztahu s obtížně komunikujícími klienty lze také najít specializované kurzy a školení, které pracovníky naučí „jak na to“. Výhodou výcviků dlouhodobých a sebezkušenostních je to, že pracovník se učí získávat náhled na své vlastní chování, reakce a důvody, které jej k určitému chování vedou.

Alternativní a augmentativní komunikaci si většinou představíme jako práci s piktogramy. Pomocí kurzů a vzdělávání můžeme zjistit, že lze využívat mnohem více z jejich možností. Úspěšná je například práce s komunikačními tabulkami, které jsou vytvořeny pro konkrétní klienty a díky nimž nám mohou dát najevo své přání a potřeby. Pomocí nám může také speciální technika – dotykové obrazovky, dotykové spínače a speciální počítačové programy pomáhat budovat komunikaci zejména u lidí, kteří jsou omezeni v pohybové a tělesné oblasti.

Další úspěšné metody pro klienty s obtížemi v komunikaci mohou být třeba preterapie, bazální stimulace, videotrénink interakcí nebo validace; metod je však mnohem více.

Preterapie je metoda, která je přímo zaměřena na navázání kontaktu a budování vztahu s těmi, kteří komunikují omezeně nebo nemožnou komunikovat vůbec. Pokud máme pracovat s lidmi, do jejichž vnitřního světa se nám nedaří vstoupit a jejichž projevům vůbec nerozumíme, je to nesmírně obtížné. Preterapie je zaměřena

cími klienty

na posilování kontaktu s realitou, na kontakt se sebou samým i s okolím. Základními technikami jsou kontaktní funkce - reflexe, což je:

- reflexe slov a zvuků, které klient používá
- reflexe prostředí a situací, ve kterých se klient nachází
- reflexe výrazu a pohybů tváře, očí
- reflexe verbálních i fyzických pozic a pohybů těla klienta
- reflexe opakujících se situací s klientem

Výsledkem těchto kontaktních technik v dlouhodobé práci je navázání kontaktu emocionálního a komunikačního, zakotvení v realitě a umožňujícího každodenně pracovat i s lidmi s velmi těžkými typy postižení.

Validace umožňuje pracovat pomocí vcítění a empatického naslouchání na klientem nezpracovaných tématech z minulosti, které mohou způsobovat zvláštnosti v jeho současném chování. Tím, že pomůžeme klientovi najít příčiny obtíží v minulosti a nějakým způsobem s nimi nyní pracujeme, pomáháme mu najít svou cenu, přijímat se takového, jaký je, a dávat mu vědomí jeho hodnoty.

Videotrénink interakcí je už úspěšně používán v některých zařízeních, kdy pomocí rozborů videozáznamů z kontaktů a z komunikace s klienty analyzujeme a hledáme lepší možnosti komunikace pro konkrétní osoby.

Tyto i další metody, které nám mohou pomoci navázat vztah i úspěšnější komunikaci s klienty, je možné najít ve zdrojích na internetu, v člancích, publikacích i kurzech. Některé organizace se přímo zabývají vzděláváním pracovníků a rozšiřováním informací o možnostech komunikace s obtížně komunikujícími klienty. Důležitá je také zpětná vazba ze supervizí případových, která může odhalit příčiny neúspěchu v některém typu komunikace. Pracovníci potřebují znát různé možnosti a způsoby práce, aby potom mohli kvalifikovaně a dobře pomáhat svým klientům. Vědomí, že umí funkčně komunikovat a rozumí potřebám svých klientů, jim potom přináší pocit, že jsou plně kompetentní odborníci na svém místě.

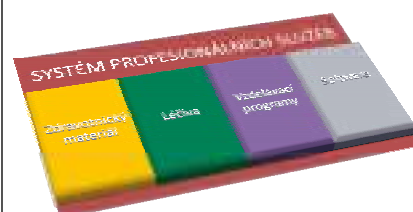
PhDr. et Mgr. Dagmar Krutilová

INZERCE

Velkoobchod se zdravotnickým materiálem
Výdejna zdravotnických potřeb
**Specialista na hygienické pomůcky
pro inkontinenci**

**PROFESIONÁLNÍ SYSTÉM SLUŽEB
PRO
PROFESIONÁLY**

Pro poskytovatele sociálních služeb:
široký zdravotnický a hygienický sortiment,
rychlost, kvalita, bonusový systém, programy
stálé podpory

Pro uživatele služeb:
Celoroční sponzorské aktivity

Pro pracovníky služeb:
specializované a certifikované vzdělávací
programy

www.inkontinence.info, www.mkmarket.com

Koho chceme ocenit?

Pečovatelky a pečovatele (tj. pracovníky v sociálních službách), kteří poskytují podporu a pomoc seniorům a lidem se zdravotním postižením.

Jaká jsou pravidla pro nominaci?

Návrh na ocenění „Pečovatel/ka roku“ mohou zaslat klienti pečovatelských služeb, rodiny a přátelé klientů, spolupracovníci a vedoucí pečovatelek /pečovatelů, lidé z jejich okolí.

- Na ocenění mohou být navrženi mimořádně kvalitně, obětavě a zodpovědně pracující pečovatelé /pečovatelky. Podmínkou nominace je vykonávání přímé péče o klienty po dobu nejméně tří let.
- Písemné návrhy musí obsahovat jméno pečovatele/pečovatelky, jméno a adresu organizace, ve které pracuje, důvod, proč je na ocenění navrhován/a (v čem je spatřován jeho/její přínos pro klienty, o které pečuje).
- Hodnotící komise zkontaktuje nominovaného a zaměstnavatele k doplnění údajů potřebných k hodnocení.

Diakonie

Československé církve evangelické

**Středisko křesťanské pomoci
v Praze**

Diakonie ČCE – Středisko
křesťanské pomoci v Praze
vyhláší VIII. ročník
celostátního ocenění

Pečovatel/ka roku 2010

Partneři projektu

sociální služby

Kam a do kdy zaslat návrhy?

Návrhy zasílejte na adresu Diakonie ČCE – Středisko křesťanské pomoci v Praze, Mgr. Libuše Roytová, Belgická 22, 120 00 Praha 2 nebo na e-mail: roytova.skp@diakonieccce.cz.
Uzávěrka pro podání návrhů je 15. září 2010.

Kdy a kde budou vyhlášena ocenění „Pečovatel/ka roku 2010“?

Z vašich návrhů vybere komise složená z odborníků v oblasti sociální práce „Pečovatele/pečovatelku roku“. Vyhlášení výsledků a předání cen se uskuteční v prosinci 2010 na Novoměstské radnici, Karlovo nám. 23, Praha 2.

Kde získáte podrobnější informace?

Podrobnější informace Vám poskytne Mgr. Libuše Roytová, ředitelka Diakonie ČCE–Středisko křesťanské pomoci v Praze na tel. číslo 222 520 589 nebo 777 734 170, e-mail: roytova.skp@diakonieccce.cz, více na web stránkách <http://skp.diakonieccce.cz>.

Felinoterapie aneb není

České republice není jednotné názvosloví týkající se terapeutické práce se zvířaty. Nově se asi nejvíc setkáváme s pojmem zoorehabilitace jako pojmem zastřešujícím různé aktivity za pomoci zvířat. O hiporehabilitaci nebo canisterapii bylo přece jen již něco napsáno, širší veřejnosti jsou poměrně známé. Méně se ví o felinoterapii, metodě označované podle mezinárodní klasifikace jako AAA – činnost za podpory a přítomnosti zvířat, v tomto případě kočky.

Moje pozitivní osobní zkušenosti s prací s mými dvěma kočkami v Domově pro seniory v Budislavi mě přiměly podělit se s vámi o naše zážitky. Se svojí kočkou a kocourkem se věnujeme „Návštěvní službě“, což je aktivita, kdy je „pet-terapeut“ (kočka) donesen k uživateli, ale v zařízení nebydlí.

Koček v sociálních službách je podstatně méně než např. psů a náhledy na práci s nimi jsou různé. Snad proto, že kočka je údajně nevychovatelná, osobnost, proradná... Dle mých zkušeností je každá kočka osobnost, stejně jako každý jiný tvor je individualita a je jedinečná stejně jako my lidé. Proradná? Každé zvíře je obrazem svého pána. Výchova? Tak jako vychováváme a formujeme své děti, vychováváme svou kočku a ona vychovává nás. Je to vzájemná interakce dvou subjektů. Díky za ni, protože to, jak působí kočka na nás, lze využít v náš prospěch.

Zakladatelkou Návštěvní služby v České republice je paní Daniela Hypšová, která se jí se svými kočkami aktivně věnuje. Je autorkou metodiky upravující činnost Návštěvní služby a metodiky zkoušek pro tuto službu, která je v Evropě ojedinělá. Vypracovala „Řád ochrany ušlechtilých koček Nezávislého chovatelského klubu při veřejném vystoupení, Návštěvní službě a zkouškách pro ni a svodu koček“, „Zkušební řád pro Felis tým v návštěvní (terapeutické) službě“ a „Normy praxe Návštěvní služby s ušlechtilými kočkami“. V České republice funguje návštěvní služba v nemocnici v Hustopečích u Brna,

v dětském domově v Havířově, v domovech pro seniory (např. v Mladé Boleslavi, Budislavi, Soběslavi a Brně), v bezbariérovém domě pro tělesně handicapované na Kladně a na Slovensku např. v Domově důchodců v Kremnici.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách nám jako poskytovatelům sociálních služeb ukládá poskytovat mimo jiné i sociálně terapeutické či aktivizační činnosti. Jednou z nich může být aktivita s kočkou. Je vědecky prokázáno, že působení kočky na člověka snižuje tepovou frekvenci a krevní tlak (Johannes Odendaal „Zvířata a naše mentální zdraví“, Praha: Brázda, 2007). „Nevědecky“, lidsky je příjemnou společnicí, sedí nám na klíně, zklidňuje. Vrní, dává nám svou lásku, pocit potřeby, přijímá nás takové, jací jsme, nekritizuje, tiše poslouchá.

Na terapii s kočkou jsou potřeba vždy nejméně tři: kočka, uživatel, který má potřebu se

s kočkou setkat, a majitel kočky (kočka nicméně bude vždy přesvědčena, že ona je hlavním aktérem). Nezbytným předpokladem kočky je její dokonalé zdraví (nemocná kočka nebude předávat pozitivní energii), klidná povaha, nadhled, láska k lidem. Nezbytným předpokladem majitele kočky je velmi dobrá znalost jejího chování a vzájemný vztah s kočkou. Kočka si většinou sama určí, jak dlouho bude společnicí. Co se týče zdraví vašeho „pet-partáka“, samozřejmostí je očkování a odčervení. Moje kočky chodí 1x za tři měsíce pozdravit našeho pana veterináře, aby mu ukázaly, že nejen on umí léčit. Za samozřejmost rovněž považují nejen prohlédnutí kočky, ale i rozpravu o její psychické pohodě.

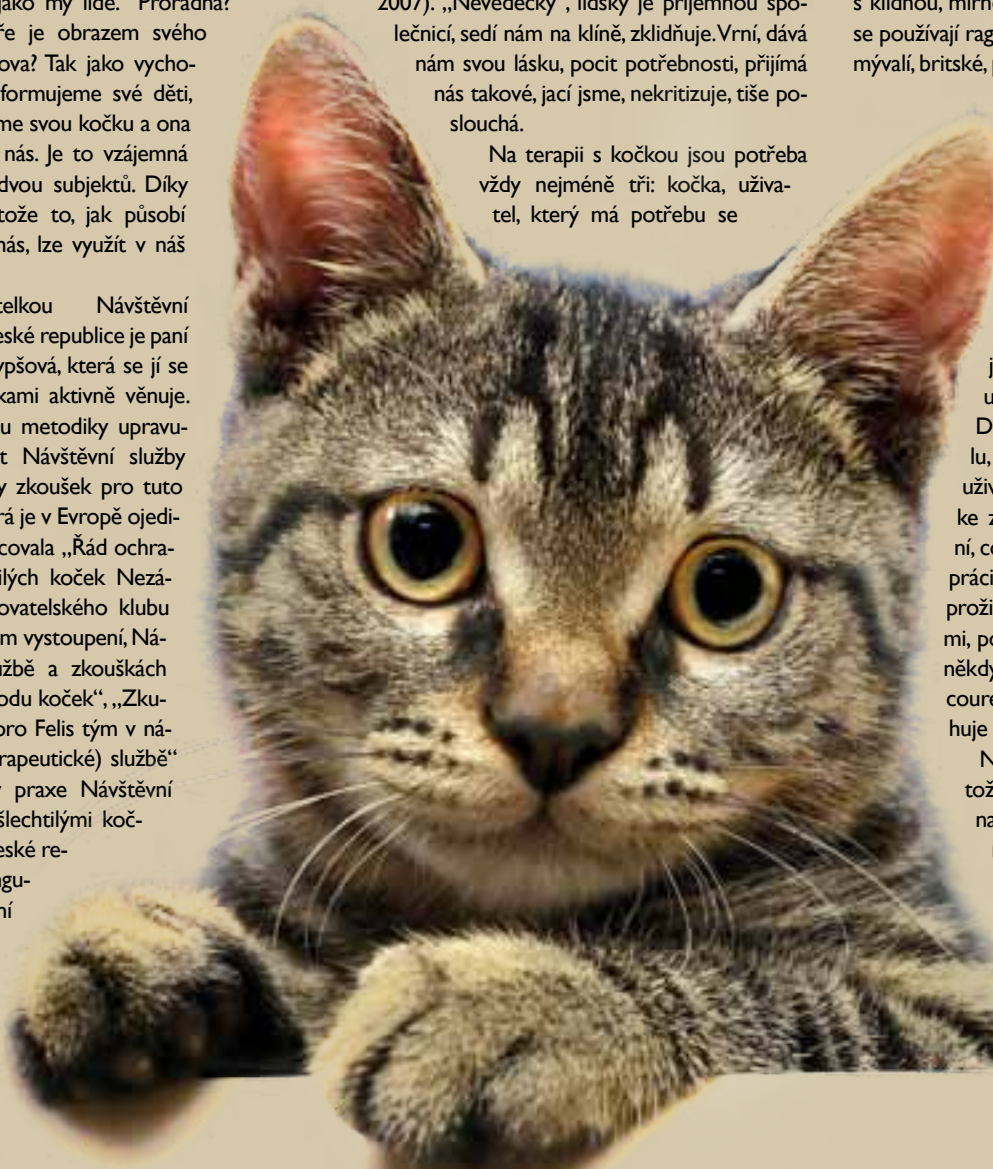
Pokud vás napadne otázka, která kočka je ta nejvhodnější, pak na ni není jednoznačná odpověď. Právě ta, která má ráda lidi, jejich přítomnost, mazlení, doteky. Ta, jenž je plně socializovaná, má pevnou citovou vazbu na svého člověka, kterému plně důvěřuje. Nezáleží na plemeni. Určité předpoklady mají kočky s klidnou, mírnou povahou. V České republice se používají ragdollové, kočky sibiřské, mainské mývalí, britské, perské a kočky domácí.

Kočka musí mít vynikající povahové vlastnosti, protože každá služba lidem je velmi náročná a kočičí duše je křehká, stejně tak jako naše lidská duše.

Při své práci se seniory a kočkou nejvíc využívám reminiscenci – vzpomínání. Vzájemným sdílením vzpomínek uživatelů navazujeme důvěru. Důvěru k pečujícímu personálu, k okolnímu světu, k ostatním uživatelům. Vzpomínky ve vztahu ke zvířatům jsou většinou pozitivní, což nám v týmu značně ulehčuje práci. Pro uživatele je to prostě „jen“ prožitková terapie, návštěva s kočkami, popovídání, pohlázení, pomazlení, někdy i velká legrace, když jim kocourek hopsá po posteli nebo vytahuje předměty ze šuplíků.

Někteří lidé odmítali kočky, protože se zlobili na celý svět, na stáří, na své rodiny, na všechny sestřičky a lidi, kteří o ně pečovali.

Jenže zlobte se, když vedle na lůžku poskakuje kočka, vydává prapodivné zvuky, hraje si s rukávy od pyžama a pořád se snaží vašemu sousedovi sníst

kočka jako kočka

svažinu. A vás by přece jen zajímalo, co to má za divné kšíry a proč má modré oči, když ta vaše milovaná dvorková myšilovka je měla žluté a když se přišla pomazlit, jantarově zářily láskou.

V individuálním plánování mají naši uživatelé v souvislosti s felinoterapií zajištěn rozvoj motorických schopností, verbálních dovedností, trénování paměti, získávání nových zkušeností, případně nových poznatků o kočkách a životě v říši zvířat, navazování sociálních vztahů a jejich pozitivní zpevňování na pokojích, vytváření přátelských vztahů mezi uživateli v Domově apod.

Pokud je cíl našeho setkání krátkodobý a zaměřujeme se na prožitek s kočkou, plánujeme pouze čas setkání. Docházíme-li s kočičkou opakovaně s dlouhodobějším cílem, je podle mého názoru nutná určitá znalost uživatele, to, jak bude reagovat, nebude-li vše v jeho režii. Plánujeme čas návštěvy, délku jejího trvání, téma, myslíme na případná rizika pro všechny účastníky setkání. Rizika hrozící od kočky pramení z jejího chování v situaci, která se jí nemusí líbit (její útěk či škrábnutí nemusí být nutně útokem na osobu, ale když si člověk poposedne nebo se přetočí v lůžku, kočka zaregistruje pohyb, změnu a instinktivně vytáhne drápek, aby udržela rovnováhu). Dalšími riziky jsou rizika spojená se zdravotním stavem uživatele – alergie, únava, citová nebo sociální deprivace, která se může objevit při vedeném rozhovoru, úzkost, strach, agrese. Také majitel kočky řeší rizika. Například si klade otázky: Bude kočka ochotná spolupracovat zrovna dnes, za hodinu? Bude se jí to líbit a předá svou energii? Nebo si lidi jen prohlédne a půjde se usadit do své přepravky, což u mých koček značí konec setkání?

Terapie s kočkou je v některých aspektech podobná terapii se psem, v jiných naprosto odlišná. Kočka sice neumí psí pohled a pes neumí vrnět, ale oba jsou skvělí posluchači a společníci. Rozdílná je hmotnost obou terapeutů, např. labradora si na klín tak snadno neposadíte, ale kočka vám zase nepodá předměty spadlé na zem. A polohujete s kočkou, když má uživatel 1,90 m a 90 kg! Jiná je samozřejmě práce s dětmi. Dle mých osobních zkušeností také nelze kočku tak snadno přetížet jako psa. Ten je přece jen trochu jiná osobnost a pro vaši radost se bude moc snažit. Kočka vás neposlechne, ale když se rozhodne, že se jí setkání líbí, bývá to nezapomenutelný zážitek.

Ráda bych zmínila pojem welfare – pohoda zvířat, která je při práci s jakýmkoli zvířecím (pet) terapeutem velmi důležitá. Je ošetřena legislativně. Přímá ochrana je dána právními předpisy, které vymezují, zakazují a postihují činnosti považované za týrání zvířat (zákon č. 409/2008 Sb., na ochranu zvířat proti týrání). Nepřímá ochrana zvířat zahrnuje vymezení předpisy

upravujícími zacházení se zvířaty a ochranu jejich pohody a zdraví. Jedná se o dokumenty, jejichž hlavním cílem není ochrana zvířat proti týrání, ale svým obsahem přesto k ochraně zvířat přispívají (zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů). Právě na majiteli kočky je, aby znal své zvíře a dokázal poznat, že je unavené a jeho pohoda je narušena. Pouze kočka, která je spokojená, dokáže plně rozvinout své empatické schopnosti a předávat nám, lidem svou energii, lásku, porozumění, část sebe sama.

Terapie s kočkou je vždy týmová spolupráce. Moje výhoda je, že v zařízení, kam chodí moje kočky, pracuji. Tudiž znám uživatele a vím, co si mohou a nemohu dovolit. Pokud jdeme s kočkami jinam, je třeba, aby majitel zvířete znal prostředí, kam jde, věděl, za kým jde, s jakým účelem a znal či předvídal možná rizika (věděl např. o alergiích apod.). Spolupráce s pracovní-

ky (sestrami, fyzioterapeuty, pedagogy, logopedy, psychology) v jiných zařízeních je nutná; oni jsou ti, kteří znají svoje děti, pacienty, seniory... Mohou vám poskytnout velmi cenné informace pro úspěšnou práci vašeho kočičího terapeuta.

Terapie s kočkou je činnost dobrovolná, pro uživatele zdarma. Je někdy docela náročná (doneste někde v přepravce dvě kočky o váze 10 kg!) a finančně není nikým a nijak dotována. Možná proto je méně terapeutických kočičích týmů než týmů se psem. Ty, které znám, se této činnosti věnují s nasazením a láskou – láskou k lidem a kočkám.

Bližší informace lze nalézt např. na www.nchk.estranky.cz nebo www.middle-earth.estranky.cz.

Lucie Hastrmanová, DiS
sociální pracovníce
Domova pro seniory Budislav

Kočky, které tu s námi žijí

Praktické zkušenosti z Ledče nad Sázavou

Zvířata

jsou tak chápaví
přátelé – na nic
se neptají
a nikdy vás
nekritizují.

G. Eliot

Rádi bychom se podělili o vlastní dvouleté zkušenosti s felinoterapií v ústavu sociální péče pro mentálně postižené.

Terapii provádíme se dvěma kočkami domácimi, které žijí v technickém zázemí budovy. Chovatelsky jsme se jim začali věnovat v době, kdy šlo o odrostlá kotáta, a k terapii jsme je začali používat prakticky ihned po nezbytných návštěvách u veterináře.

Terapie probíhá většinou dvakrát týdně, účastní se jí 10-15 uživatelů s různým stupněm mentálního postižení. Zájemci se shromáždí v klubovně, kam určený pracovník přivede kočku. Musíme počítat s občasnou náladovostí zvířat, jak o tom píše paní Hastrmanová, ale většinou se alespoň jedna z našich koček ochotně setkání účastní. V případě neklidu a neochoty zvířat máme připravený náhradní program, například reprodukovanou hudbu, aromaterapii nebo drobnou rukodělnou práci. Uživatelé kočku hladí, berou si ji na klín, hrají si s ní, pozorují ji, mluví na ni. Terapie trvá zhruba hodinu, při dobré náladě zvířete i déle. Uživatelé aktivní i pasivní činnost s kočkou zajímá a baví, usmívají se či jinak projevují kladné emoce. Atmosféra v místnosti bývá během terapie příjemně uvolněná.

Během dvou let naší „kočičí terapie“ pozorujeme její kladný vliv na řadu uživatelů. U některých paraplegiků dochází k mírnému rozvoji motoriky nenásilnou a velmi příjemnou činností – hlazením hebké a prohřáté kočičí srsti a manipulací se zvířetem vůbec. U jednotlivých

lidí s těžším stupněm postižení zaznamenáváme zase rozvoj komunikačních schopností. Snaží se na kočku mluvit, použijí slova, která předtím nepoužívali, vydávají různé zvuky, napodobují mňoukání. Ti, kteří nekomunikují slovy, se o komunikaci pokoušejí posunky, mimikou a gesty.

Doprovodným ziskem toho, že kočky u nás žijí, může být rozvoj pocitu zodpovědnosti za živého tvora. Ačkoliv v našem zařízení žijí desítky uživatelů s různými, často velmi drsnými životními osudy a zkušenostmi, nezaznamenali jsme jediný případ násilí vůči zvířeti. Pokud se uživatel o kočky nezajímá, nevyhledává je a ani ony ho neobtěžují. Většina uživatelů je ale spíše během dne i mimo terapie ráda sleduje. Měli jsme tu uživatele, který se koček bál, později je začal pozorovat a dnes kočku bez obav pohladí. Jednotlivci se zvířaty navázali opravdu přátelský vztah, cítí za ně zodpovědnost, sledují, zda mají dostatek potravy a dobrý zdravotní stav. Pro pravidelné kontroly u veterináře míváme dostatek dobrovolných a citlivých průvodců.

Závěrem několik obecných zkušeností: felinoterapie je činnost bezesporu přínosná, vede k rozvoji uživatelů, rozšiřuje nabídku aktivit a je velmi motivační. Na přípravu není příliš náročná. Stačí mít stručně zpracované její zásady, empatického pracovníka, který je schopný a ochotný se zvířaty pracovat, a úspěch je zaručen.

Mgr. Miroslav Sklenář

ředitel ÚSP Ledce nad Sázavou, sklenar@usphaj.cz

Mgr. Nicole Bicková

vedoucí úseku ZVNČ, bickova@usphaj.cz

Informační systém Cygnus

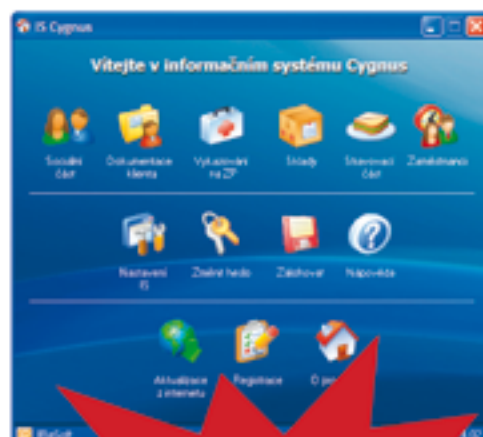
Komplexní nástroj pro poskytovatele sociálních služeb

JEDNODUCHÝ, PŘEHLEDNÝ, KOMPLEXNÍ

IS Cygnus je komplexní informační systém vytvořený speciálně pro poskytovatele sociálních služeb. V průběhu několika let se stal nejrozšířenějším nástrojem na trhu a těší se oblibě ve více než 500 zařízeních sociálních služeb.

Systém se skládá z níže uvedených modulů, které dohromady vytváří jeden funkční celek. Moduly mezi sebou sdílí data a vzájemně komunikují, čímž zjednodušují, zpřehledňují a usnadňují práci jednotlivých zaměstnanců v rámci zařízení.

Pro poskytovatele je rovněž výhodné, aby tyto nástroje zastřešoval jeden dodavatel, který tak může zaručit 100% provázanost a kompatibilitu všech modulů. Díky tomu poskytovatelé ušetří nejen čas, ale i náklady spojené se správou informačního systému.

VÍCE NEŽ
500
REFERENCÍ

Sociální část – kompletní evidence klientů a žadatelů, výpočet předpisů úhrad, vrátky, finanční a hmotná depozita, výplatnice, vyúčtování, přehled přítomnosti...

Dokumentace klienta – individuální plány, plány péče, ošetřovatelské a rizikové plány, formuláře dokumentace, realizace péče pomocí přenosných terminálů...

NOVINKA – rizikové plány pro soc. pracovníky a PSS, upravené individuální plány podle závěrů z inspekce

Vykazování na ZP – pořizování a vykazování výkonů odbornosti 913, 902 a 925, tisk žádanek ORP i DP, opravné dávky, načítání výkonů z dokumentace klienta...

Stravovací část – jídelní listky, výdejky, rozborů, spotřeba a stravovací normy, objednávky a platby za stravu, nutriční hodnoty...

NOVINKA – vyúčtování stravného a zálohové platby, zdokonalené sledování nutričních hodnot

Sklady – vedení libovolného počtu skladů metodou průměrných cen, příjemky, výdejky, uzávěrky, inventury...

Zaměstnanci – evidence zaměstnanců, dlouhodobé a měsíční plány služeb, zpracování docházkových výkazů s napojením na čtečky, hodnocení zaměstnanců a vzdělávací plány...

Manažerská část – statistické informace z ostatních modulů, míra využívání jednotlivých částí systému, upozornění na slabá místa...

NOVINKA – statistické vykazování dat na MPŠV za rok 2009

Objednejte si nezávazné předvedení informačního systému IS Cygnus přímo ve Vašem zařízení.

IRESOFT
komplexní řešení & podpora

Zveřejňování fotografií uživatelů sociálních služeb

» **Nejde** přece jen o „krytí si zad“ před případnou žalobou na ochranu osobnosti, ale i o to, jak vnímám soukromí klientů a jejich právo říct ne, **nechci**, aby moje fotka, kde jsem převlečený za **piráta** z Karibiku na maškarním večírku, koukala z každého propagačního letáku.

Dne 29. března 2010 se v Kanceláři veřejného ochránce práv konal za účasti krajských inspektorů poskytování sociálních služeb a také několika expertů (inspektorů) z řad odborné veřejnosti věnující se sociálním službám již druhý kulatý stůl k vybraným problémům poskytování sociálních služeb. Je pravdou, že zejména v otázkách týkajících se nastavení různých plateb / úhrad (např. paušálně nastavené úhrady za pobyt v denním stacionáři, dojezdy pečovatelské služby ke klientovi apod.) či vykazování úkonů ve smyslu ust. §12 vyhl. č. 505/2006 Sb., která předpokládá evidenci jednotlivých úkonů podle skutečně spotřebovaného času, nedošlo k jednoznačné shodě mezi účastníky setkání. V této souvislosti bude osloveno Ministerstvo práce a sociálních věcí, aby přijalo sjednocující stanovisko tak, aby nedocházelo k různému posuzování plnění / neplnění standardů kvality.

Jedním z mnoha nahlížených a diskutovaných témat byla i otázka zveřejňování fotografií uživatelů sociálních služeb v nejrůznějších informačních letácích, propagačních materiálech nebo na nástěnkách umístěných v zařízení či mimo ně. Snaha informovat o zařízení za použití fotografií s uživateli je pochopitelná a poskytovatelé i tímto způsobem plní svou povinnost zajišťovat dostupnost informací o druhu, místě, cílech, okruhu osob nebo o způsobu poskytování služeb, a to způsobem srozumitelným pro všechny osoby.

Při zveřejňování fotografií klientů není pouze otázkou, co všechno má poskytovatel sociálních služeb udělat, aby jednal v souladu s právem, respektive aby se vyvaroval protiprávního jednání. Je zde také rovina, kterou právo neupravuje, avšak s poskytováním kvalitních sociálních služeb souvisí. Právo je minimum morálky a morálka právo inspiruje; proto by se i poskytovatelé neměli spokojit s „pouhým“ naplněním právních povinností, ale měli by jít dál. Podívejme se nejprve na právní stránku věci a následně i na stránku mravní, etické.

V rovině právní stojí nájisto, že klient musí s pořízením fotografie a s jejím zveřejněním projevit svůj souhlas, přičemž postačí souhlas obecný s uvedením, k jakému účelu budou fotografie pořizovány, zveřejňovány (prezentace zařízení v letácích, na internetu, vyvěšení na nástěnce atp.), co se s nimi stane, až ze zařízení odejde atp. Klient musí být rovněž poučen o právu svůj souhlas kdykoliv odvolat. Účastníci kulatého stolu označili za nadbytečné, pokud je souhlas vyžadován ke každé jednotlivé fotografii (klient totiž svůj souhlas může kdykoliv odvolat a měl by mít možnost podílet se na výběru zveřejňovaných fotografií – viz dále). V rámci

dobré praxe je také vhodné, aby bylo po určité době klientům zopakováno, že udělili souhlas s pořizováním a zveřejňováním fotografií a že jej mohou odvolat. Lze mít za to, že např. klient trpící demencí nebo klient s mentálním postižením si nebude pamatovat, že kdysi dal souhlas se zveřejněním fotografií. Další variantou je vyžádat si souhlas na určité časové období a poté celou záležitost s klientem opět diskutovat.

Odmítnuta byla taktéž praxe, kdy je souhlas s pořizováním a zveřejňováním fotografií vtělen přímo do smlouvy, aniž by měl klient možnost projevit svůj nesouhlas – tedy smlouva neobsahuje možnost ano, dávám souhlas – ne, nedávám souhlas.

Jako dobrou praxi lze naopak označit postup poskytovatele, jenž výběr fotografií, které hodlá zveřejnit, diskutuje ještě předem s klienty, popř. fotografie vybírá společně s nimi. Může se totiž lehce stát (a každý z nás takovou situaci jistě zažil), že ne každou svoji fotku bychom rádi zveřejňovali.

Debatu je však možno vést směrem, zda se vše výše uvedené bude dít v režimu ustanovení § 11-16 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, či pod taktovkou zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (dále jen zákon). Lze se totiž setkat i s názory, že při pořizování a zveřejňování fotografií průběhu různých akcí (nikoliv tedy podobizen či portrétních fotografií), přičemž tyto jsou označeny pouze názvem akce, nikoli údaji, z nichž by bylo možno přímo identifikovat subjekty údajů, nedochází ke zpracování osobních údajů ve smyslu zákona, tudíž není třeba ani souhlasu subjektů. Položme si však otázku: Pokud bude název akce např. „Velikonoce v našem domově“ a fotka bude vyvěšena na vývěsce obecního úřadu, na nástěnce či webu domova, skutečně nebudou obyvatelé té dané obce / města schopni identifikovat subjekty údajů na fotce, tedy samotné klienty? Není támhle náhodou pan Novák a nesedí tam paní Svobodová?

Standards kvality jsou více než jen formálním plněním právních povinností. Jsou výrazem přístupu zařízení ke klientům. Proto by si souhlas s pořizováním a zveřejňováním fotografií měl poskytovatel opatřit vždy, ať se již přikloní k té či oné právní konstrukci. Nejde přece jen o „krytí si zad“ před případnou žalobou na ochranu osobnosti, ale i o to, jak vnímám soukromí klientů a jejich právo říct ne, nechci, aby moje fotka, kde jsem převlečený za piráta z Karibiku na maškarním večírku, koukala z každého propagačního letáku.

Mgr. Ladislav Tomeček

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV
OMBUDSMAN

Mohou dobrovolníci nahradit zaměstnance?

Již od začátku účinnosti zákona o sociálních službách se v rámci procesu registrace jako jedno z témat objevila otázka, do jaké míry mohou být sociální služby postaveny na dobrovolnících. Postupem času se vytvořil registrátory krajských úřadů i MPSV obecně sdílený názor, který lze zjednodušeně interpretovat tak, že na dobrovolnících sociální službu stavět nelze. Co to ale znamená? Jsou vůbec dobrovolníci v sociálních službách vítáni? Kde je tedy jejich místo?

Abychom zodpověděli tyto otázky, je nutné nejprve vymezit pojem „dobrovolník“. Koho vlastně chápeme jako dobrovolníka? V legislativě, konkrétně tedy v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, bylo novelou doplněno vymezení dobrovolníka v sociálních službách, a to odkazem na zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, v platném znění. Zjednodušeně se tedy za dobrovolníka považuje člověk, který je vyslán tzv. vysílací organizací (akreditovanou pro tyto účely podle zákona o dobrovolnické službě) do přijímací organizace, v našem případě k poskytovateli sociálních služeb podle zákona o sociálních službách. Zákon o dobrovolnické službě také stanovuje, že vysílací organizace nesmí uzavřít smlouvu s přijímací organizací na výkon takové dobrovolnické služby, jejímž účelem by bylo nahradit činnosti vykonávané jinak u přijímací organizace osobami v pracovněprávním vztahu. Tato legislativní úprava nám vymezuje prostor pro dobrovolníky v sociálních službách. Dobrovolníci by neměli zajišťovat činnosti, bez kterých by sociální služba přestala splňovat podmínky pro udělení registrace. Dobrovolnický program by měl strukturu poskytování sociálních služeb konkrétní organizace „vyplňovat“, nabízet činnosti, které nejsou nosné pro danou službu, ale vhodně doplňují poskytování základních činností. To doplnění ovšem neznamená, že dobrovolníci musí poskytovat výhradně fakultativní služby. Naopak, svou činností doplňují profesionální pracovníky poskytovatele při poskytování základních činností. Některé činnosti ovšem mohou také vytvářet nadstandard dané služby. Problém nastane až tehdy, kdy se posky-

tovatel rozhodne postavit koncept celé služby na dobrovolnickém výkonu. Domnívám se, že i když existují smluvní vztahy mezi vysílací a přijímací organizací vymezující výkon dobrovolnické činnosti, nemůže taková sociální služba ve srovnání se službou zajištěnou profesionálními pracovníky dostatečně garantovat kontinuitu poskytovaných služeb. Služba postavená téměř výhradně na výkonu dobrovolníků nebude mít v České republice šanci získat registraci. To zcela beze zbytku platí o službách sociální péče, kde mnohdy na kontinuálním zajištění potřebné péče závisí život a zdraví uživatele. Otázkou zůstává, zda by u některých služeb sociální prevence neměla být vyšší míra účasti dobrovolníků akceptována. Příkladem takového poskytovatele jsou služby na bázi programu 5P. Zde si myslím, že dostatečnou garanci poskytuje koordinátor – zaměstnanec, často profesí sociální pracovník, který mimo vlastní koordinaci dobrovolníků garantuje základní sociální poradenství pro uživatele.

Dobrovolnictví je v sociálních službách vítané. Dobrovolnická činnost podle mého názoru může významně posílit tzv. humanizaci zejména pobytových zařízení sociálních služeb. V kombinaci s profesionálními pracovníky pak dobrovolníci spoluvytvářejí moderní sociální služby, které jsou skutečně oporou pro své uživatele. To platí také pro spoluobčany – „dobrovolníky“, kteří nejsou organizováni podle zákona a kteří o své svobodné vůli docházejí do sociálních služeb a pomáhají, často nepravdělně a drobnostmi. Všem dobrovolníkům patří náš dík.

Mgr. Petr Hanuš

Jak řešit otázky spojené s chudobou a sociálním vyloučením v ČR?

Představitelé projektu NAPS! spolu! v Praze 19. května představili výsledky prvního Národního setkání lidí se zkušeností s chudobou a sociálním vyloučením. To se konalo 15. – 16. dubna 2010 v Praze v rámci kampaně Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010. Výsledky tohoto setkání se stanou podkladovými materiály pro Národní akční plán sociálního začleňování 2011–2013.

První Národní setkání lidí se zkušeností s chudobou a sociálním vyloučením pořádala organizace EAPN ČR ve spolupráci s projektovým partnerstvím NAPS! spolu! (IQ Roma servis, Člověk v tísni, SKOK) jako jednu ze svých aktivit Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Setkání se zúčastnilo celkem 27 osob s různými typy zkušeností s chudobou a sociálním vyloučením z těchto organizací: Rozkoš bez rizika, Ester, Sdružení pro probaci a mediaci v justici, A Kluby ČR, DOM, Fokus Praha, Nový prostor, Podané ruce, Slezská diakonie a Zahrada.

Během setkání se účastníci měli možnost vyjádřit k oblastem, které z jejich pohledu nejvíce ovlivnila chudoba a sociální vyloučení. Podrobněji se pak zaměřili na tato témata: vztahy a komunikace s okolím, dluhy a exekuce, nedostatečné vzdělání, hazard a pracovní příležitosti. Mezi podněty a návrhy pro tvorbu Národního akčního plánu sociálního začleňování 2011–2013 například patří: rozvoj nabídky integračních služeb, přeměna úřadů na otevřené instituce s důrazem na individuální přístup ke klientovi, budování tzv. sociálních bytů, změna legislativy v oblasti poskytování půjček a jejich vymáhání, podpora vzdělávacího procesu s trhem práce, podpora podnikání a regulace počtu heren. Účastníci mimo jiné zdůrazňovali, že chudoba a sociální vyloučení s sebou nesou silný pocit stigmatizace, subjektivní pocit negativního nálepkování a upevnění pocitu „druhořádeho“ občana i člověka, ústící až k diskriminačnímu chování, nejčastěji ze strany institucí a úřadů veřejné správy. To vše se pak negativně projevuje na mezilidských a rodinných vztazích. Fakt, že si téma silného stigma a obtíženého vypořádávání se s negativní nálepkou a předsudky vybrali sami účastníci jako prioritní, jen znovu dokládá, že pojmání a řešení problému chudoby primárně jako záležitosti hmotného strádání je silně zjednodušené.

Výstupem setkání jsou také tzv. videopohlednice, které byly natočeny lidmi, jež mají osobní zkušenost s chudobou a sociálním vyloučením, aby upozornili širokou veřejnost a hlavně zákonodárce na hlavní problémy, které jsou s chudobou a sociálním vyloučením spojené. Na setkání byli také vybráni čtyři zástupci, kteří se ve dnech 24. – 25. června 2010 zúčastní Evropského setkání lidí se zkušeností s chudobou a sociálním vyloučením v Bruselu.

**Zdroj: Mgr. Jana Říhová
PR koordinace Evropského roku 2010**

Uzavírání smlouvy o poskytnutí služby s

JUDr. Pavel Čámský

➤ Pokračování z minulého čísla:

V případě **výkladu** pojmu „osoba, která není schopna samostatně jednat“ bohužel panuje chaos a jisté zmatení. Je třeba si uvědomit, že jinak tento termín vnímá právní úprava podle zák. 108/2006 Sb. (konkrétně § 91 odst. 6), jinak je vnímán Standardy kvality sociálních služeb, jinak je tento pojem používán v literatuře (včetně té odborné) a bohužel mnohdy **zcela zmateně je tento termín používán poskytovateli sociálních služeb, inspektory kvality, zdravotníky, uživateli atd.** Patrně záleží na tom, v jakém kontextu je tento termín používán a zda je vůbec používán správně. Pokusím se zde alespoň částečně osvětlit tento problém z různých hledisek.

➤ 1) Jak je použit v § 91 odst. 6 zák. č. 108/2006 Sb., v platném znění:

Zákon výslovně uvádí: „Osobu, která podle lékařského posudku ošetřujícího lékaře není schopna sama jednat a nemá zákonného zástupce, zastupuje při uzavírání smlouvy obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu osoby, nebo, jde-li o poskytnutí pobytových sociálních služeb v zařízení sociálních služeb, obecní úřad obce s rozšířenou působností podle sídla tohoto zařízení.“

Z hlediska práva je obratem „...schopna sama jednat“ míněna **fyzická (nebo právní) způsobilost osoby učinit právní úkon v zákonem předepsané formě** – v našem případě **způsobilost podepsat smlouvu.**

Jde tu tedy jednoznačně o „**pouhý**“ **samotný podpis smlouvy, nikoli o schopnost osoby (zájemce o službu) absolvovat vyjednávání o smlouvě**, tzn. o jejím obsahu, o právech a povinnostech smluvních stran. Zákon zde vychází z předpokladu, že se tu jedná o osobu z hlediska práva **plně způsobilou k právním úkonům**, která chápe (nebo je toho schopna) dosah svého jednání a z důvodu nějaké své **indispozice pouze není schopna naplnit formální náležitost**, kterou zákon k platnosti konkrétního právního úkonu vyžaduje. V našem případě **není schopna „vlastnoručního podpisu“ smlouvy.**

V podstatě tedy **zákon předpokládá, že samotné jednání (vyjednávání) o podmínkách smlouvy, o jejím obsahu a smyslu, je ona osoba schopna plně absolvovat a o její kompetenci k takové „činnosti“ tu není nejmen-**

ších pochyb. V zásadě by z toho vyplývalo, že se pracovník obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) může dostavit pouze k samotnému aktu uzavření smlouvy. Jeho úkol by byl omezen na její podpis místo příslušného zájemce (uživatele). Může vycházet z předpokladu, že zájemce o smlouvě s poskytovatelem jednal, porozuměl jí, cítí se jejím textem vázán a měl by tak dát pracovníkovi ORP pouze pokyn, aby za něj smlouvu fyzicky podepsal. To, že doporučuji, aby byl pracovník ORP **přítomen pokud možno celému vyjednávání o smlouvě mezi zájemcem a poskytovatelem**, je dáno tím, že považuji za hlediska **dobré praxe** za vhodné, aby se pracovník ORP **osobně přesvědčil (svou přítomností při vyjednávání), že zájemce o službu je skutečně pouze neschopen jejího fyzického podpisu**, ale obsahu a účelu smlouvy plně porozuměl a případně se i aktivně podílel na její konečné podobě. V případě svých **pochybností** v tomto směru by měl **zvážit, zda smlouvu opravdu podepíše, protože není de jure zmocněncem zájemce o službu** (tak by tomu bylo jen na základě příslušné plné moci; zmocnění podle § 91 odst. 6 se týká pouze fyzického podpisu smlouvy místo zájemce) a jakkoli se může vyjednávání aktivně účastnit, **jsou jeho zásahy právně relevantní jen tehdy, pokud se s nimi výslovně ztotožní zájemce o službu.** Proto také považuji za nepoměrně **vhodnější, pokud poskytovatel spolu se zájemcem jedná i s jeho zmocněncem** a nejen s pracovníkem ORP. Ten ani nemusí být natolik kvalifikován, aby mohl zodpovědně posoudit, zda zájemce o službu obsahu a účelu smlouvy dostatečně porozuměl a hlavně zda důvod jeho případného neporozumění třeba netkví v nějaké jeho osobní indispozici, která, pokud by byla v budoucnu namítnuta, by mohla být důvodem k prohlášení smlouvy za neplatnou.

Je tak třeba, aby poskytovatelé **postup podle ustanovení § 91 odst. 6 zákona o sociálních službách vnímali pouze jako akt samotného podpisu smlouvy pracovníkem ORP místo zájemcem o službu**, nikoli však i jako proces vyjednávání o smlouvě s pracovníkem ORP místo se zájemcem.

➤ 2) Jak je vnímán Standardy kvality sociálních služeb:

Standardy kvality tento termín nikde přímo nepoužívají. Zabývají se ovšem „**jednáním se zájemcem o službu**“

osobou, která nemůže samostatně jednat (IV. část)

(SQ č. 3), případně hovoří o tom, že „poskytovatel **sjednává** s osobou rozsah ...“ atd., resp., že „postupuje při uzavírání smlouvy... tak, aby osoba rozuměla...“ (SQ č. 4).

Standards kvality jsou většinou poskytovateli studovány velmi podrobně (patrně mnohem více než samotný zákon), a zřejmě i proto je mnohdy výraz „osoba, která není schopna sama jednat“ vnímán poskytovateli **spíše z hlediska smyslu, v jakém s „jednáním“ operují Standardy kvality – tedy jako o samotném procesu vyjednávání o obsahu smlouvy.** Standardy jsou skutečně **zaměřeny na průběh vztahů** mezi poskytovatelem a uživatelem. Zabývají se tak především „procesem“ a mnohem méně stanovováním nebo úpravou nějakých právních institutů. V tomto smyslu tam, kde hovoří o „jednání“, mají na mysli **vyjednávání** (tj. jednání se...). Ostatně není věci Standardů kvality kodifikovat oblast sociálních služeb; to je problém samotného zákona. Jsou pouze měřítkem, kritériem kvality – nic méně, ale také nic více.

Z výše uvedeného vyplývá, že **nelze beze všeho používat termíny Standardů kvality na výklad zákonných norem a vzájemně je směřovat**, notabene tím spíše, že v tomto konkrétním případě se výraz „osoba, která není schopna sama jednat“ ve Standardech kvality ani nevyskytuje.

Bohužel však mnozí poskytovatelé **podvědomě (ale i fakticky) směšují „jednání“ ve smyslu „vyjednávání“ podle Standardů s „jednáním“ jako úkonem formálně naplňujícím požadavek zákona (podpis), tak jak jej právě chápe zákon.**

Pozn.: K přiblížení této problematiky si dovoluji uvést vcelku notoricky známý obrat z různých zakládacích a zřizovacích dokumentů, kde se např. uvádí: „Statutární zástupce (organizace) jedná tak, že k nadepsanému nebo vytištěnému názvu organizace připojí svůj vlastnoruční podpis.“ Z toho je myslím vcelku zřejmé, s čím zákon spojuje výraz „jedná“, resp. v našem případě „neschopnost jednat“.

3) Jak je vnímán poskytovateli, inspektory kvality, uživateli a často také zdravotníky:

Jak jsem se již výše vyjádřil, v praxi je „jednání“ ve smyslu zákona **zaměňováno s „vyjednáváním“.** To sice nepřekvapuje, avšak dovoluji si obrátit pozornost čtenáře opět na Standardy kvality. Nikde zde nenalezneme například formulaci typu „poskytovatel jedná“ nebo „zájemce jed-

ná“, ale **pouze obraty jako „poskytovatel projednává“, „zájemce sjednává“, „jednání se zájemcem“** atd. Z toho vyplývá, že **zde zákonodárce neměl na mysli jednání jako akt formálně naplňující učiněný právní úkon.** Naproti tomu **zákon výslovně použil výrazu „osoba, která není schopna sama jednat“**, aby přesně označil, že tu jde o úkon, který formálně naplňuje zákonný požadavek (podpis). Kdyby měl na mysli i vyjednávání, pak by zřejmě použil jiného, přesnějšího výrazu, např.: „osoba, která není schopna samostatného jednání o smlouvě“ nebo třeba „osoba, která není schopna sama projednat podmínky smlouvy“ apod.

Nutno konstatovat, že poskytovatelé většinou nemají z minulosti téměř žádné zkušenosti s výkladem zákona (nebyli to oni, kdo jej vykládali, ale pouze realizovali výklad jiného subjektu) a nelze se příliš divit tomu, že v této věci tápou, případně si požadavky zákona vysvětlují mylně. Podobně tak zpravidla ani velká část ošetřujících lékařů nemá v této záležitosti velké zkušenosti a své posudky zaměřuje spíše na hodnocení rozlišovacích, rozpoznávacích, volních atd. vlastností svých pacientů (zájemců o službu, uživatelů) – tedy v podstatě spíše na **schopnost zájemce o službu absolvovat „vyjednávání“ o službě** než na jeho **schopnost fyzicky smlouvu podepsat.** Vzniká tak mnoho různých nedorozumění, která však lze pochopit. Lze očekávat, že postupně dojde i v praxi ke sjednocení a správnému chápání těchto termínů.

Podstatně **větší problém však stejně chybné chápání (a výklad) zákona přináší v případě inspektorů kvality a pracovníků ORP.** Především pak první jmenovaní jsou schopni svým **chybným přístupem působit velké škody a doslova zmatek** u poskytovatelů, u kterých provádějí inspekci. Totéž lze bohužel říci i o **odborné literatuře a o vzdělávání** pracovníků poskytovatelů sociálních služeb, kde se bohužel také často setkáváme s tímto chybně vykládaným zákonným ustanovením.

Myslím, že by bylo vhodné **věnovat maximální pozornost skutečně důkladnému vzdělávání členů inspekčních týmů i v oblasti správného výkladu zákonných norem** (nejde tu bohužel zdaleka jen o tento případ) a ověřovat pak tuto znalost příslušnými zkouškami. Stejně tak by měli své **přípravě věnovat v tomto směru maximální pozornost i vzdělavatelé a autoři** nejrozličnějších odborných publikací.

Pozorný čtenář zřejmě namítne, že sám v tomto článku někdy hovořím o osobách, které nejsou schopny samostatného vyjednávání o smlouvě, a jindy o těch, které nejsou smlouvu schopny fyzicky podepsat, avšak vyjednat o smlouvě schopny jsou. Že tak patrně sám přispívám k onomu zmatení pojmů, které tu jedním dechem kritizuji. Dovolím si vysvětlit, proč je tomu tak. Samotný název tohoto článku zní: „Uzavírání smlouvy o poskytnutí služby s osobou, která nemůže samostatně jednat“. Pojem „uzavírání smlouvy“ zahrnuje oba případy – jak **proces vyjednávání**, který může absolvovat každý, včetně osob omezených nebo zbavených způsobilosti k právním úkonům (kde ovšem nemusí být ve všech případech záruka kvalitního projednání), tak **akt samotného (vlastnoručního) podpisu** smlouvy, jehož nemusí být každý schopen (jakkoli ale může být schopen kvalitního vyjednávání). Nechci zde dlouze vysvětlovat použití slova „kvalitního“. Stručně řečeno mám na mysli takové vyjednávání, které probíhá se zájemcem o službu, jenž plně chápe a rozumí obsahu i smyslu smlouvy a nebyl zbaven ani omezen ve způsobilosti sám smlouvu uzavřít.

Pokud pak jde o **schopnost samostatně jednat, ta může být omezena** jak u osob **plně způsobilých k právnímu jednání**, tak i u **osob omezených ve způsobilosti k právnímu jednání.** Vždy však je **vyloučena u osob zbavených způsobilosti k právnímu jednání** (přesto, že jsou případně fyzicky schopny vlastnoručního podpisu, je vyloučena jeho právní relevance a můžeme zde tak hovořit o **neschopnosti jednat ve smyslu právní závaznosti takového aktu**).

Jakkoli se tedy i zde zabývám jednáním (vyjednáváním) o smlouvě, které podléhá určitému „režimu“, pokusil jsem se popsat v článku i případy, kdy smlouvu uzavírá osoba, která není fyzicky schopna vlastnoručního podpisu, nebo smlouvu nemůže podepsat proto, že takový její podpis nemá právní závaznost. Z **hlediska praxe se totiž mnohdy může jednat o dosti podobné situace.**

Doufám proto, že čtenář toto určité zjednodušení pochopí jako pokus o postižení hned několika (částečně příbuzných) problémů v co největší stručnosti.

JUDr. Pavel Čámský

Výrobky z keramické hlíny

Domeček z keramické hlíny

Domov pro seniory Vratislavice nad Nisou

Typ keramické hlíny: točírenská světlá THS (1100 – 1250 °C)

Pomůcky: náčrtek domečku, šlikr - zředěná hlína, používaná ke spojování /lepení/ jednotlivých částí, nanášená štětcem - nezapomeneme před každým spojením!

Časová náročnost: 2 dny (cca 4 hodiny, dle schopnosti klienta)

Postup práce:

Nejdříve vytvoříme základnu pod domeček. Vyválíme plát dle velikosti plánovaného domku o tloušťce cca 5mm. Další plát poslouží k vyřezání obvodových zdí. Místo na plátu, na kterém bude stát domeček, natřeme šlikrem, stejně tak i v místech, kde dojde ke spojení zdí. Postavíme obvodové zdi na plát a dobře přitiskneme k sobě,

aniž by došlo k jejich deformaci. Připravíme si nosné trámy, tedy krov pro střechu s potřebným úhlem. Trámy tvoříme z válečků o průměru cca 10mm. Po stranách je zploštíme do čtyřhranu a opět „příšlikujeme“. V této fázi práce končí. Dílo zabalíme do vlhké tkaniny a necháme do druhého dne zavadnout - zpevnit.

Střecha je tvořena válečky o průměru cca 5mm. Tyto pokládáme na krov od spodního kraje střechy ke štítu. Nesmíme zapomenout na otvory pro okna a dveře, které opatrně vyřízneme do obvodových zdí. Komín završí naše dílo. Opatrně vyřízneme otvor do střechy a poté vyválíme pruh o délce odpovídající otvoru ve střechě. Nakonec komín napasujeme do otvoru a začistíme po jeho dolním obvo-

du. Hotový domeček necháme nejméně 3 dny dobře proschnout (hlína se zbarví do šeda) a vložíme do keramické pece na přezah při teplotě 800 °C. Následuje glazování čirými nebo barevnými glazurami. V naší dílně jsou upřednostňovány přírodní odstíny barev, ovšem konečné slovo má autor domečku, v závislosti na jeho představě o konečné podobě díla. Výpal při teplotě 1155 °C je poslední tečkou našeho snažení. Otvorem pro dveře je možné do domečku vložit svíčku. Při práci vám doporučujeme hodně trpělivosti! Odměnou vám bude radost z vytvořeného díla.

Dana Schlesingerová

asistentka ředitele, Domov pro seniory
Vratislavice nad Nisou

Výrobky z keramické hlíny

Výroba keramického klobouku

Centrum Kaňka, Tábor

Celková výška asi 20 cm, šířka asi 40 cm

obr. 1

Pohled na hotové vypálené výrobky.

obr. 2

Hlínu rozdělenou na menší kousky zpracujeme hnětením na pevné podložce.

Hněteme tak dlouho, až je měkká a příjemná pro další zpracování.

obr. 3

Zpracovanou hlínu rozválíme na podložce do několika „hadů“ tloušťky asi 5 cm.

obr. 4

Připravené válečky začneme stáčet do kruhu o požadované velikosti budoucího průměru klobouku (asi 20 cm). V místě, kde se válečky dotýkají, provedeme jejich slepení jak ve vertikálním, tak i horizontálním směru (slepení provádíme „rozmažnutím“ hlíny přes vzniklou spáru).

obr. 5

Válečky slepujeme do požadované výšky klobouku (asi 20 cm) stále stejným způsobem. Každý přilepovaný váleček lehkým tlakem ruky připevníme na předešlou řadu hlíny. Poslední asi tři řady začneme válečky zužovat tak, aby se klobouk „uzavřel“.

obr. 6

Různým způsobem uzavření klobouku můžeme docílit jeho rozmanitých tvarů: rovný cylindr, zakulacený dámský model, kovbojský klobouk. Okolo spodní řady dolepíme krempu, válečky spojujeme stále stejným způsobem, tentokrát vodorovně vedle sebe.

obr. 7

Pomocí ruky nebo modelářské špachtle uhladíme a dorovnáme nedokonalosti vzniklé při vytváření klobouku a výtvar necháme při pokojové teplotě pozvolna uschnout. V keramické peci provedeme přezah (první výpal na 900°C) a nanese vhodnou glazuru. Provedeme druhý výpal (podle typu použité glazury cca 1100°C).

Mgr. Simona Kostlánová
arteterapeutka Centra Kaňka

Výrobky z keramické hlíny

Odlévání do sádrových forem

Denní a týdenní stacionář Klíček, Záluží

Od roku 1993 pracujeme ve stacionáři s keramickou hlínou. Tato činnost procvičuje jemnou motoriku a hlavně rozvíjí představivost a fantazii klientů. Keramickou hlínu zpracováváme dvěma způsoby - ručně a odléváním do sádrových forem. Druhý způsob v poslední době preferujeme.

Pomůcky: nalévaná hlína (dostáváme zatím sponzorským darem), nádoba na odlévání, síto, forma (nejvíce používáme formy na hrnky, džbány, aromalampy, zvonky a prasátka).

Postup práce: Hlínu musíme pořádně promíchat. Nesmí být ani řídká, ani hustá. Přecedíme

ji přes síto a takto upravenou ji nalijeme do připravených sádrových forem. Necháme asi 10-15 minut stát. Dle naší potřeby se na stěnách formy vytvoří 3-5mm vrstva. Ostatní hlínu nalijeme zpátky do odlévací nádoby. Formu necháme stát 4-5 hod. Pak hotový odlitek vyndáme a necháme několik dní schnout.

Po usušení je možné použít rydla a vytvořit různé motivy. Ty mohou být předkresleny tužkou, nebo se nechají na fantazii klienta. Poté se dá odlitek do pece na předžeh na teplotu 850°C.

Po vypálení zdobíme engobou (tenký povlak z keramické směsi) a stříkáme glazurou. Glazu-

ra může být barevná nebo bezbarvá. Následně dáme opět do pece na výpal 1150°C. Vypalování provádíme v keramické vypalovací peci. My používáme pec, do které se dávají výrobky dveřmi z boku pece. Existují také pece kruhové, kam se dávají výrobky na vypálení shora. Po vychladnutí je výrobek hotový.

Práce s hlínou je činnost zdlouhavá, ale o to větší je radost klientů, když vidí své výrobky na prodejních výstavách.

Helena Slunečková

Pracovnice sociální péče

Denní a týdenní stacionář Klíček

Střípky z domova

Strom života

Brno-Řečkovice – Domov pro osoby se zdravotním postižením Tereza pod záštitou náměstka primátora města Brna Ing. Olivera Pospíšila a za podpory místostarosty MČ Brno-Řečkovice a Mokrá Hora Mgr. Marka Viskota, uskutečnil 13. 5. 2010 integrační akci - výsadbu stromu života Domova Tereza. Akce se odehrála na prostranství mezi bytovými domy Novoměstská 41–45 v Brně-Řečkovicih. Díky asistenci studentů z řečkovického gymnázia se akce mohli zúčastnit všichni uživatelé domova Tereza.

Program zahájil vedoucí domova Tereza MVDr. Petr Nováček, dále následovaly příspěvky zástupců města Brna. Po proslovech proběhlo slavnostní odhalení pamětní desky a výsadba stromu. Uživatelé Domova Tere-

za společně s pozvanými hosty zasadili lípu, kterou dodala Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně za podpory děkana Doc. Dr. Ing. Petra Horáčka. O dobrou náladu během akce se postaraly organizace,

které spolupracují s uživateli Domova Tereza. Hudební pásma představili žáci a studenti ze ZŠ Novoměstská, ZŠ Horácké náměstí, ZŠ Palackého a SOŠ managementu a Práva pro etnické menšiny. Program obohatilo svým vystoupením také O. S. Veleta. Pořadatelé byli příjemně překvapeni množstvím návštěvníků i zájmem médií, Rádio Petrov uvedlo informaci o konané akci v ranním vysílání.

Smyslem této akce bylo vytvoření nové tradice každoročního setkávání lidí, kteří chtějí žít společně bez ohledu na své společenské, věkové nebo zdravotní znevýhodnění.

Mgr. Kristýna Kvaltinová,
Mgr. Radka Cvrkalová
vychovatelky

X. ročník turnaje

Písek – X. ročník Velikonočního turnaje ve stolním tenisu proběhl 1. 4. 2010 pod patronací stacionáře Duha ve sportovní hale

v Písku. Tu nám (opět zdarma) propůjčil místní Sokol. Soutěžili klienti z 8 zařízení sociálních služeb Jihočeského kraje – celkem

24 mužů a 8 žen. Hrál se ve čtyřech mužských a třech ženských kategoriích. Proběhl i turnaj ve čtyřhře. V té soutěžilo po jedné dvojici z každého stacionáře či DOZP – složení klient + klient či klient + doprovod.

První mužskou kategorií vyhrál tenista z DOZP Libnič a s kolegou ze stejného zařízení zvítězili i ve čtyřhře. Mezi ženami byla nejlepší soutěžící z DOZP Zběšičky. Všichni medailisté kromě diplomu a medaile obdrželi též tašku s drobnostmi a dobrotami. Vítězové prvních kategorií a čtyřhry si odvezli poháry.

Na zajištění akce se finančně podílela i APSS ČR.

Jan Vačkář
Stacionář Duha Písek

Odborná konference

Ostrava – Více než stovka významných odborníků v sociální oblasti se sešla na konferenci, kterou Slezská diakonie uspořádala 12. května v Ostravě u příležitosti 20. výročí svého vzniku a Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Účastníci se zaměřili na vymezení cílů a úloh diakonie a dalších neziskových organizací při budování občanské společnosti a v boji proti sociálnímu vyloučení.

Konference se zúčastnilo přes 120 zástupců nevládních neziskových organizací, církví, spřátelených organizací Slezské diakonie, místních samospráv, politického spektra, vzdělávacích institucí a Slezské diakonie.

Ředitel Slezské diakonie, Česlav Santarius, v úvodu zmínil: „Tento rok je bilančním

rokem. Chceme se nyní zamyslet nad tím, proč vznikla Slezská diakonie. Mělo to význam? Má to význam dnes a bude potřebná i v budoucích letech?“

Na referáty o významu křesťanské sociální práce a činnosti Slezské diakonie v našem regionu navázaly tři workshopy, do kterých se

účastníci mohli aktivně zapojit. Ty se zabývaly aktuálními trendy působení diakonie v církvi i ve společnosti; změnami a směřováním organizací poskytujících sociální služby v příštích desetiletích; a také zapojením České republiky, neziskových organizací a Slezské diakonie v boji proti sociálnímu vyloučení a chudobě.

Slezská diakonie v těchto dnech vyhlásila veřejnou sbírku na pomoc lidem postiženým povodní a k tomuto účelu zřídila speciální konto, na které mohou dárci od 25. května 2010 posílat finanční pomoc. Číslo účtu je 195766830297/0100, účet je vedený u Komerční banky, a. s.

Mgr. Hana Štěpánová
vnější vztahy SD, (redakčně kráceno)

Střípky z domova

100 let Krajánku

Jesenice – Domov Krajánek oslavil 8. května 2010 velkou zahradní slavností sto let svého trvání.

Domov byl vystavěn a slavnostně vysvěcen 1. května 1910 císařem Františkem Josefem I. jako Jubilejní okresní chorobinec Františka Josefa. Jako chorobinec a později Domov

důchodců sloužil do roku 1964. Poté byl určen pro mentálně postižené ženy a od roku 2005 jsou v zařízení umístěni i muži. Unikátem tedy je, že toto zařízení jako jedno z mála slouží sto let účelu, pro který bylo vystavěno, tedy sociálním službám.

Na přípravě slavnosti jsme pracovali již od léta loňského roku. V zahradě domova vyrostl přírodní amfiteátr s jevištěm, lavičkami, byly vysázeny nové stromy a dosud nevyužívaný areál se změnil k nepoznání. Nemalý podíl na úpravě zahrady mají i sami klienti, kteří práci věnovali svůj volný čas.

Slavnost byla zahájena zástupci Krajského úřadu Středočeského kraje. Poté byl rozkrojen parádní narozeninový dort, který upekli studenti ISŠ Jesenice. Ti se též postarali

o květinovou výzdobu. Celé odpoledne a večer hrála hudba - skupina Bonus, Petra Černocká přijela se svým recitálem, pan Kubec nás provedl nádhernými melodiemi z muzikálů. K večeru mezi nás přišli Travesti se svým programem. Celá slavnost byla ukončena zábavou pod širým nebem. Oslava se proměnila v milé setkávání s bývalými i současnými zaměstnanci, s rodinnými příslušníky klientů, přijeli mezi nás i kamarádi ze spřátelených domovů, možná poprvé si k nám našlo cestu i mnoho jesenických obyvatel. Velké poděkování patří desítkám sponzorů, bez nichž by nebylo možné toto setkání uskutečnit.

Mgr. Vlasta Dočekalová, ředitelka
Domov Krajánek Jesenice u Rakovníka
(redakčně kráceno)

Ruce pro úsměv

Opava – V úterý 30. března 2010 proběhl v Loutkovém divadle v Opavě dvanáctý ročník benefičního koncertu zvaného „Ruce pro úsměv“. Koncert, na kterém účinkovali studenti Mendelova gymnázia a jejichž pěvecký sbor Luscinia byl vyvrcholením několikaleté práce studentů této střední školy a pracovníků Síríus. V průběhu minulých měsíců studenti navštívili jménem domova Síríus mnoho opavských firem a oslovili je s žádostí o sponzorský příspěvek, dále sestavili a nacvičili hodinové vystoupení a vytvořili pozvánky na koncert. Projekt Ruce pro úsměv existuje již 12 let a funguje na bázi štafety. Každé čtyři roky předává maturitní ročník projekt do rukou mladším studentům a ti v jeho realizaci pokračují.

Program benefičního koncertu tvořila taneční, herecká a hudební vystoupení. Studenti hráli divadlo, předvedli hru na hudební nástroje, zpívali, nabídli latinskoamerické tance, kankán, a na závěr vystoupil známý student-

ský pěvecký sbor Luscinia. Studenti nám navíc pomohli s přesunem do Loutkového divadla a tak se mohla zúčastnit většina našich převážně imobilních uživatelů. Jelikož zbýval

týden do Velikonoc, vyzdobili jsme jeviště velikonočními motivy a přidali několik nástěnek s fotkami. Na vystoupení, které sklídilo velký potlesk, jsme pozvali také obyvatele jiných domovů a širokou veřejnost.

Závěrem Síríus poděkoval za snahu a nezištnou pomoc všem účinkujícím a vyjádřil naději v další spolupráci v příštím roce. Jsme vděční za snahu a čas, který nám studenti věnovali, protože tento projekt nejen propaguje domov Síríus na veřejnosti, ale také nám pomáhá v rámci fundraisingu. Jeho hlavní význam však spočívá v inkluzi, tím, že mladá studující generace má možnost nahlédnout do světa osob s postižením a pomoci jim.

Bc. Lucie Peštová, soc. rehab. prac.
Domov Síríus, příspěvk. organizace

Pálení čarodějnic

Kytlice – Pálení čarodějnic slavili také klienti Domova osob se zdravotním postižením v Kytlicích na Novoborsku. Na návštěvu si pozvali i ženy z podobného zařízení v Dolním Žlebu. Dopoledne patřilo tanečkům s malým občerstvením v jídelně ústavu, kde vyhrávala kapela Senior Bandu z jiřikovského Domova důchodců. Odpoledne se účastníci s návštěvníky přesunuli k vatře na opékání buřtů, aby posléze zpopelnili čarodějnic. Pak už bylo jen slzavé loučení, objímání a přísliby přátelství a příštích setkání. Opravdu vydařený den.

Emil Sedláček
DOZR Kytlice

Střípky z domova

Akce pro klienty

Javorník – Náš Domov pro osoby se zdravotním postižením Sociální pohoda, o. p. s. Javorník (www.socialnipohoda.cz) se nachází na Šumavě. Je určen dospělým osobám s mentálním postižením. Naše zařízení je nejvýše položený domov tohoto typu u nás. Snažíme se svým klientům nabídnout co nejrozmanitější volnočasové aktivity, a to tak, aby si mohl vybrat každý klient sám dle individuálních zájmů.

Jednou z posledních akcí byla možnost strávit týden plný zimních radovánek v hotelu v Nových Hutích. Nabídka zimních činností byla různorodá – procházky zasněženou a promrzlou kouzelnou přírodou, sánkování a veselé dovádění na sněhu, ale samozřejmě nechyběly ani výlety na běžkách. Po celoden-

ních aktivitách na čerstvém vzduchu nikdy klienti neodmítli odpočinek u teplé, voňavé

kávy či výborného ovocného poháru. Další nabízenou možností trávení volného času byla návštěva slavné pražské Matějské pouti. Jsme velice potěšeni, že se myslí i na zdravotně postižené občany a naši klienti se mohli v klidu zúčastnit tohoto veselí. Skvěle si zádováděli na atrakcích, jako jsou různé kolo-toče, autodrom. Neopomněli navštívit ani dům hrůzy. K radostné náladě jim přispěli i naši známí zpěváci svými písničkami. Vesele si s nimi zanotovali, dokonce se s některými zpěváky i vyfotografovali. A to je nezapomenutelný zážitek, pro který se určitě vyplatí tyto akce pořádat. Za naše klienty děkujeme.

Jana Mrázková, vychovatelka
DOZP Sociální pohoda o. p. s., Javorník

První karneval UTILISU

Břeclav – Integrační centrum a stacionář společnosti Remedia Plus o. p. s. nabízí svoje služby už pátým rokem. Postupně – kromě každodenní péče o naše klienty – vznikají i projekty a akce zaměřené směrem „ven“ – k „normálnímu“ lidem. Máme za sebou již 5 ročníků Prázdnin s UTILISEM (týdenní příměstský tábor nejen pro naše klienty), tradicí se stávají adventní a velikonoční dílny pořádané na všech střediscích a v letošním roce na konci března proběhl také první karneval UTILISU.

Celý program zahájila úvodním slovem ředitelka společnosti Remedia Plus o. p. s. paní Jarmila Pěčková a pak už se střídaly hry, soutěže, tanec, zpěv, představení masek, čas na občerstvení i okamžiky slavnostnější. Kli-

enti Domovinky nám zaspívali na mikrofon. Velkou pomocí byla účast dobrovolníků – studentů Soukromé střední odborné školy manažerské a zdravotnické s. r. o., kteří se věnovali individuálně těm klientům, kteří potřebovali asistenci, a díky nimž se i na vozíku tančilo. Společnost Bernard a její zástupce p. Slavík předal při příležitosti společnosti Remedia Plus o. p. s. sponzorský dar získaný z prodeje Břeclavské jedenáctky. Nejkrásnější masku ocenila ředitelka muzea p. Kramářová. Oficiálně přivítání byli také přátelé z Hodonína.

Ohlas veřejnosti byly velmi kladné, nebylo příchodního, který by nebyl zasažen radostí a spontánností našich klientů, kteří se bavili a vše si užívali. Když jsme z úst přítomných slyšeli o tom, že tohle odpoledne změnilo je-

jich pohled na svět „normálních“ a handicapovaných, že se zastavili a přemýšlejí o hodnotách, radosti, bylo to pro nás stejně velké ocenění, jako rozzářené oči našich klientů – od dětí po seniory. Víme jedno – příští rok se zase sejdem.

Ing. Renata Hasilová,
vedoucí střediska UTILIS, Remedia
Plus o. p. s. Břeclav, (redakčně kráceno)

Vytoužený úspěch

Žampach – O víkendu 2.-4. dubna se konal turnaj 2. ligy v boccie v Krupce u Teplic, na kterém doslova zářil Tomáš Rybička. V sobotu odehrál tři zápasy, kde sice v prvním prohrál, ale o to více se snažil v dalších a díky dvěma výhrám se probojoval do nedělního semifinále.

V neděli v prvním zápase vyhrál, tím se dostal do finále, kde narazil na silného soupeře. Po dlouhé a napínavé bitvě těsně prohrál 3:5 a tím se umístil na krásném 2. místě.

„Moc mu gratuluji a přeji hodně štěstí v dalších zápasech“, říká spokojený trenér a spoluhráč Tomáše Jan Novotný.

„Boccia je sport určený i pro nejvíce tělesně postižené sportovce. Sportovci v jedné z divizí, ve které je také zařazen Tomáš

Rybička, používají ke hře spoluhráče – partnera a vyžadují hrací pomůcku rampu, rouru, pomocí které umísťují míčky do hra-

cího pole. Bocciu tak hrají i těžce postižení hráči, kteří jsou zcela upoutáni na invalidní vozík. Je to hra podobná hře pétanque pouze s rozdílem míčků. Při hře je nutné přemýšlet, vymýšlet taktiku“, upřesňuje Jan Novotný. Tomáš přitom komunikuje pouze pomocí očí a míček si nemůže přidržet rukou.

Tomáš Rybička se od roku 2003 umísťuje na předních místech na národních turnajích I. a II. ligy. V roce 2003 byl vyhlášen sportovcem roku v TJ Léčebny Košumberk. V roce 2004 byl jmenován do širšího kádru reprezentace České republiky – SPASTIC HANDICAP Česká federace sportovců s centrálními poruchami hybnosti.

PaedDr. Luděk Grätz, ředitel
Domov pod Hradem Žampach

Nové MoliCare Mobile: pohodlné jako nikdy předtím

Natahovací kalhotky pro mobilní
pacienty se střední a těžkou inkontinencí

Dokonale sedí

Přizpůsobí se každému
a neomezují
v pohybu.

NOVÉ

Pohodlné a prodyšné

Díky novému
jemnému materiálu.

Extra savé

Spolehlivá ochrana
díky třívrstvému
savému jádru.

Neutralizují zápach

Díky aktivním molekulám
působícím proti zápachu.

Nabídněte **inovované MoliCare Mobile** svým pacientům! MoliCare Mobile jsou vhodné pro ženy i pro muže, jak na den, tak na noc, a díky širokému výběru velikostí se dokonale přizpůsobí každému pacientovi. Zavolejte a objednejte si vzorky ještě dnes!

Velikosti a varianty:

MoliCare Mobile Light: M, L

MoliCare Mobile Extra: XS, S, M, L, XL

MoliCare Mobile Super: S, M, L

HARTMANN

MoliCare Mobile®

Pro více informací a **VZORKY ZDARMA**
volejte na bezplatnou infolinku 800 100 333
nebo navštivte www.hartmann.cz